

Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Επίδραση των μεταπτυχιακών σπουδών στην
επαγγελματική και προσωπική ανάπτυξη του
νοσηλευτή

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Δρ. Αρετή Σταυροπούλου
Επίκουρος Καθηγήτρια

Σπουδάστριες : Γναφάκη Δήμητρα
Ίτσενκο Αναστασία

Ηράκλειο 2009

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ – ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

1.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	-1
1.2. ΣΠΟΥΔΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	-3

2. ΜΑΘΗΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

2.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	-6
2.2. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥ ΤΗΝ ΜΑΘΗΣΗ	-6
2.2.α. Ψυχολογικοί παράγοντες	-6
2.2.β. Κοινωνικοί παράγοντες	-6
2.3. ΜΑΘΗΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ	-10

3. ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

3.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	-12
3.2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	-13
3.3. ΚΙΝΗΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	-14
3.4. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	-15
3.4.α. Η Χρηματοδότηση	-15
3.4.β. Η Διεθνής Συνεργασία	-15
3.4.γ. Η Ποιοτική Εξασφάλιση και Εκτίμηση Αποτελεσματικότητας	-16
3.5. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΣΥΝΤΕΛΟΥΝ ΣΤΗΝ ΑΠΟΧΗ ΤΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	-16

4. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

4.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	-17
4.2. ΙΔΡΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΠΜΣ)	-17
4.3. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΣΥΝΕΒΑΛΑΝ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	-19
4.4. ΣΤΟΧΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	-19
4.5. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	-19
4.6. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΝΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΔΙΟ	-20
4.7. ΤΟ ΝΕΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΑ ΑΝΩΤΑΤΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ .	-22
4.8. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ	-23
4.9. ΠΩΣ ΑΠΟΚΤΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ	-24
4.10. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΗΦΘΟΥΝ ΥΠΟΨΗΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	-25
4.11. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	-27
4.12. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	-28
4.13. ΔΙΔΑΚΤΡΑ ΓΙΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	-30
• Ο ρόλος του ΕΠΕΑΕΚ	-33
4.14. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ : ΕΛΛΑΔΑ Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	-33

5. ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΟΦΕΛΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

5.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	-35
5.2. ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	-35
5.2.α. Επαγγελματική ανάπτυξη	-35
5.2.β. Προσωπική ανάπτυξη	-36

6. ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

6.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	-38
6.2. ΤΑ ΕΞΙ ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ	-38
6.2.1. Αυτοαξιολογήση	-38
6.2.1.α. Κατανόηση της προσωπικότητας και του χαρακτήρα σας	-39
6.2.1.β. Κατανόηση αξιών	-39
6.2.1.γ. Ανάλυση δεξιοτήτων	-40
6.2.1.δ. Κατανόηση των ενδιαφερόντων μας	-40
6.2.1.ε. Γνώση και εκμάθηση	-40
6.2.1.στ. Επιχείρηση ως επιλογή σταδιοδρομίας	-40
6.2.2. Έρευνα	-41
6.2.2.α. Τάσεις σταδιοδρομίας	-41
6.2.2.β. Έρευνα πληροφοριών	-41
6.2.2.γ. Αποκτηθείσα εμπειρία	-41
6.2.3. Λήψη αποφάσεων	-42
6.2.3.α. Στόχοι σταδιοδρομίας	-42
6.2.3.β. Προσωπικοί στόχοι	-42
6.2.3.γ. Δια βίου εκπαίδευση	-42
6.2.3.δ. Ρύθμιση στόχου	-42
6.2.4. Δίκτυα και επαφές	-43
6.2.4.α. Αναζήτηση εργασίας	-43
6.2.4.β. Επιστολές	-43
6.2.4.γ. Συνέντευξη	-44

6.2.5. Εργασία	-44
6.2.5.α. Προσφορά εργασίας	-45
6.2.5.β. Επιτυχία στην εργασία	-45
6.2.6. Προγραμματισμός ζωής-εργασίας	-47

7. ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

7.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	-49
7.2. ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	-49
7.3. ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΙΣ & ΣΤΟΧΟΙ	-50
7.4. ΕΠΙΜΟΝΗ ΚΑΙ ΕΠΙΤΥΧΙΑ	-51

Β' ΕΝΟΤΗΤΑ – ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

8. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ

8.1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ	-54
8.2. ΣΚΟΠΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	-54
8.3. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ	-55
8.4. ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΘΕΜΑΤΩΝ – ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	-55

9. ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ

9.1. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	-56
9.2. ΤΟ ΔΕΙΓΜΑ	-56
9.3. ΜΕΘΟΔΟΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	-56
9.4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	-57

10 .ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

10.1. ΟΜΑΔΑ Α΄: ΝΟΣΗΛΕΥΤΕΣ ΜΕ ΜΕΤΕΠΙΤΥΧΙΑΚΟ ΤΙΤΛΟ	-58
10.1.1. Φύλο	-58
10.1.2. Ηλικία	-58
10.1.3. Επαγγελματική εμπειρία	-59
10.1.4. Προαγωγή –εξέλιξη	-59
10.1.5. Εξέλιξη –στασιμότητα: η αιτιολογία	-60
10.1.6. Κίνητρα	-61
10.1.7. Συνέχεια σπουδών	-62
10.1.8. Επαγγελματικές φιλοδοξίες	-63
10.1.9. Επαγγελματική πορεία και προσωπική ζωή	-64
10.1.10. Επαγγελματική εξέλιξη και μεταπτυχιακές σπουδές	-64
10.1.11. Προσωπική εξέλιξη και μεταπτυχιακές σπουδές	-65
10.2. ΟΜΑΔΑ Β΄: ΝΟΣΗΛΕΥΤΕΣ ΜΕ ΒΑΣΙΚΟ ΠΤΥΧΙΟ	-67
10.2.1. Φύλο	-67
10.2.2. Ηλικία	-67
10.2.3. Επαγγελματική εμπειρία	-68
10.2.4. Προαγωγή- εξέλιξη	-68
10.2.5. Εξέλιξη-στασιμότητα: η αιτιολογία	-68
10.2.6. Κίνητρα	-69
10.2.7. Συνέχιση σπουδών	-70
10.2.8. Επαγγελματική πορεία και προσωπική ζωή	-71
10.2.9 Προσωπική εξέλιξη και απουσία μεταπτυχιακών σπουδών	-71
10.2.10. Επαγγελματική εξέλιξη και απουσία μεταπτυχιακών σπουδών	-72

11. ΣΥΖΗΤΗΣΗ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

11.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	-73
11.2. ΟΜΑΔΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΜΕ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΤΙΤΛΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	-73
11.3. ΟΜΑΔΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΙΚΟ ΠΤΥΧΙΟ	-75
11.4. ΣΥΓΚΡΙΣΗ- ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	-77
11.5. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	-78

ΠΙΝΑΚΕΣ-ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

ΠΙΝΑΚΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. «Το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα - Συνοπτική εικόνα σε αριθμούς»	-2
ΠΙΝΑΚΑΣ 2. «Μαύρη Πρωτιά» Άνεργοι Πτυχιούχοι στην Ελλάδα»	-3
ΠΙΝΑΚΑΣ 3. «Πικροί αριθμοί»	-4
ΠΙΝΑΚΑΣ 4. «Κατηγορίες Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών»	-20
ΠΙΝΑΚΑΣ 5. «Κατανομή των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών ανά επιστημονικό πεδίο»	-20
ΠΙΝΑΚΑΣ 6. «Ερωτήσεις αντανάκλασης»	-47

ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

ΓΡΑΦΗΜΑ 1. «Κατάταξη ανά χρονική κατηγορία» Ίδρυση ΠΜΣ	-18
ΓΡΑΦΗΜΑ 2. «Κατανομή των ΠΜΣ ανά επιστημονικό πεδίο»	-21
ΓΡΑΦΗΜΑ 3. «Διάρκεια σπουδών ανά επιστημονικό πεδίο»	-29
ΓΡΑΦΗΜΑ 4. «Συγκεντρωτική κατανομή ΠΜΣ ανά ποσό διδάκτρων»	-31
ΓΡΑΦΗΜΑ 5. «Κατάταξη κατηγοριοποιημένων ανά δίδακτρα ΠΜΣ ανά ίδρυμα»	-32
ΓΡΑΦΗΜΑ 6. «Κατανομή ΠΜΣ ανά επιστημονικό πεδίο»	-33
ΓΡΑΦΗΜΑ 7. «Τα έξι βήματα για την ανάπτυξη της σταδιοδρομίας»	-38
<i>ΟΜΑΔΑ Α' ΝΟΣΗΛΕΥΤΕΣ ΜΕ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΤΙΤΛΟ</i>	
ΓΡΑΦΗΜΑ 8. «Φύλο»	-58
ΓΡΑΦΗΜΑ 9. «Ηλικία»	-58

ΓΡΑΦΗΜΑ 10. «Έτη εργασίας»	-59
----------------------------	-----

ΟΜΑΔΑ Β' ΝΟΣΗΛΕΥΤΕΣ ΜΕ ΒΑΣΙΚΟ ΤΙΤΛΟ

ΓΡΑΦΗΜΑ 11. «Φύλο»	-67
--------------------	-----

ΓΡΑΦΗΜΑ 12. «Ηλικία»	-67
----------------------	-----

ΓΡΑΦΗΜΑ 13. «Έτη εργασίας»	-68
----------------------------	-----

ΠΥΡΑΜΙΔΑ

ΠΥΡΑΜΙΔΑ 1. «Ιεράρχηση αναγκών κατά Maslow»	-7
---	----

Πρόλογος

Η ύψιστη ανταμοιβή για κάθε νοσηλεύτη/τρια, είναι η επίγνωση ότι η προσφορά του προδιαγράφει και στοχεύει σ' ένα μέλλον με υγιείς ανθρώπους, σ' ένα υγιές κόσμο. Οι ενέργειες ενός νοσηλευτή πρέπει να καθοδηγούνται από τη βασική φιλοσοφία της Νοσηλευτικής που είναι: Να εργάζεται με αφοσίωση, στη φροντίδα με την πλήρη σημασία και έννοια του όρου, με ανιδιοτέλεια και χωρίς διακρίσεις. Να είναι συνήγορος του πάσχοντος. Να ενδυναμώνει τους ανθρώπους να βοηθούν και να φροντίζουν τους εαυτούς τους. Να προσφέρει στους ανθρώπους ό,τι θα έκαναν οι ίδιοι για τον εαυτό τους και τους άλλους, αν είχαν την απαραίτητη δύναμη, θέληση ή γνώση. Να ενεργεί σύμφωνα με τις αξίες της Νοσηλευτικής, για την διαμόρφωση πολιτικής, προτύπων και τάσεων, τα οποία ενδυναμώνουν τους νοσηλευτές έτσι ώστε να αποδίδουν στο μέγιστο των δυνατοτήτων τους και να αξιοποιούν τις ικανότητες τους.

Τα «όπλα» του νοσηλευτή σε αυτόν τον δύσκολο αγώνα είναι η αγάπη για τον συνάνθρωπο και η δυνατή θέληση, όμως δεν αρκούν μόνο αυτά, οι νοσηλευτές πρέπει να είναι καλά εκπαιδευμένοι και εφοδιασμένοι με επιστημονικές γνώσεις και δεξιότητες, για την κοινωνική αυτή προσφορά και ανάληψη ουσιαστικότερων ρόλων στη διαμόρφωση την επιστήμης υγείας. Η ανάδειξη της Νοσηλευτικής στο βαθμό που της αξίζει, εναπόκειται στη τεκμηρίωση της αποτελεσματικότητας της και σε αυτό, όλοι οι νοσηλευτές διαδραματίζουν ρόλο. Πρέπει να εφοδιαστούν με δεξιότητες, για να είναι σημαντικά και αποτελεσματικά μέλη όπου κι αν υπηρετούν. Είναι σημαντικό να αξιοποιήσουν τις εξελίξεις στη τεχνολογία για την άνεση των ασθενών, να χρησιμοποιήσουν την επιστήμη, τη τεχνογνωσία στην υπηρεσία τους, για φροντίδα που να διατηρεί την ανθρώπινη προσέγγιση, την ευαισθησία, την αναγνώριση των συναισθηματικών και ψυχολογικών παραμέτρων, τις ανησυχίες και ερωτηματικά του κάθε ατόμου. Οι Νοσηλευτές αποτελούν το σκελετό και είναι το βασικό στήριγμα για κάθε σύστημα υγείας. Μπορούν και έχουν τη δυνατότητα να είναι ισότιμοι συνεργάτες στην διαμόρφωση της πολιτικής για την υγεία, για'υτο όμως, η συνεχής επιμόρφωση και καλλιέργεια είναι επιτακτική και αναγκαία.

Η κατάλληλη εκπαίδευση του νοσηλευτικού προσωπικού και κατάρτιση τους αποβλέπει στην αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα τους ανεξαρτήτως συνθηκών, απαιτήσεων και προσδοκιών. Η Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση, λοιπόν, είναι μια συναρπαστική πρόκληση για τον νοσηλεύτη/τρια, που καλείται να υιοθετήσει την άποψη ότι η μάθηση είναι εφ' όρου ζωής ανάγκη και εφόδιο, το οποίο θα συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων του.

*..... για'υτο ευχαριστούμε τους καθηγητές μας,
που μας μετέδωσαν τις πολύτιμες γνώσεις τους,
την αγάπη για την Νοσηλευτική Επιστήμη,
που μας δίδαξαν την ανθρωπιά
και μας ενέπνευσαν να συνεχίσουμε!!!*

Σας Ευχαριστούμε!!!

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα

Το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει, περιγραφή των βαθμίδων του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και τα χαρακτηριστικά της κάθε μίας, αναλύει την δομή του σε ένα συγκεντρωτικό πίνακα. Επιπλέον γίνεται αναφορά στις σπουδές και απασχόληση στην Ελλάδα σε αντιπαράθεση με την ελληνική πραγματικότητα. Θίγεται το θέμα της ανεργίας τόσο στην Ελλάδα αλλά και στο Ευρωπαϊκό χώρο. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με συμπεράσματα σχετικά με τα θέματα που θίγονται.

1. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Εκπαίδευση στην Ελλάδα¹ είναι υποχρεωτική για όλα τα παιδιά μεταξύ των ηλικιών 6-15, δηλαδή περιλαμβάνει την Πρωτοβάθμια (Δημοτικό) και την κατώτερη Δευτεροβάθμια (Γυμνάσιο). Η σχολική ζωή, όμως, των μαθητών μπορεί να ξεκινά από την ηλικία των 2,5 ετών (προσχολική εκπαίδευση) σε ιδρύματα (ιδιωτικά και δημόσια) που ονομάζονται Βρεφονηπιακοί Παιδικοί Σταθμοί. Ορισμένοι Βρεφονηπιακοί Παιδικοί σταθμοί διαθέτουν και Νηπιακά Τμήματα που λειτουργούν παράλληλα προς τα Νηπιαγωγεία.

Η διάρκεια φοίτησης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (Δημοτικό) είναι εξαετής, με ηλικία εισόδου το 6ο έτος. Παράλληλα προς τα κοινά Νηπιαγωγεία και Δημοτικά λειτουργούν και Ολοήμερα σχολεία, τα οποία έχουν διευρυμένο ωράριο λειτουργίας και εμπλουτισμένο Αναλυτικό Πρόγραμμα.

Η μετα-υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, σύμφωνα με τη μεταρρύθμιση του 1997, περιλαμβάνει δύο τύπους σχολείων: τα Ενιαία Λύκεια και τα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (ΤΕΕ). Η διάρκεια φοίτησης είναι τριετής στα Ενιαία Λύκεια και διετής (α' κύκλος σπουδών) ή τριετής (β' κύκλος σπουδών) στα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια, ενώ δεν αποκλείονται αμοιβαίες μετακινήσεις από τον ένα τύπο σχολείου στον άλλο.

Παράλληλα με τα κοινά σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης λειτουργούν και Ειδικά Νηπιαγωγεία, Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια και λυκειακές τάξεις, που απευθύνονται σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Επίσης λειτουργούν και Μουσικά, Εκκλησιαστικά και Αθλητικά Γυμνάσια και Λύκεια.

Στη μετά-υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση εντάσσονται και τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ), τα οποία προσφέρουν επίσημη αλλά αδιαβάθμιτη εκπαίδευση. Τα Ιδρύματα αυτά χαρακτηρίζονται αδιαβάθμιτα, γιατί δέχονται τόσο αποφοίτους Γυμνασίου όσο και αποφοίτους Λυκείου, ανάλογα με τις επιμέρους ειδικότητες που προσφέρουν. Η δημόσια πανεπιστημιακή εκπαίδευση χωρίζεται σε ΑΕΙ και ΤΕΙ. Η εισαγωγή των φοιτητών σε αυτά τα ιδρύματα εξαρτάται από την επίδοσή τους σε εξετάσεις εθνικού επιπέδου που λαμβάνουν χώρα στη Γ' τάξη του Λυκείου. Επιπρόσθετα, στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο οι φοιτητές γίνονται αποδεκτοί από την ηλικία των 22 ετών μετά από κλήρωση.

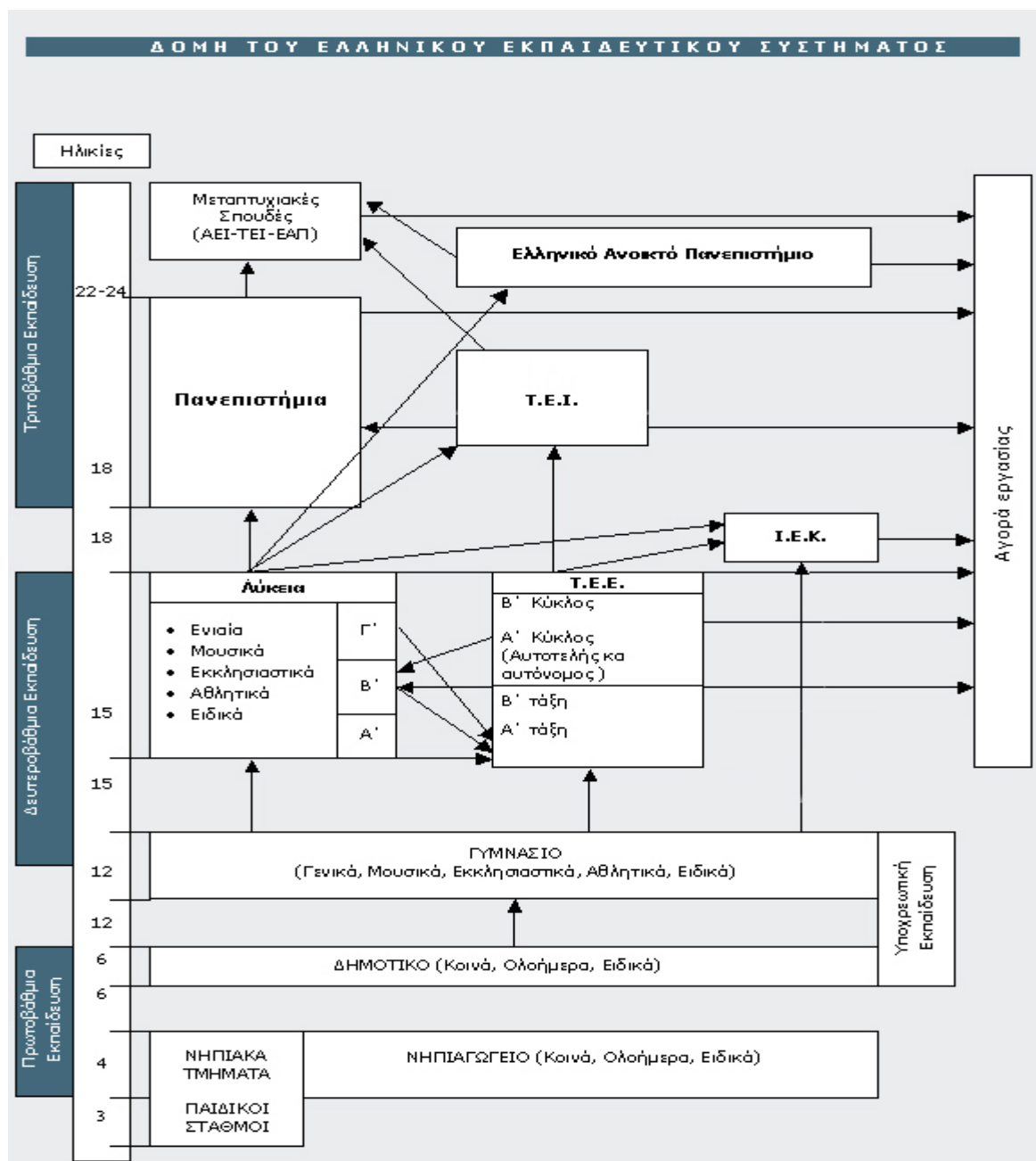
Το διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζει συνοπτικά τη δομή του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, όπως αυτό συγκροτείται από ιδρύματα της επίσημης τυπικής, διαβαθμισμένης ή αδιαβάθμιστης εκπαίδευσης.

Η επίσημη τυπική εκπαίδευση χαρακτηρίζεται από καθορισμένη διάρκεια σπουδών, επαναληψιμότητα, και απονομή επίσημου τίτλου σπουδών στο τέλος τους, ο οποίος αποτελεί και την κρατική νομιμοποίησή της. Η διαβάθμιση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων

συνεπάγεται την υποχρέωση κατοχής του αποδεικτικού τίτλου (απολυτηρίου, πτυχίου κλπ.) του προηγούμενου επιπέδου σπουδών για τη συνέχιση στο επόμενο.

Επισημαίνεται ότι το διάγραμμα¹ δίνει τη γενική εικόνα του εκπαιδευτικού συστήματος σε όσες εκφάνσεις του εποπτεύονται κυρίως από το ΥΠΕΠΘ, που είναι και οι μεγαλύτερες σε έκταση. Όμως, μια ευρύτερη ανάλυση δείχνει ότι το σύνολο των εκπαιδευτικών υπηρεσιών που προσφέρονται στην Ελλάδα αποτελεί ένα πλέγμα πολύ πιο πολύπλοκο, πολυεπίπεδο και διαφοροποιημένο. Πολλές άλλες εκπαιδευτικές υπηρεσίες, διαβαθμισμένες ή αδιαβάθμιστες, προσφέρονται μέσα στο επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα και σε συνεργασία με αυτό ή και εντελώς ανεξάρτητες από όσες εντάσσονται στον βασικό πυρήνα του.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: "Το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα -Συνοπτική Εικόνα Σε Αριθμούς"

1.2 ΣΠΟΥΔΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Υπήρξαν εποχές που τα εμπόδια πρόσβασης για τα παιδιά των λαϊκών στρωμάτων ήταν πολύ υψηλά. Η «εκπαιδευτική έκρηξη» από την δεκαετία του 80' και ύστερα έδωσε την ψευδαίσθηση της κοινωνικής ανόδου με διαβατήριο το πτυχίο. Όμως όσο χαμηλώνουν τα εμπόδια πρόσβασης και «ανοίγουν» διάπλατα οι πύλες της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τόσο αποσυνδέεται το πτυχίο από τα εργασιακά δικαιώματα και το δικαίωμα κατάκτησης θέσης στην αγορά εργασίας. Η σταθεροποίηση στην απασχόληση είναι το μείζον πρόβλημα για την πλειονότητα των απόφοιτων ΑΕΙ και ΤΕΙ. Παρά τις διακηρύξεις για την σύγχρονη κοινωνία της γνώσης η αλήθεια είναι ότι, όσο οι νέοι επιδιώκουν να αποκτήσουν περισσότερα γνωστικά εφόδια τόσο κινδυνεύουν να βρεθούν στον «Καιάδα» της ανεργίας.

Η Ελλάδα σύμφωνα με τα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας² κατέχει μια «μαύρη πρωτιά» στην ανεργία των νέων. Τα «μαύρα στοιχεία» επιβεβαιώνονται και από τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΣΥ) για το γ' τρίμηνο του 2007. Ένας στους τρεις νέους πτυχιούχους είναι ενεργός.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. «Μαύρη πρωτιά» 14% οι άνεργοι πτυχιούχοι στην Ε.Ε., 30% στην Ελλάδα

Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ- ΠΟΣΟΣΤΑ %	
ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	Γ' ΖΜΗΝΟ 2007
ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ Ή ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	7,3
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	6,8
ΠΤΥΧΙΟ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	9,8
ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (*)	8,5
ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΑΞΙΑΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	7,8
ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	6,2
ΜΕΡΙΚΕΣ ΤΑΞΕΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	5,8
ΔΕΝ ΠΗΓΕ ΚΑΘΟΛΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟ	8,0
ΣΥΝΟΛΟ	7,9

(*) ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΟΙ ΜΗ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΜΕ, ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ, ΕΝΑΝ ΧΡΟΝΟ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: «Πικροί αριθμοί»

Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ 15-24 ΕΤΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε. ΤΟ 2006 ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ-ΠΟΣΟΣΤΑ %			
	ΧΑΜΗΛΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	ΜΕΣΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	ΥΨΗΛΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΒΕΛΓΙΟ	30,1	18,0	16,1
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	37,8	15,3	-
ΤΣΕΧΙΑ	43,5	14,9	13,6
ΔΑΝΙΑ	8,5	6,3	-
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	16,7	10,9	-
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	15,7	7,2	5,2
ΕΛΛΑΔΑ	21,7	26,1	30,1
ΙΣΠΑΝΙΑ	19,8	16,1	15,2
ΓΑΛΛΙΑ	33,3	19,3	16,0
ΙΤΑΛΙΑ	24,1	19,9	24,6
ΚΥΠΡΟΣ	7,5	9,1	13,1
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	31,8	15,7	16,9
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	9,4	4,2	-
ΑΥΣΤΡΙΑ	13,4	6,5	-
ΠΟΛΩΝΙΑ	36,3	29,5	23,2
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	15,2	16,0	29,0
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	19,7	22,0	27,7
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	74,0	21,4	16,2
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	28,0	14,1	-
ΣΟΥΗΔΙΑ	32,5	14,8	12,9
ΒΡΕΤΑΝΙΑ	25,4	11,0	9,1
Ε.Ε. ΤΩΝ 27	21,2	15,6	13,7

Αυτή είναι η ελληνική πραγματικότητα, το πτυχίο έπαψε να αποτελεί το «φετίχ» για την επαγγελματική αποκατάσταση και να τροφοδοτεί υψηλές προσδοκίες στους νέους. Από την δεκαετία του 90' η αγορά εργασίας υπαγορεύει σκληρούς όρους και κλείνει πόρτες σε χιλιάδες πτυχιούχους, όσο περισσότερο η τριτοβάθμια εκπαίδευση υποτάσσεται στους νόμους της αγοράς, τόσο περισσότερο απαξιώνονται τα πτυχία, με αποτέλεσμα ολόένα και περισσότερο να απαιτείται εξειδικευμένο επιστημονικό δυναμικό με γνώσεις τεταρτοβαθμιας εκπαίδευσης (μεταπτυχιακές σπουδές).

❖ **Συμπεράσματα² από την μελέτη και επεξεργασία του Ευρωπαϊκού Δελτίου ανεργίας.**

Συμπεράσματα τα οποία έχουν να κάνουν κυρίως με την ανάγκη άμυνας των νέων, απέναντι στα φαινόμενα που γεννούν αυτό το τοπίο γκρίζας προοπτικής για μεγάλη γκάμα επιστήμων και επαγγελματιών.

Τα συμπεράσματα είναι:

1. Οι υποψήφιοι οφείλουν να έχουν υπόψιν τους ότι κανένα τμήμα -με εξαίρεση τα στρατιωτικά, αστυνομικά- δεν μπορεί να εγγυηθεί πλέον με σιγουριά την πλήρη και άμεση απορρόφηση των πτυχιούχων τους. Στους επίσημους και ανεπίσημους καταλόγους ανεργίας και ετεροαπασχόλησης συμμετέχουν με μικρότερα ή μεγαλύτερα ποσοστά όλες ανεξαιρέτως οι ειδικότητες.

2. Η επιλογή σπουδών με στενά κριτήρια οικονομιστικά και με βάση τις προοπτικές αποκατάστασης όχι μόνο δεν βοηθά στην ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας, αλλά είναι και επισφαλής, αφού η αγορά εργασίας συνεχώς αλλάζει. Από την εισαγωγή μέχρι τη δυνατότητα ένταξης στην αγορά εργασίας θα έχουν περάσει επτά έως δέκα χρόνια (για τους άντρες).

3. Επειδή η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση δεν αποτελεί πλέον την οροφή των σπουδών, καθώς **έχει ήδη δημιουργηθεί μια παραπάνω βαθμίδα (τεταρτοβάθμια) μεταπτυχιακών σπουδών και εξειδίκευσης**, ως επιλέγουν οι υποψήφιοι τμήματα με γερή και πλατιά γνωστική βάση, έτσι ώστε με το τέλος των προπτυχιακών να μπορούν να συνεχίσουν με μεταπτυχιακά. Για παράδειγμα, ένας υποψήφιος που θέλει να σπουδάσει νέες τεχνολογίες, μπορεί να το πετύχει με την εισαγωγή του σε κάποιο χαμηλόβαθμο τμήμα Μαθηματικών και στη συνέχεια να κάνει μεταπτυχιακό σε Η/Υ.

4. Η συνέχιση των σπουδών αποτελεί σημαντικό βήμα για την επαγγελματική σταδιοδρομία. Γιατί, μπορεί να είναι μια πραγματικότητα τα υψηλά ποσοστά ανεργίας πτυχιούχων, ωστόσο, όσο περισσότερα εφόδια και τίτλους σπουδών έχει κάποιος τόσο περισσότερο αυξάνει τις ελπίδες για καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση, παρόλο που η κοινωνική προέλευση και οι δημόσιες σχέσεις παίζουν καταλυτικό ρόλο. Εξάλλου δίνουν τη δυνατότητα για πολύ καλύτερες αμοιβές.

5. Η επιλογή σπουδών και επαγγέλματος δεν μπορεί να είναι μονοδιάστατη και να υποτάσσεται σε μια οικονομιστική και αγοραία αντίληψη, αλλά να καθορίζεται από ποικίλα κριτήρια, έτσι ώστε να εκφράζει και να διαμορφώνει θετικά την προσωπικότητα κάθε ατόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Μάθηση ενηλίκων

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται αναφορά στην μάθηση των ενηλίκων. Συγκεκριμένα, γίνεται ανάπτυξη των παραγόντων που επηρεάζουν την μάθηση στους ενήλικες, διακρίνοντας τους σε ψυχολογικούς και κοινωνικούς και δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στις ανθρώπινες ανάγκες (Maslow) και στα κίνητρα, ως παράγοντες. Επιπρόσθετα, γίνεται αναφορά και στα εμπόδια μάθησης των ενηλίκων (Roger).

2. ΜΑΘΗΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο όρος *μάθηση* προέρχεται από το αρχαίο ρήμα "μανθάνω". Μάθηση είναι η διαδικασία κατά την οποία ο άνθρωπος με την δική του δραστηριότητα αποκτά γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που τον βοηθούν στην προσωπική του ανάπτυξη και ένταξη στο περιβάλλον. Η μάθηση δεν είναι απλά η απορρόφηση πληροφοριών αλλά μια εσωτερική διαδικασία επεξεργασίας ερεθισμάτων του περιβάλλοντος, στην οποία προβαίνει το άτομο για να δώσει νόημα στις εμπειρίες του.

Η μάθηση θεωρείται αποτελεσματική όταν οι εμπειρίες που αποκτώνται είναι σε ποιοτικό επίπεδο αυτές που εξυπηρετούν τις λειτουργικές ανάγκες του ατόμου. Στην αποτελεσματικότητα της μάθησης σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν οι παράγοντες μάθησης.

2.2. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΜΑΘΗΣΗ

Οι παράγοντες³ που επηρεάζουν την μάθηση μπορεί να είναι ψυχολογικοί ή κοινωνικοί..

2.2.α. Οι ψυχολογικοί παράγοντες:

Η αυτοαντίληψη: Είναι η γνώση που έχει κάποιος για τον εαυτό του ανεξάρτητα από το κατά πόσο η γνώση είναι σωστή ή λανθασμένη.

Η αυτό-αποτελεσματικότητα: Είναι η εμπιστοσύνη του κάθε ατόμου στην ικανότητα του να ελέγχει τα συναισθήματά του, τις σκέψεις και τις πράξεις του επηρεάζοντας έτσι το αποτέλεσμα.

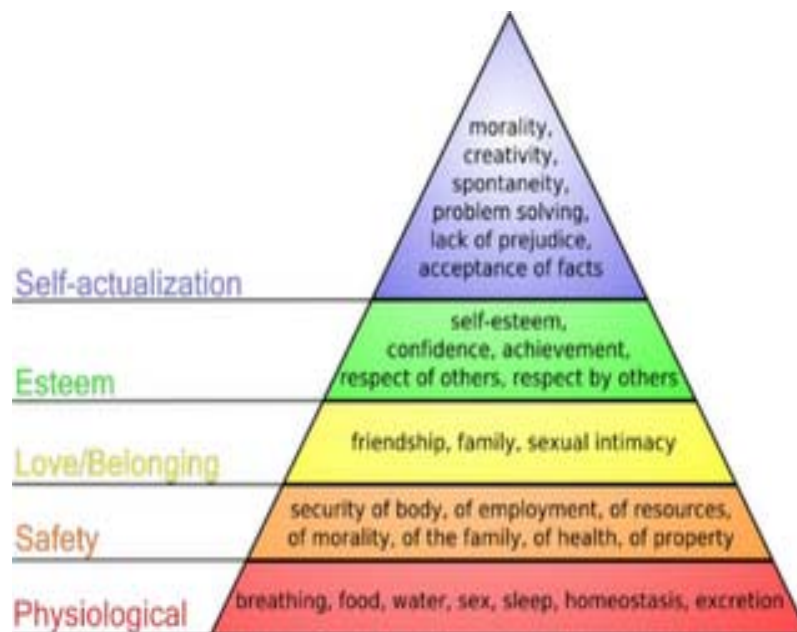
Η αυτοεκτίμηση: Αφορά την σφαιρική άποψη που διαμορφώνει κάποιος για την αξία του ως άτομο, αναφερόμενο στις επιτυχίες, την προσπάθεια τον χαρακτήρα, την επιτυχία, τις σχέσεις, τις υψηλές αποδοχές την κοινωνική θέση, την υλική ευημερία.

Ο αυτό-προσδιορισμός: Είναι η κατανόηση και ο έλεγχος της μάθησης από τον καθένα.

2.2.β. Οι κοινωνικοί παράγοντες :

⇒ **Στάση:** Ως στάση μπορεί να οριστεί ο τρόπος με τον οποίο ένα άτομο αισθάνεται και τοποθετείται απέναντι σε συγκεκριμένες καταστάσεις. Ο Triandis (1971) υποστήριξε ότι η στάση αποτελείται από συναισθηματικά, γνωστικά και συμπεριφοριστικά τμήματα.

⇒ **Ανάγκες:** Ιεράρχηση των αναγκών κατά Maslow⁴ αποτελεί την βάση για πολλές θεωρίες κινήτρων μάθησης.

ΠΥΡΑΜΙΔΑ 1: Ιεράρχηση αναγκών κατά Maslow

- **Ανάγκες ασφάλειας:**

Συνδέονται με συναισθήματα φόβου για τους φυσικούς κινδύνους και την αδυναμία ικανοποίησης των φυσικών αναγκών. Πρόκειται δηλαδή για συναισθήματα αυτοσυντηρήσεως. Στη κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται η προστασία εναντίον του κινδύνου, του φόβου, των στερήσεων και η επιθυμία για σιγουριά εργασίας. Η επιθυμία αυτή μπορεί να είναι πολύ σπουδαίο κίνητρο συμπεριφοράς, επειδή κάθε εργαζόμενος εξαρτάται, τουλάχιστον εν μέρει, από την εργασία. Η ανάγκη για σιγουριά παίρνει τη μορφή της απαιτήσεως για οικονομική σιγουριά (μονιμότητα εργασίας, αποταμίευση) προτίμηση γνωστού περιβάλλοντος εργασίας, επιθυμία για τάξη στους συνεργάτες και στα υλικά. Η ανάγκη αυτή επηρεάζει τους ανθρώπους και στην επιλογή του επαγγέλματός τους.

- **Κοινωνικές Ανάγκες και η έννοια του "ανήκειν":**

Ο άνθρωπος ως κοινωνικό όν έχει ανάγκη να συναναστρέφεται με άλλους ανθρώπους, να ανήκει σε κοινωνικές ομάδες, να έχει μια κοινωνική ταυτότητα, να προσφέρει την εκτίμησή του και να απολαμβάνει την εκτίμηση των άλλων, την κατανόησή τους, την αγάπη τους και να συμπεριφέρεται ανάλογα στους άλλους.

- **Ανάγκες αυτοεκτίμησης:**

Όταν το άτομο ικανοποιήσει την ανάγκη εντάξεως σε μια κοινωνική ομάδα, αισθάνεται την ανάγκη εκτίμησης, τόσο εκ μέρους του ίδιου του εαυτού του, όσον και εκ μέρους των άλλων. Αυτό σημαίνει ανάγκη για αυτοπεποίθηση, γόητρο, φήμη, αναγνώριση, δύναμη. Αν ικανοποιηθούν οι ανάγκες αυτές, τότε αποκτά το άτομο το αίσθημα ότι αξίζει ότι είναι ικανό, χρήσιμο και απαραίτητο στον κόσμο. Διαφορετικά είναι πιθανό να καταληφθεί από σύμπλεγμα κατωτερότητας και αδυναμίας. Υποστηρίζεται ότι οι ανάγκες αυτές σπάνια ικανοποιούνται τελείως, αντίθετα από τις ανάγκες κατωτέρων επιπέδων. Όταν όμως

αποκτήσουν σπουδαιότητα το άτομο προσπαθεί συνεχώς να τις ικανοποιήσει. Παρατηρείται ότι εργαζόμενοι κατώτερων κλιμακίων αντιμετωπίζουν περισσότερες δυσκολίες για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες αυτής της κατηγορίας.

- **Ανάγκες αυτοεκπλήρωσης ή αυτοπραγμάτωσης:**

Ο Maslow υποστηρίζει ότι και αν ικανοποιηθούν όλες οι προηγούμενες ανάγκες, το άτομο πιθανόν να είναι ανικανοποίητο ή δυσάρεστο, εκτός αν επιτύχει τους στόχους τους οποίους έθεσε, αν επιτύχει δηλαδή να ικανοποιήσει τα ιδεώδη του. Αυτοπραγμάτωση είναι η επιθυμία να γίνεται κάποιος αυτό που ένα ικανό άτομο μπορεί να γίνει. Υποστηρίζεται επίσης ότι ο τρόπος με τον οποίο εκφράζεται η αυτοπραγμάτωση είναι δυνατό να αλλάξει και το άτομο να αναζητήσει άλλους τομείς στους οποίους να μεγιστοποιήσει το δυναμικό, καθώς οι φυσικές του δυνάμεις αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου ή διευρύνονται οι ορίζοντες του.

Η διαβάθμιση και η ιεράρχηση των αναγκών δεν είναι πάντα όπως εμφανίζεται στο σχήμα. Αυτή αποτελεί μια λογική σειρά ικανοποίησης, πλην όμως είναι πιθανόν να λάβει διαφορετική μορφή ανάλογα με την προσωπική αξιολόγηση και εκτίμηση. Οι ανάγκες επίσης αλληλεξαρτώνται και αλληλοεπικαλύπτονται. Επειδή η μία ανάγκη δεν εξαφανίζεται όταν παρουσιασθεί μία άλλη, όλες οι ανάγκες τείνουν να είναι κάθε φορά μόνο κατά ένα μέρος τους ικανοποιημένες.

⇒ **Κίνητρα:** Πριν ακόμη γίνει αναφορά στον τρόπο με τον οποίο συντελείται το φαινόμενο της μάθησης, θα πρέπει να τοποθετηθεί το πρωταρχικό ερώτημα που δεν είναι άλλο από το τι είναι αυτό που δημιουργεί στον άνθρωπο τη φυσική τάση να αναζητά τη γνώση και να διαμορφώνει τη συμπεριφορά του, από την ώρα που γεννιέται μέχρι πρακτικά το τέλος της ζωής του; Η πιο παραδεκτή ίσως άποψη είναι ότι αυτό που παρωθεί το άτομο σε δράση για μάθηση είναι η ανάγκη του να προσαρμοστεί στο περιβάλλον του ώστε να επιβιώσει (ομοιοστάση). Αυτό υποστηρίζεται από τη θεωρία των ενστίκτων, των ορμών και των αναγκών. Πέρα όμως από τα ομοιοστατικά κίνητρα, υπάρχουν και άλλα που δε σχετίζονται απευθείας με την ανάγκη της επιβίωσης, αλλά και με την κοινωνική φύση του ανθρώπου. Διακρίνονται δηλαδή σε πρωτογενή ή βιογενή και δευτερογενή ή κοινωνιογενή κίνητρα.

Ως βασικά κίνητρα μάθησης⁴ θεωρούνται:

- Το κίνητρο για επιτυχία, η οποία επιδρά στο ίδιο το άτομο και στη αποδοχή του από το περιβάλλον
- Η άμιλλα σε αντίθεση με τον ανταγωνισμό προάγει την συνεργασία την ανταλλαγή γνώσεων, αναπτύσσει τις διαπροσωπικές σχέσεις και προάγει την ανατροφοδότηση.
- Η περιέργεια, η ερευνητική διάθεση του ατόμου για το άγνωστο για να διευρύνει τους γνωστικούς του ορίζοντες και να συμβαδίζει με τις τάσεις της εποχής
- Οι φιλοδοξίες του ατόμου, τα ενδιαφέροντα, οι αξίες και η προσήλωση που δείχνει για το οτιδήποτε καινούριο
- Η συνεχής θέληση για αυτοεξέλιξη
- Οι πεποιθήσεις για το αντικείμενο μάθησης είτε αυτές είναι θετικές είτε αρνητικές.

Στην βιβλιογραφία είναι γνωστές οι εξής 3 θεωρίες για τα κίνητρα μάθησης⁴:

Θεωρία για το Κίνητρο Επίτευξης του Atkinson (1975)

Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία, η οποία συνάδει κυρίως με τις συμπεριφοριστικές θεωρίες της μάθησης, η παρώθηση για επίδοση εξαρτάται από τη δύναμη της "ελπίδας για επιτυχία" που δημιουργείται στο άτομο και από τα συνακόλουθα (θετικά) συναισθήματα, όπως επίσης και από τη δύναμη του "φόβου για την αποτυχία" και από τα συνακόλουθα (αρνητικά) συναισθήματα. Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή, τα κίνητρα που "λειτουργούν" σε κάθε άτομο εξαρτώνται από αν αυτό το άτομο είναι "προσανατολισμένο στην επιτυχία" ή "προσανατολισμένο στην αποτυχία" και από εξωτερικούς κοινωνικούς ή περιβαλλοντικούς παράγοντες (π.χ. επιβράβευση ή τιμωρία).

Θεωρία Απόδοσης Κινήτρων του Weiner (1972)

Συμπληρωματικά με την παραπάνω είναι η θεωρία του Weiner, σύμφωνα με την οποία το άτομο έχει τόσο μεγαλύτερο κίνητρο, όσο περισσότερο έχει την τάση να αποδίδει σε εσωτερικούς παράγοντες τις επιτυχίες του (τις ικανότητες και τις προσπάθειές του) και τις αποτυχίες του (στην έλλειψη επαρκούς προσπάθειας από μέρους του). Αντίθετα, μικρότερο κίνητρο για επίδοση έχουν τα άτομα, που είναι "προσανατολισμένα στην αποτυχία" και αποδίδουν τις αποτυχίες τους σε εσωτερικούς παράγοντες (έλλειψη ικανοτήτων) και τις επιτυχίες σε εξωτερικούς, μη ελεγχόμενους από αυτά παράγοντες (π.χ. τύχη).

Η αναφορά στις δύο παραπάνω θεωρίες γίνεται κυρίως γιατί είναι σημαντικό, τόσο γενικά στην εκπαιδευτική πράξη, όσο και στην παραγωγή και αξιοποίηση εκπαιδευτικού λογισμικού να λαμβάνουμε υπόψη τους ψυχολογικούς παράγοντες που μπορεί να παρωθήσουν ή αντίθετα να αποθαρρύνουν τους εκπαιδευόμενους.

Η Θεωρία της Παρώθησης (1980)

Σύμφωνα με τον Heinz Heckhausen (1980) η παρώθηση του ατόμου σε δράση και μάθηση ερμηνεύεται ως αποτέλεσμα αλληλεπιδράσεων, προσδοκιών και αξιολογήσεων που δημιουργούνται σε επιμέρους φάσεις της πορείας δράσης του ατόμου.

Οι φάσεις της πορείας παρώθησης του ατόμου σε δράση είναι:

1. Μία κατάσταση προβλήματος που λειτουργεί ως ερέθισμα
2. Η πράξη
3. Το αποτέλεσμα της πράξης και
4. Οι συνέπειες του αποτελέσματος.

Παρώθηση λαμβάνει χώρα τότε και μόνον όταν δημιουργηθούν και συνυπάρξουν προσδοκίες και αξιολογήσεις, κρίσεις και αναλογισμοί.

2.3. ΜΑΘΗΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Η ραγδαίες και οι βαθιές αλλαγές στον επιστημονικό, τεχνολογικό, οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό τομέα που σηματοδοτούν την σύγχρονη εποχή, προβάλλουν επιτακτική την ανάγκη για επικαιροποίηση και διαρκεί ανανέωση των γνώσεων και δεξιοτήτων του ατόμου προκειμένου να είναι ικανός να ανταποκριθεί στις ολοένα και αυξανόμενες απαιτήσεις της προσωπικής και επαγγελματικής ζωής .

Η ανάγκη για συνεχιζόμενη εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση, ώθησαν τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν πολιτικές στον τομέα της δια βίου εκπαίδευσης, δηλαδή διερεύνηση της μαθησιακής διαδικασίας και παροχή εκπαιδευτικών ευκαιριών σε όλη την διάρκεια ζωής μέσω ευέλικτων προγραμμάτων μάθησης σε ένα ευρύτατο φάσμα ενοτήτων, ικανών να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της σύγχρονης αγοράς εργασίας. Συγκεκριμένα¹, από 1/1/2007 ξεκίνησε το νέο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δια Βίου Μάθησης (1720/2006/εκ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Νοεμβρίου 2006) που καλύπτει τους τομείς της εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης. Στρατηγικός στόχος του προγράμματος αυτού είναι: Να συμβάλει, με τη δια βίου μάθηση, στην ανάπτυξη της Κοινότητας ως προηγμένης κοινωνίας βασισμένης στη γνώση, με βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, διασφαλίζοντας παράλληλα, ικανοποιητική προστασία του περιβάλλοντος για τις μελλοντικές γενιές. Τα προγράμματα Δια Βίου Μάθησης¹ που αναπτύχθηκαν, διακρίθηκαν σε Τομεακά Προγράμματα, Οριζόντιο Πρόγραμμα, Πρόγραμμα Jean Monnet:

- Τα Τομεακά Προγράμματα είναι τα ακόλουθα: *Comenius* το οποίο αναφέρεται στη σχολική εκπαίδευση, *Erasmus* το οποίο αφορά την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, *Leonardo* το οποίο αναφέρεται στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και κατάρτιση, *Grundtvig* το οποίο αναφέρεται στην Εκπαίδευση ενηλίκων
- Το Οριζόντιο Πρόγραμμα στοχεύει στην Συνεργασία στον τομέα πολιτικών και καινοτομίας (Επισκέψεις μελέτης Naric-Euridice-Europass-Ploteus), Προώθηση εκμάθησης γλωσσών, Ανάπτυξη καινοτόμου περιεχομένου, υπηρεσιών, παιδαγωγικών προτύπων και Διάδοση-Αξιοποίηση αποτελεσμάτων.
- Το Πρόγραμμα Jean Monnet το οποίο αποβλέπει στην Υποστήριξη ιδρυμάτων Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και την υποστήριξη Ευρωπαϊκών ιδρυμάτων και ενώσεων Εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Στην Ελλάδα ο δημόσιος φορέας ο οποίος σχεδιάζει και αναλαμβάνει την δράση αυτών των προγραμμάτων είναι η Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης του υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Η εκπαίδευση των ενηλίκων στην Ελλάδα αναδύθηκε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα με τις ακόλουθες δράσεις:

- Η καταπολέμηση του αναλφαριθμητισμού και η συμπλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης
- Η εκπαίδευση και η επιμόρφωση που αφορά σε θέματα πολιτισμού, υγείας και περιβάλλοντος καθώς και ενημέρωση για θέματα κοινωνικά, πολιτιστικά και ευρωπαϊκά .
- Η ανοικτή και η εξ'αποστάσεως εκπαίδευση και κατάρτιση καθώς και η σύνδεση και συνεργασία με τα σύγχρονα συστήματα ανοικτής και εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης.
- Επαγγελματική κατάρτιση όπου έχει στόχο την εκμάθηση ενός πρώτου ή ενός νέου επαγγέλματος ή εξειδίκευση των γνώσεων.

Δίδεται έμφαση στην αξιοποίηση των προσωπικών ενδιαφερόντων και των δυνατοτήτων των εκπαιδευόμενων.

Σύμφωνα με έρευνα⁵, οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι χαρακτηρίζονται από την τάση για εκπλήρωση του δυναμικού τους και για αυτοκαθορισμό. Βρίσκονται σε μια διεργασία εξέλιξης .Διαθέτουν πλήθος από εμπειρίες και γνώσεις και επίσης έχουν διαμορφωμένες αντιλήψεις στις οποίες έχουν επενδύσει συναισθηματικά. Συμμετέχουν συνήθως στα εκπαιδευτικά προγράμματα γιατί έχουν εσωτερική αίσθηση ανάγκης. Έχουν πολλά άλλα

καθήκοντα και δεσμεύσεις ,που συνδέονται με τους ρόλους τους μέσα στο κοινωνικό περίγυρο. Όλοι έχουν υιοθετήσει τον δικό τους μαθησιακό τρόπο όπου ο καθένας, ανέπτυξε το μοντέλο που τον βοηθάει να μαθαίνει ευκολότερα. Παρόλα αυτά υπάρχουν και εμπόδια στην μάθηση ενηλίκων.

⇒ Σύμφωνα με τον Rogers⁶ τα εμπόδια στην μάθηση ενηλίκων κατατάσσονται σε 3 κατηγορίες:

1. Οι φραγμοί προκύπτουν από την τυχόν κακή οργάνωση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων.
2. Οι φραγμοί που προκύπτουν από την κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι
3. Τα εσωτερικά εμπόδια που συνδέονται με τους παράγοντες της προσωπικότητας των ενηλίκων εκπαιδευόμενων.

Τα εσωτερικά εμπόδια σχετίζονται με προϋπάρχουσες γνώσεις, εμπειρίες, και στάσεις στις οποίες οι εκπαιδευόμενοι προσκολλώνται. Εμπόδια που απορρέουν από ψυχολογικούς παράγοντες άγχους και σχετικά με την δομή της προσωπικότητας, για τον λόγο αυτό, κάθε εκπαιδευτής οφείλει να ενισχύει την τάση των εκπαιδευομένων για αυτοκαθορισμό. Προτείνοντας τους να εμπλέκονται ενεργητικά σ'όλα τα στάδια του προγράμματος:

- Στον σχεδιασμό
- Στην στοχοθεσία
- Στην διδασκαλία
- Στην δικτύωση με την υπόλοιπη κοινωνία
- Στην αξιολόγηση
- Έτσι οι εκπαιδευόμενοι αποκτούν την αναγκαία αίσθηση του προσωπικού επιτεύγματος. Αναπτύσσεται η κριτική τους σκέψη, ενθαρρύνεται η διάθεση τους να συνεχίσουν να μαθαίνουν και μετά το τέλος του συγκεκριμένου προγράμματος. Ενισχύεται η αυτοεκτίμησή τους και η ικανότητα τους να παίζουν πληρέστερο ρόλο στην κοινωνία που ανήκουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Συνεχιζόμενη εκπαίδευση και Νοσηλευτική

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται αναφορά σε μερικά μόνο σημεία του ευρύτατου θέματος «Συνεχιζόμενη εκπαίδευση». Αρχικά δίδεται ο ορισμός της συνεχιζόμενης εκπαίδευση και τονίζεται η αναγκαιότητα της μάθησης και της συνεχούς απόκτησης γνώσης, ως αποτέλεσμα των ραγδαίων αλλαγών της σύγχρονης εποχής και της ανάγκης να αντεπεξέλθουμε σε αυτές ώστε να είμαστε ενεργά μέλη. Επιπρόσθετα, γίνεται αναφορά στους σκοπούς της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης. Δεν θα μπορούσε να λείπει η αναφορά στα κίνητρα που πρέπει να δίνονται στους νοσηλευτές, ώστε να υποβάλλονται στην διαδικασία της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, να αυξάνεται ο αριθμός των συμμετοχών, αλλά και στους παράγοντες που συντελούν στην αποχή των νοσηλευτών από την συνεχιζόμενη νοσηλευτική εκπαίδευση. Το κεφάλαιο κλείνει με μια αναφορά στους παράγοντες που επηρεάζουν την συνεχιζόμενη νοσηλευτική εκπαίδευση.

3. ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο κατώφλι του 21^{ου} αιώνα και της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης, σε μια εποχή ριζικών ανακατατάξεων και αλλαγών, οι νοσηλευτές καλούνται να εδραιώσουν την επιστημονική άσκηση της Νοσηλευτικής, βελτιώνοντας ταυτόχρονα την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της φροντίδας υγείας.

Οι ραγδαίες εξελίξεις στην βιοϊατρική τεχνολογία και η νέα γνώση και πρακτικές, δίνουν στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση του προσωπικού, πρωταρχικό ρόλο. Μια από τις βασικότερες διαδικασίες που κατέχει πρωταρχική θέση είναι η εκπαίδευση και η επιμόρφωση του προσωπικού υγείας. Λέγοντας εκπαίδευση εννοούμε τη βασική, την μεταπτυχιακή, και την συνεχιζόμενη εκπαίδευση. Κανένα εκπαιδευτικό σύστημα, όσο τέλειο και αν είναι, δεν μπορεί να εγγυηθεί την διαρκή ικανότητα των πτυχιούχων του. Χρειάζεται συνεχής επανεκτίμηση των γνώσεων και των δεξιοτεχνιών και επανεκπαίδευση, λόγω των ταχύτατων και μεγάλων αλλαγών στην κοινωνία, στο υγειονομικό σύστημα φροντίδας, και κατ' επέκταση στην Νοσηλευτική.

Το όλο θέμα της εκπαίδευσης - κατάρτισης χωρίζεται σε τρία πεδία μάθησης: επίσημες ακαδημαϊκές σπουδές, συνεχιζόμενη εκπαίδευση, και ανεξάρτητη ατομική μάθηση. Στον παρόν κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην ΣΕ

Ο όρος Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση⁷ (Σ.Ε.) και της Συνεχιζόμενης Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης (Σ.Ν.Ε.), δηλώνει μια διαρκή και ατέλειμη θητεία στη μάθηση και αναφέρεται στην προσπάθεια που καταβάλλεται από διάφορους φορείς αλλά και από το ίδιο το άτομο, για απόκτηση νέων γνώσεων, πέρα από τις αποκτηθείσες μέσω της βασικής εκπαίδευσης. Πρόκειται για μια διαδικασία που ξεκινά μετά το τέλος των σπουδών και διαρκεί για όλη τη ζωή του ατόμου. Η ΣΕ αποτελείται από συστηματικές εμπειρίες μάθησης, σχεδιασμένες να οικοδομήσουν πάνω σε γνώσεις και δεξιοτεχνίες που αποκτήθηκαν στη βασική εκπαίδευση. Περιλαμβάνει αφ' ενός μεν σχεδιασμένο και οργανωμένο πρόγραμμα, και αφ' ετέρου ανεξάρτητη επιδίωξη από την πλευρά του μαθητευόμενου. Διαφέρει από τις ακαδημαϊκές επιδιώξεις, στο ότι δεν οδηγεί στη λήψη μεγαλύτερου διπλώματος ή πτυχίου, γιατί δεν είναι αυτός ο σκοπός. Επομένως, η ΣΕ αφορά οργανωμένη, μη ακαδημαϊκή εκπαίδευση μετά τη συμπλήρωση του βασικού προγράμματος, έστω και αν η συνεχής εκπαίδευση συντελεί στην ακαδημαϊκή προαγωγή.

Η Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση (Σ.Ε.) είναι μια συναρπαστική πρόκληση για τον επιστήμονα – επαγγελματία, που καλείται να υιοθετήσει την άποψη ότι η μάθηση είναι εφ' όρου ζωής ανάγκη. Έτσι η ύπαρξη προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης αποτελεί περισσότερο από ποτέ μια αναγκαιότητα για την διασφάλιση και πιστοποίηση της ικανότητας και της αποτελεσματικότητας του νοσηλευτικού προσωπικού, η οποία έχει γίνει αποδεκτή σαν ανθρώπινο δικαίωμα και κοινωνική ανάγκη. Η Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση αποτελεί ηθικό χρέος κάθε νοσηλευτή, δεδομένου ότι το 50% των γνώσεων μας, θεωρούνται απαρχαιωμένες μετά την πάροδο των 10 ετών.

Η διάθεση για Συνεχιζόμενη Νοσηλευτική Εκπαίδευση (Σ.Ν.Ε.) πηγάζει από την αίσθηση ευθύνης, την συνειδητοποίηση των ελλείψεων, και την ικανοποίηση της έμφυτης επιστημονικής αναζήτησης. Οι νέες γνώσεις, όχι μόνο θα καλλιεργήσουν το πνεύμα κάθε νοσηλευτή, αλλά και θα συνεπικουρήσουν στην καλύτερη κατανόηση του αντικειμένου με το οποίο ασχολείται. Πέραν όμως από τις εσωτερικές αυτές ανάγκες, η Σ.Ν.Ε. επιβάλλεται

από τους εργοδότες, εφόσον υπάρχουν συνεχώς καινούργια δεδομένα, τα οποία απαιτούν συνεχή κατάρτιση των εργαζομένων στην υγεία.

3.2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Σκοπός της Σ.Ν.Ε.⁸ είναι να κτίσει επάνω στην βασική εκπαίδευση και εμπειρικές βάσεις του νοσηλευτικού προσωπικού για να προάγει την κλινική, διοικητική, διδακτική, και ερευνητική γνώση και δεξιότητες για την βελτίωση της δημόσιας υγείας.

Η Σ.Ν.Ε. αποσκοπεί στα παρακάτω:

- 1 .Στην ανατροφοδότηση των γενικών αλλά και των ειδικών προσδιορισμένων γνώσεων με την προσθήκη νέων.
 - 2 Στην αναθεώρηση και τροποποίηση παλαιότερων γνώσεων.
 - 3 Στην καλλιέργεια δεξιάτητας στην εφαρμογή των νοσηλευτικών πράξεων.
 - 4 Στην αλλαγή της στάσης και της συμπεριφοράς του νοσηλευτή, με προσαρμογή στις συνεχώς μεταβαλλόμενες κοινωνικές αντιλήψεις.
 - 5 Στην προαγωγή της πρακτικής της εκπαίδευσης, της διοίκησης, της έρευνας, και της θεωρίας, για την ανάπτυξη και τη βελτίωση της δημόσιας υγείας.
 - 6 Στην συνειδητοποίηση των εκπαιδευόμενων νοσηλευτών ότι αποτελούν μέρος ενός μεγαλύτερου συστήματος εκπαίδευσης της υγείας και ότι θα πρέπει να κατανοούν τον τρόπο που αυτό επιδρά στην άσκηση του επαγγέλματος και στην παροχή φροντίδας.
 - 7 Στην ανάδειξη της συμβολής της Νοσηλευτικής Επιστήμης στη δημόσια υγεία εντός και εκτός του νοσοκομείου.
 - 8 Στην προσπάθεια δημιουργίας κλίματος σωστού και ενσυνείδητου επαγγελματισμού, καθώς και καλής συνεργασίας με άλλα επαγγέλματα και τομείς της Υγείας.
 - 9 Στην ανάδειξη ηγετικών φυσιογνωμιών, τόσο ως εκπαιδευτών ικανών να καθοδηγήσουν νέους νοσηλευτές, όσο και ως σωστών και υπεύθυνων νοσηλευτών που θα σέβονται τον άνθρωπο, τη ζωή και το λειτούργημα που επαγγέλλονται.
 - 10 Να επιδιώκεται από τους φορείς οργάνωσης προγραμμάτων Σ.Ν.Ε. η αξιολόγηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων των εκπαιδευόμενων νοσηλευτών μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος και η επαναξιολόγησή τους μετά από ένα χρονικό διάστημα
-
- 11 Η Σ.Ν.Ε. θα πρέπει να είναι προσανατολισμένη στα τελευταία επιστημονικά δεδομένα.
 - 12 Τέλος, τα προγράμματα Σ.Ν.Ε., θα πρέπει να επιδιώκουν την μύηση των εκπαιδευόμενων νοσηλευτών και σε άλλες μορφές και δυνατότητες μάθησης όπως π.χ. Σεμινάρια, Επιστημονικά Περιοδικά, Internet, κ.τ.λ.

3.3 ΚΙΝΗΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η νοσηλευτική είναι ένας επιστημονικός κλάδος, που συνεχώς ανανεώνεται και εξελίσσεται, έτσι γίνεται επιτακτική η ανάγκη οι νοσηλευτές να διευρύνουν τις γνώσεις τους με την συνεχή επιμόρφωση. Η παρακολούθηση προγραμμάτων συνεχιζόμενης νοσηλευτικής εκπαίδευσης συμβάλλει στην κατοχύρωση του νοσηλευτή ως υπεύθυνου επαγγελματία υγείας. Τα προγράμματα αυτά έχουν ως στόχο την επαγγελματική ωρίμανση του νοσηλευτή αποκτώντας νέες δεξιότητες, σύγχρονες γνώσεις στην νοσηλευτική αποκτώντας αυτοπεποίθηση και αυτονομία με απώτερο σκοπό την αύξηση παραγωγικότητας και αποδοτικότητας των δημόσιων υγειονομικών υπηρεσιών. Όμως η ύπαρξη ενός εκπαιδευτικού προγράμματος δεν είναι από μόνη της αρκετή· απαιτείται η συμμετοχή νοσηλευτών για να το παρακολουθήσουν και να το αξιοποιήσουν. Γι'αυτό θα πρέπει να δίδονται κίνητρα για συνεχιζόμενη νοσηλευτική εκπαίδευση⁹.

Οι επαγγελματίες υγείας δραστηριοποιούνται και σε άλλους τομείς στην ζωή τους, έχοντας κοινωνικές, οικογενειακές και προσωπικές υποχρεώσεις εκτός από τις επαγγελματικές, γι'αυτό θα θεωρούνταν κίνητρο να δίδονται εκπαιδευτικές άδειες στους συμμετέχοντες καθώς και επιδοτήσεις, ώστε να διαθέτουν τον απαιτούμενο χρόνο, χωρίς να επιβαρύνουν έτσι το υπόλοιπο πρόγραμμα τους.

Το μαθησιακό περιεχόμενο των προγραμμάτων να παρουσιάζει ενδιαφέρον και να ικανοποιεί τις προσωπικές ανάγκες των συμμετεχόντων. Να υπάρχουν ενδιαφέροντα θέματα τα οποία να αναφέρονται σε καθημερινά προβλήματα και κλινικές εμπειρίες

Τα νέα προσόντα και οι δεξιότητες μετά την ολοκλήρωση των προγραμμάτων συνεχιζόμενης εκπαίδευσης να υπολογίζονται στην βαθμολογική και μισθολογική εξέλιξη του νοσηλευτή και η αξιολόγηση των συμμετεχόντων να γίνεται υπεύθυνα αμερόληπτα και από εξειδικευμένους εκπαιδευτές.

Ακόμη και αν υπάρχουν κάποια προγράμματα συνεχιζόμενης νοσηλευτικής εκπαίδευσης είναι ανεπαρκή ως προς τα μέσα που χρησιμοποιούν για την παροχή γνώσης γι'αυτό η χρήση σύγχρονων τεχνικών και μεθόδων διδασκαλίας θα ενίσχυε το ενδιαφέρον και την διάθεση για συμμετοχή σε ανάλογα προγράμματα, ώστε και τα αποτελέσματα να είναι άμεσα.

Σημαντικό κίνητρο αποτελεί και η αναγνώριση από το εργασιακό περιβάλλον όλης της προσπάθειας και συμμετοχής, αλλά και αξιοποίηση του προσωπικού ανάλογα με το επίπεδο των γνώσεων τους.

Η συνεχιζόμενη επαγγελματική εκπαίδευση πρέπει να είναι υποχρεωτική, γι'αυτό θα πρέπει να υπάρξουν ισχυρά κίνητρα

Σύμφωνα με έρευνα¹⁰ που διεξήχθη στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Νότια Αμερική η επαγγελματική εξέλιξη και το γνωστικό ενδιαφέρον έχει περιγραφεί ότι είναι δύο από τους κύριους λόγους για συνεχιζόμενη εκπαίδευση. Σύμφωνα με την βιβλιογραφία, οι επαγγελματικές γνώσεις και πρόοδος υπερिσχύουν έναντι των άλλων κινήτρων όπως τα οικονομικά οφέλη. Άλλοι λόγοι που ωθούν στις μεταπτυχιακές σπουδές όπως έχουν κατονομαστεί από το νοσηλευτικό προσωπικό είναι η προώθηση, η αύξηση του κύρους τόσο στον επαγγελματικό χώρο όσο και στον κοινωνικό χώρο όπως και προσωπική ανάπτυξη. Φαίνεται ότι υπάρχει μία δυνατή σχέση συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, επαγγελματικής και προσωπικής εξέλιξης.

3.4 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κατά το σχεδιασμό ή την διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων Σ.Ν.Ε. πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη οι παρακάτω παράγοντες¹¹ οι οποίοι μπορεί να επηρεάζουν ή να καθορίζουν την αποτελεσματικότητά τους.

α) Η Χρηματοδότηση

Η χρηματοδότηση προγραμμάτων Σ.Ν.Ε. μπορεί να προέλθει από διάφορες πηγές, όπως:

- ◆ Υπουργείο Υγείας
- ◆ Πανεπιστημιακά και Τεχνολογικά Ιδρύματα
- ◆ Νοσοκομεία
- ◆ Επιστημονικές και Επαγγελματικές Ενώσεις ή Εταιρείες
- ◆ Φαρμακευτικές Βιομηχανίες και Επιχειρήσεις
- ◆ Βιομηχανίες και Επιχειρήσεις Βιοϊατρικής Τεχνολογίας
- ◆ Ασφαλιστικές Εταιρείες
- ◆ Ασφαλιστικά Ταμεία
- ◆ Οι ίδιοι οι συμμετέχοντες

Συνήθως η κύρια πηγή βέβαια, είναι το κράτος. Στην Γαλλία το 21 % του προϋπολογισμού για την υγεία, είναι νομοθετημένο να ξοδεύεται στη Σ.Ν.Ε.. Στο Βέλγιο υπάρχει φορολογική μείωση για τις δαπάνες που αφορούν συμμετοχή στη Σ.Ε.. Όποιος και να χρηματοδοτεί πρόγραμμα Σ.Ν.Ε., θα πρέπει να υπολογίζει στο ευεργετικό αποτέλεσμα που θα προκύψει και το οποίο θα αντανακλά στην βελτίωση της φροντίδας των ασθενών και στην μείωση του κόστους της.

β) Η Διεθνής Συνεργασία

Η πρόοδος της νοσηλευτικής επιστήμης δεν προήλθε μόνον από την άοκνη προσπάθεια των μελών της, αλλά και από την διάδοση της γνώσης, μέσω της διεθνούς συνεργασίας των επιστημόνων της υγείας. Έτσι, έχει γίνει πλέον ανάγκη και δικαίωμα η διακρατική και διαπολιτισμική ανταλλαγή γνώσεων, απόψεων, και ερευνητικών συμπερασμάτων.

γ) Η Ποιοτική Εξασφάλιση και Εκτίμηση Αποτελεσματικότητας

Για να εκτιμηθεί η ποιότητα της Σ.Ν.Ε. είναι σημαντικό να αξιολογηθούν οι διάφοροι παράγοντες που αλληλεπιδρούν και καθορίζουν το αποτέλεσμα. Ο πρώτος παράγοντας είναι το ίδιο το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, οι δάσκαλοι και οι μέθοδοι διδασκαλίας. Ο δεύτερος παράγοντας είναι οι εκπαιδευόμενοι. Αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης αυτών των παραγόντων είναι η υψηλή ή η χαμηλή ποιότητα της Σ.Ν.Ε..

3.5 ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΣΥΝΤΕΛΟΥΝ ΣΤΗΝ ΑΠΟΧΗ ΤΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σύμφωνα με την μελέτη¹² των *Darkenwall and Valentine* (1998), υπάρχουν έξι παράγοντες που συντελούν στην αποχή των νοσηλευτών από προγράμματα Σ.Ν.Ε..

Αυτοί είναι:

- 1) Έλλειψη εμπιστοσύνης ως προς την ποιότητα σπουδών σε αυτά τα προγράμματα.
- 2) Έλλειψη σχετικότητας του προγράμματος με το αντικείμενο που εξασκεί ο νοσηλευτής.
- 3) Περιορισμός του χρόνου.
- 4) Άλλες προσωπικές δραστηριότητες (π.χ. οικογένεια, παιδιά, κ.τ.λ.).
- 5) Κόστος.
- 6) Προσωπικά προβλήματα (π.χ. οικογενειακά, θέματα υγείας, κ.λ.π).

Η *Duquette et al* (1989), στην έρευνά της, πρόσθεσε άλλους δύο λόγους:

- 1) Ανικανότητα να διακρίνουν αυτή την στιγμή, την ανάγκη για μόρφωση.
- 2) Έλλειψη επαγγελματικής συνείδησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Μεταπτυχιακές σπουδές

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται λόγος για τις Μεταπτυχιακές Σπουδές, παραθέτοντας στοιχεία βιβλιογραφίας αλλά και πολλές σχετικές έρευνες. Συγκεκριμένα, το κεφάλαιο μιλά για την περίοδο ίδρυσης των πρώτων μεταπτυχιακών προγραμμάτων και τους παράγοντες που συνέβαλλαν στην ίδρυση και ανάπτυξη αυτών, τονίζοντας ιδιαίτερα τον ρόλο του προγράμματος οικονομικής στήριξης Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. . Επιπλέον γίνεται αναφορά στους στόχους των μεταπτυχιακών προγραμμάτων και στον τρόπο απόκτησης μεταπτυχιακού διπλώματος. Γίνεται κατανομή των μεταπτυχιακών προγραμμάτων ανά επιστημονικό πεδίο. Με ιδιαίτερη σημασία, τονίζονται οι παράγοντες που πρέπει να εξεταστούν πριν την λήψη της απόφασης να λάβει κανείς μέρος σε κάποιο Μεταπτυχιακό πρόγραμμα , αλλά και στον τρόπο αξιολόγησης των υποψηφίων, με βάση τα προσόντα τους. Επιπλέον γίνεται αναφορά στα δίδακτρα και στην διάρκεια σπουδών, παραθέτοντας έρευνες. Τέλος το κεφάλαιο αναλύει το πλέον κλασικό δίλημμα «Μεταπτυχιακές σπουδές : Ελλάδα η Εξωτερικό», αλλά και την διαφορά ισχύος του απλού πτυχίου και του μεταπτυχιακού τίτλου.

4. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

4.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο όρος¹³ Μεταπτυχιακές Σπουδές αναφέρεται σε προγράμματα μετεκπαίδευσης ή/ και εξειδίκευσης των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο επιστημονικό πεδίο που τους ενδιαφέρει, με τελικό στόχο την προώθηση της έρευνας και της τεχνολογίας.

Οι μεταπτυχιακοί τίτλοι σπουδών έχουν γίνει πραγματικά περιζήτητοι στην αγορά εργασίας αφού η αγορά εργασίας έχει γίνει πραγματικά ανταγωνιστική, ενώ συγχρόνως, αυξάνεται ο αριθμός εργοδοτικών φορέων, που επιθυμούν ή /και απαιτούν κάποιες φορές την κατοχή ενός μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών ως τυπική απόδειξη επιθυμητών ικανοτήτων, εμπειριών, και εξειδικευμένων επιστημονικών γνώσεων .

Στην Ελλάδα, η κατάσταση είναι πραγματικά ιδιόμορφη αφού χιλιάδες νέοι και νέες συνεχίζουν τις σπουδές τους μετά από το πρώτο πτυχίο με κάποιο Master είτε στην Ελλάδα είτε στο εξωτερικό. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι πάνω από 35,000 νέοι φοιτούν προς την απόκτηση μεταπτυχιακού στη χώρα μας σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου οικονομικών για την Ελλάδα, του Βρετανικού Συμβουλίου αλλά και άλλων οργανισμών.

Αυτό δείχνει τρία σημαντικά στοιχεία¹:

- 1) Ότι οι Έλληνες γονείς επενδύουν στην εκπαίδευση των παιδιών τους;
- 2) Ότι το Master έγινε ένα είδος «φετίχ», ένα προσόν που πρέπει (must) να το έχεις ως minimum στην αγορά εργασίας
- 3) Ότι πολύ νέοι έχουν φτάσει στο ίδιο επίπεδο μεταπτυχιακών σπουδών λόγω της αύξησης των προγραμμάτων και της δυνατότητας απόκτησης μεταπτυχιακών σπουδών εξ'αποστάσεως, δημιουργώντας έτσι τον κορεσμό σε κάποιους κλάδους σπουδών και μια πληθώρα ανέργων νέων με υψηλά –τυπικά προσόντα.

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, γίνεται πια αντιληπτό ότι σημασία παίζει και το ίδρυμα όπου γίνεται η φοίτηση, η φήμη του, η έρευνά του, οι καθηγητές και άλλα πολλά. Άρα σημασία έχει η ποιότητα του προγράμματος και όχι απλά η απόκτηση ενός μεταπτυχιακού τίτλου. Ειδικά στις μέρες μας όπου υπάρχουν πολλοί πτυχιούχοι. Κάτι άλλο που θα πρέπει να σημειωθεί είναι ότι τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών παγκοσμίως έχουν γίνει ιδιαίτερα ειδικευμένα (π.χ. Masters in Banking & Finance, Masters in Project Management, Masters in the Management of Health Services κλπ.) και έτσι είναι πράγματι αδύνατο να μην μπορεί κανείς να βρει αυτό που πραγματικά θέλει.

4.2. Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

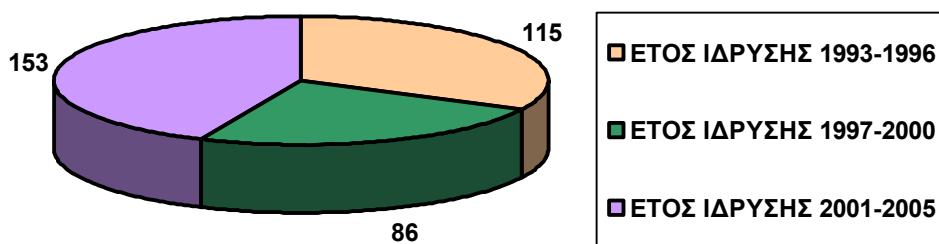
Τα μεταπτυχιακά προγράμματα θεσμοθετήθηκαν επίσημα στην Ελλάδα¹⁴ με τον νόμο 2083 το 1992. Το Τμήμα Νοσηλευτικής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών είναι ένα από τα πρώτα Τμήματα που οργάνωσε και λειτούργησε Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) . Το ΠΜΣ λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1993–1994.

Αρμόδιο όργανο διοίκησης του Π.Μ.Σ. είναι η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.), η οποία απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, τα μέλη Δ.Ε.Π. της γενικής συνέλευσης του Τμήματος και δύο μεταπτυχιακούς φοιτητές του Τμήματος. Δεν πρέπει να παραλείψουμε το γεγονός ότι στην ίδρυση ΠΜΣ συνέβαλλε κατά μεγάλο μέρος η μεγάλη οικονομική βοήθεια του ΕΠΕΑΕΚ- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την Εκπαίδευση και την αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση. Σκοπός της χρηματοδότησης επί ΕΠΕΑΕΚ ήταν η ίδρυση, αναμόρφωση και στήριξη πολλών ΠΜΣ. Στατιστικά φαίνεται η συμβολή της ΕΠΕΑΕΚ καθώς το διάστημα που ξεκίνησε η χρηματοδότηση παρατηρείται αύξηση των ΠΜΣ.

Παρουσίαση Δεδομένων

Σύμφωνα με έρευνα¹⁵, τα δεδομένα για το έτος ίδρυσης των ΠΜΣ χωρίστηκαν σε τρεις κατηγορίες. Στην πρώτη παρουσιάζονται τα ΠΜΣ που ιδρύθηκαν το 1993-1996, στην δεύτερη, αυτά που ιδρύθηκαν το 1997-2000 και στην τρίτη, όσα ιδρύθηκαν από το 2001 μέχρι το 2005.

Γράφημα 1 : Κατάταξη ανά χρονική κατηγορία

Στο παραπάνω Γράφημα 1. βλέπουμε την συνολική κατάταξη ανά χρονική κατηγορία. Το συμπέρασμα που βγαίνει με μια πρώτη ματιά είναι ότι η πλειοψηφία των ΠΜΣ ιδρύθηκαν την τετραετία 2001-2005. Κατά το χρονικό διάστημα 1997-2000 ιδρύθηκαν συγκριτικά λιγότερα ΠΜΣ ενώ στη χρονική περίοδο 1993-1996 ο αριθμός ΠΜΣ που ιδρύθηκαν είναι αρκετά υψηλός. Οι τάσεις αυτές εξηγούνται με δύο τρόπους. Πρωτίστως, είναι λογικό να ιδρύθηκαν πολλά ΠΜΣ από το 1993 μέχρι το 1996 καθώς ο νόμος 2083 για την ίδρυση μεταπτυχιακών προγραμμάτων ψηφίστηκε το 1992. Δεύτερον, δεν θα μπορούσε σε μια έρευνα για τα ΠΜΣ να παραλειφθεί η μεγάλη οικονομική βοήθεια του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με επίσημη ιστοσελίδα του προγράμματος Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ ανάμεσα στο διάστημα 1994-1999 το Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ.Ι χρηματοδότησε 114 έργα ίδρυσης και αναμόρφωσης ενώ το ΕΠΕΑΕΚ Ι Ι το 2000-2006 στόχευσε στην δημιουργία, αναβάθμιση 326 ΠΜΣ. Δεν θα ήταν υπερβολή να πούμε ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ΠΜΣ χρηματοδοτούνται από το ΕΠΕΑΕΚ.

4.3. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΣΥΝΕΒΑΛΑΝ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

- Η Υποτίμηση από την ελληνική κοινωνία¹ της αξίας των βασικών σπουδών στα ελληνικά πανεπιστήμια.
- Η αποδοχή του πτυχίου Master του αγγλοσαξονικού συστήματος ως του μόνου μεταπτυχιακού τίτλου μετά τον 5ετή κύκλο σπουδών των ελληνικών Πολυτεχνείων και Πολυτεχνικών Σχολών.
- Η υιοθέτηση από πολλά κεντροευρωπαϊκά πανεπιστήμια του πτυχίου τύπου Master.
- Η αυξανόμενη ζήτηση για εξειδικευμένη γνώση και δεξιότητα τα τελευταία χρόνια εξαιτίας των ραγδαίων τεχνολογικών εξελίξεων που συντελούνται στην εποχή μας.
- Η Πολιτεία και η αγορά εργασίας δεν αναγνωρίζουν ακόμη το γεγονός ότι το επίπεδο των γνώσεων που αποκτώνται κατά τον 5ετή κύκλο σπουδών των ελληνικών πολυτεχνείων είναι σε πολλές περιπτώσεις ανώτερο του αντίστοιχου πτυχίου Master αγγλοσαξονικών πανεπιστημίων.
- Η Πολιτεία έχει εμμέσως επιβάλει την απόκτηση Μεταπτυχιακού Τίτλου μέσω της μοριοδότησης για την πρόσληψη στο Δημόσιο-Οργανισμούς.

4.4. ΣΤΟΧΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Οι μεταπτυχιακές σπουδές παίζουν σημαντικό ρόλο στην απόφαση του επαγγελματία-νοσηλευτή να παραμείνει ενημερωμένος και να ασκήσει με υπευθυνότητα και με καλή διάθεση την νοσηλευτική, την επιστήμη την οποία έχει σπουδάσει.

Τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών συμβάλλουν στην αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος, προάγουν την επιστημονική συνεργασία και έρευνα, συμβάλλοντας κατά αυτό τον τρόπο στην ανάπτυξη της επιστήμης.

Οι μεταπτυχιακοί τίτλοι αποσκοπούν στην διασφάλιση ποιότητας φροντίδας με παροχή εξειδικευμένων γνώσεων και μεθόδων στους πτυχιούχους σε ειδικεύσεις που ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας.

Τέλος, σε βάθος κατάρτισης και ανάπτυξης των ερευνητικών ικανοτήτων των νοσηλευτών ώστε να καθίστανται οι πτυχιούχοι ικανοί για παραγωγή νέας γνώσης, ερμηνείας ερευνητικών προγραμμάτων, σχεδιασμό και εκπόνηση μιας έρευνας.

4.5. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ο παρακάτω πίνακας μας παρουσιάζει εν' περίληψη τις κατηγορίες¹³ στις οποίες κατατάσσονται τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών με βάση την επιστημονική περιοχή που καλύπτουν.

Πίνακας 4 :Κατηγορίες ΠΜΣ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΜΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Μονοτμηματικά	Εμβάθυνση της εξειδίκευσης του 5ετούς κύκλου σπουδών στον ίδιο επιστημονικό κλάδο
Διατμηματικά	Διεύρυνση γνώσεων οριζοντίως σε συναφείς επιστημονικές περιοχές
Διαπανεπιστημιακά	Εμβάθυνση της εξειδίκευσης και διεύρυνση γνώσεων σε συναφείς επιστημονικές περιοχές.

4.6. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΝΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΔΙΟ

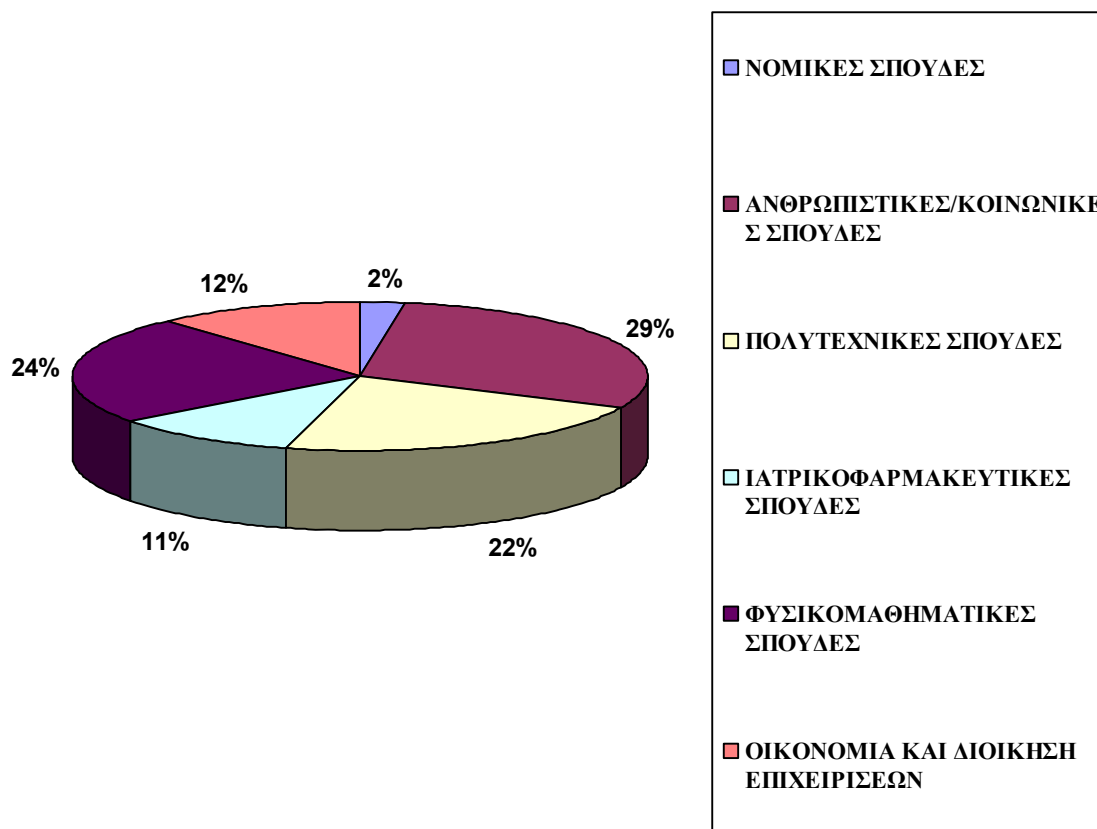
Είναι σημαντικό να δούμε πως κατανέμονται τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών στο ελληνικό πανεπιστημιακό προσκήνιο και το βαθμό στον οποίο η κατανομή αυτή συμβαδίζει με τις ανάγκες της ελληνικής και διεθνούς αγοράς εργασίας, αλλά και τις κατευθύνσεις της ακαδημαϊκής έρευνας. Για αυτόν τον σκοπό παραθέτουμε μια έρευνα¹⁵ που πραγματοποιήθηκε πρόσφατα από το Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, και περιγράφει την κατανομή των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών ανά επιστημονικό πεδίο.

Παρουσίαση δεδομένων

Πίνακας 5 . Κατανομή των ΠΜΣ ανά επιστημονικό πεδίο

ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΔΙΟ	371 ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΜΣ
ΝΟΜΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	9
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ/ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	109
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	83
ΙΑΤΡΙΚΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	39
ΦΥΣΙΚΟΜΑΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	88
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	43

Γράφημα 2.
Κατανομή των ΠΜΣ ανά επιστημονικό πεδίο

Όπως γίνεται φανερό στον πίνακα 5, η πλειοψηφία των ΠΜΣ στην Ελλάδα ανήκουν στον κλάδο των ανθρωπιστικών και κοινωνικών σπουδών. 109 ΠΜΣ (29% του συνόλου όπως φαίνεται στο Γράφημα 2) δηλαδή προσφέρουν στους φοιτητές ειδίκευση σε γνωστικά αντικείμενα όπως φιλολογία, κοινωνιολογία, θεολογία, ψυχολογία, παιδαγωγικά, ιστορία, ευρωπαϊκές, βαλκανικές, μεσαιωνικές, πολιτικές, θεατρικές, μουσικές και γυμναστικές σπουδές. Ακολουθούν 88 ΠΜΣ (24% του συνόλου) που παρέχουν ειδίκευση σε αντικείμενα όπως μαθηματικά, φυσική, χημεία, βιολογία, γεωπονία και οικολογία. Με μικρή διαφορά, 83 ΠΜΣ (22% του συνόλου) προσφέρονται από πολυτεχνικές σχολές. Το 12% των ΠΜΣ (43 συνολικά) έχουν αντικείμενο οικονομικό και διοικητικό ενώ λίγο πιο κάτω είναι τα 39 (11% του συνόλου) ΠΜΣ των ιατρικών και φαρμακευτικών σχολών. Το μικρότερο αριθμό ΠΜΣ (9) τον συναντάμε στις Νομικές σπουδές (2% του συνόλου).

Σχολιασμός

Τα δεδομένα που παρουσιάζονται μπορούν να προσεγγιστούν από δύο πλευρές. Η πρώτη είναι να δούμε τον αριθμό των μεταπτυχιακών ανεξάρτητα από οτιδήποτε άλλο (π.χ., ανεξάρτητα από την επαγγελματική αποκατάσταση και τις ανάγκες αγοράς εργασίας). Η δεύτερη προσέγγιση είναι να δούμε τον αριθμό των ΠΜΣ παράλληλα με τον παράγοντα 'επαγγελματικό αντίκρισμα' - 'ανάγκες της αγοράς εργασίας', αλλά και με τον παράγοντα 'προώθηση της ακαδημαϊκής έρευνας'.

Ξεκινώντας από την πρώτη προσέγγιση παρατηρούμε το αυτονόητο, να υποθέσουμε δηλαδή ότι ο μεγάλος αριθμός ΠΜΣ στις ανθρωπιστικές /κοινωνικές επιστήμες προκύπτει ακριβώς γιατί οι περισσότερες σχολές παρέχουν τέτοιου είδους προπτυχιακές σπουδές. Τα περισσότερα πανεπιστημιακά τμήματα στην Ελλάδα (84) ανήκουν στον κλάδο ανθρωπιστικών-κοινωνικών σπουδών. Αναλογικά φαίνονται και τα ποσοστά των ΠΜΣ σε

πολυτεχνικές (35 τμήματα σε όλη την Ελλάδα) και σε φυσικομαθηματικές σπουδές (34 τμήματα). Για τις επιστήμες υγείας, δηλαδή τις ιατροφαρμακευτικές σπουδές υποθέτουμε ότι τα ΠΜΣ είναι τόσο λίγα (μόνον 11) γιατί οι πτυχιούχοι της Ιατρικής, για παράδειγμα, έχουν ήδη ειδικευτεί στον επαγγελματικό κλάδο που σκοπεύουν να ακολουθήσουν από το πρώτο τους πτυχίο.

Προσεγγίζοντας τα δεδομένα, ωστόσο, σε αναφορά με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας τα συμπεράσματα είναι κάπως διαφορετικά. Η υπόθεση που γίνεται είναι ότι η αγορά εργασίας, τα τελευταία χρόνια, ζητάει δυναμικό εξειδικευμένο σε θετικά-τεχνολογικά-οικονομικοδιοικητικά γνωστικά αντικείμενα. Σύμφωνα με την υπόθεση αυτή, προκύπτει ότι τα ΠΜΣ σε ανθρωπιστικές κοινωνικές σπουδές είναι πολλά γιατί οι απόφοιτοι αυτού του κλάδου σε πρώτο πτυχίο δεν έχουν την δυνατότητα να αποκατασταθούν επαγγελματικά χωρίς 'εξειδίκευση'. Θεωρώντας δεδομένο ότι, με τις γνώσεις που έχουν, δεν μπορούν να γίνουν δεκτοί σε ΠΜΣ άλλου κλάδου, στρέφονται σε ΠΜΣ του ίδιου κλάδου.

4.7. ΤΟ ΝΕΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΑ ΑΝΩΤΑΤΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Το νέο νομοσχέδιο¹ για τα μεταπτυχιακά προγράμματα στα ελληνικά Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΤΕΙ) προβλέπει αναδιοργάνωση της «τέταρτης βαθμίδας» της ελληνικής εκπαίδευσης και χρηματοδότηση των μεταπτυχιακών προγραμμάτων πανεπιστημίων και ΤΕΙ από δωρεές, χορηγίες, παροχές ή κληροδοτήματα φορέων του δημοσίου ή του ιδιωτικού τομέα γενικά, νομικά ή φυσικά πρόσωπα, ερευνητικά προγράμματα, κοινοτικά προγράμματα, επιχορηγήσεις του κρατικού προϋπολογισμού και δίδακτρα.

Βασικοί άξονες του νέου αυτού νομοθετικού πλαισίου είναι η αυτονομία που αποκτούν τα ΑΤΕΙ στη διοργάνωση μεταπτυχιακών προγραμμάτων, χωρίς υποχρεωτική συνεργασία με πανεπιστήμια, και η ρύθμιση των οικονομικών που εισρέουν στα πανεπιστήμια για τις μεταπτυχιακές σπουδές.

⇒ Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την πρόταση του υπουργείου Παιδείας:

- Τα ΤΕΙ αποκτούν νέα φυσιογνωμία και αυτόνομα μεταπτυχιακά προγράμματα.
- Αλλάζει η οικονομική διαχείριση των μεταπτυχιακών προγραμμάτων και διευρύνονται οι πηγές χρηματοδότησής τους.
- Αλλάζουν οι διαδικασίες απόκτησης Διδακτορικού Διπλώματος.
- Δίνεται η δυνατότητα σε υποψηφίους να αποκτήσουν Διδακτορικό Δίπλωμα και χωρίς να κατέχουν Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Εξειδίκευσης.
- Περιορίζεται ο αριθμός των υποψηφίων διδακτόρων που μπορεί να επιβλέπει κάθε μέλος Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ) και δίνεται δυνατότητα συμμετοχής στη σύνθεση των τριμελών συμβουλευτικών επιτροπών και των τριμελών εξεταστικών επιτροπών για το Διδακτορικό και μελών του Εκπαιδευτικού Προσωπικού των ΤΕΙ, καθηγητών ΑΕΙ του εξωτερικού ή ερευνητών Α', Β' και Γ' βαθμίδας.
- Δίνεται στα ΑΕΙ η δυνατότητα αναπροσαρμογής του προγράμματος των μαθημάτων των μεταπτυχιακών τους χωρίς νέα έγκριση από το υπουργείο Παιδείας και καθορισμού της γλώσσας διδασκαλίας των μαθημάτων και συγγραφής της διπλωματικής εργασίας ή της διδακτορικής διατριβής.
- Αλλάζει το νομικό πλαίσιο για τα Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα (ΕΠΙ), ενώ «λόγο» για τον ορισμό της ηγεσίας τους θα έχουν τα μέλη της Συγκλήτου Ειδικής Σύμβασης.

Επίσης, προβλέπεται η συνεργασία μεταξύ τμημάτων πανεπιστημίων της χώρας μας και πανεπιστημίων του εξωτερικού (Διατμηματικά και Διαπανεπιστημιακά Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών).

4.8. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

Η νοσηλευτική είναι μια επιστήμη που εξελίσσεται με ρυθμούς αρκετά γρήγορους στην εποχή μας. Υπάρχει μεγάλη και ουσιαστική ανάγκη βελτίωσης και εξειδίκευσης του νοσηλευτικού προσωπικού, ώστε να προσφέρεται πλήρης και ολοκληρωμένη φροντίδα υγείας στον κλινικό τομέα και να διευρύνονται οι ορίζοντες στον ερευνητικό τομέα. Για αυτό σήμερα στα πανεπιστημιακά κέντρα της Ελλάδας προσφέρονται μεταπτυχιακά προγράμματα ποικίλης ύλης, καλύπτοντας ένα μεγάλο μέρος των αναγκών της Νοσηλευτικής επιστήμης.

⇒ Τα Μεταπτυχιακά Δίπλωμα Ειδίκευσης¹⁶ (ΜΔΕ) στην νοσηλευτική αφορούν στους εξής τομείς:

1. Βασικές Επιστήμες
2. Δημόσια Υγεία
3. Κοινωνική Νοσηλευτική
4. Ψυχική Υγεία
5. Κλινική Νοσηλευτική με κατευθύνσεις:
 - α) Γαστρεντερολογική Νοσηλευτική
 - β) Εντατική και Επείγουσα Νοσηλευτική
 - γ) Ογκολογική Νοσηλευτική και Ανακουφιστική Φροντίδα
 - δ) Παιδιατρική Νοσηλευτική
 - ε) Πρόληψη και Έλεγχος Λοιμώξεων
 - στ) Χειρουργική Νοσηλευτική

Τα ελληνικά πανεπιστήμια που προσφέρουν μεταπτυχιακή εκπαίδευση στην νοσηλευτική αποβλέπουν κυρίως στην βελτίωση των όρων της κλινικής και της δημόσιας υγείας, με θέματα εξειδικευμένα και σύγχρονα που αντικατροπτίζουν τις ανάγκες και τις ελλείψεις του υγειονομικού συστήματος στην Ελλάδα. Τα περισσότερα από τα προγράμματα πραγματοποιούνται στα πανεπιστημιακά ιδρύματα

της χώρας, ενώ κάποια άλλα λειτουργούν Διατμηματικά σε συνεργασία με τα ανώτατα τεχνολογικά ιδρύματα.

Το τμήμα της Ιατρικής του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) είναι εκείνο το οποίο θεωρείται ως πλουσιότερο σε θεματολογία. Τα μεταπτυχιακά προγράμματα ειδίκευσης που προσφέρονται¹⁴ από το Νοσηλευτικό τμήμα του ΕΚΠΑ σε συνεργασία με το Ιατρικό τμήμα του πανεπιστημίου είναι: «Μοριακή Ιατρική», «Έλεγχος

του στρες και προαγωγή Υγείας», «Εργαστηριακή και Κλινική νοσηλευτική καρδιολογία», «Μεταβολικά νοσήματα των οστών», «Καρδιοαναπνευστική αναζωογόνηση». Τα μεταπτυχιακά προγράμματα ειδίκευσης που προσφέρονται από το ΕΚΠΑ σε συνεργασία με το τμήμα Νοσηλευτικής Α' του Ανώτατου Τεχνολογικού Ιδρύματος της Αθήνας είναι τα ακόλουθα: «Προαγωγή και Αγωγή Υγείας», «Διαχείριση περιβαλλοντικών θεμάτων με επιπτώσεις στην Υγεία », «Μονάδα εντατικής θεραπείας- Καρδιολογική Νοσηλευτική», «Κλινική και Παιδιατρική- Νοσηλευτική Έρευνα».

Το τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Κρήτης προσφέρει τα ακόλουθα μεταπτυχιακά προγράμματα νοσηλευτικής ειδίκευσης: «Δημόσια Υγεία και Διοίκηση υπηρεσιών Υγείας», «Εγκέφαλος και Νους», αλλά και ένα ειδικό πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών Βιοηθικής.

Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων προσφέρει τα ακόλουθα μεταπτυχιακά προγράμματα στους νοσηλευτές που επιθυμούν να συμμετέχουν: «Παθολογική Νοσηλευτική», «Αντιμετώπιση του Πόνου», «Οργάνωση και Διοίκηση υπηρεσιών Υγείας-Πληροφορική Υγείας».

Τέλος, το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης σε σύμπραξη με το τμήμα Νοσηλευτικής Α του Ανώτατου Τεχνολογικού Ιδρύματος Αθηνών προσφέρει το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών με τίτλο «Υγεία και Ασφάλεια εργασίας».

4.9. ΠΩΣ ΑΠΟΚΤΟΥΝΤΑΙ ΟΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

Θεωρητικά, οι μεταπτυχιακοί τίτλοι αποκτούνται με διάφορους τρόπους, αφού φυσικά ολοκληρωθεί ένα πρόγραμμα σπουδών. Οι τρόποι¹⁷ αυτοί είναι οι εξής:

A Τρόπος: Full time: Δηλαδή πλήρους φοίτησης. Ο φοιτητής σπουδάζει ουσιαστικά εντατικά. Αυτό δεν σημαίνει ότι έχει απαραίτητα κάθε μέρα μάθημα, αλλά σίγουρα έχει συχνή επαφή με τα θρανία. Για παράδειγμα, σε επίπεδο μεταπτυχιακού θα σήμαινε τουλάχιστον 30 ώρες το μήνα. Το Full Time δεν επιτρέπει εύκολα πρωινή εργασία.

B Τρόπος: Part Time: Δηλαδή μερικής φοίτησης. Ο φοιτητής σπουδάζει λιγότερο εντατικά, η επαφή δεν είναι συχνή (λιγότερο από 15 ώρες το μήνα κατά μέσο όρο) και προτιμάται από άτομα τα οποία συνδυάζουν εργασία και φοίτηση.

Γ Τρόπος: Distance Learning: Εξ' αποστάσεως. Τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότεροι άνθρωποι επιλέγουν τη μάθηση εξ αποστάσεως, λόγω της δυνατότητας που δίνει στους φοιτητές να ακολουθούν το πρόγραμμα σπουδών που έχουν επιλέξει χωρίς να παρευρίσκονται στο πανεπιστήμιο. Αυτό γίνεται μέσω του συνδυασμού αυτομελέτης (έντυπο υλικό) και τεχνικών διδασκαλίας με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (Διαδίκτυο, videoconferencing, υπολογιστές, δορυφορικές εκπομπές, δισκετών, CD-Rom και άλλα). Θα πρέπει να σημειωθεί ότι δεν υπάρχει ένας συγκεκριμένος τρόπος Distance learning, αλλά κάθε πανεπιστήμιο ακολουθεί ένα δικό του τρόπο συνδυασμού των παραπάνω μέσων. Στην Ελλάδα, πολλά μεταπτυχιακά προγράμματα που πραγματοποιούνται με τη μέθοδο Distance learning διοργανώνουν σεμινάρια, εξετάσεις με την παρουσία των ξένων ακαδημαϊκών και έτσι θα έλεγε κανείς ότι μοιάζει αρκετά με την κλασική παρακολούθηση. Άλλα προγράμματα έχουν 40% φυσική παρουσία σε αίθουσα και 60% εξ αποστάσεως, άλλα είναι στο 20%-80% κ.λπ. ανάλογα με το πρόγραμμα και το πανεπιστήμιο. Οι συνεργασίες λοιπόν διαφέρουν και θα πρέπει ο ενδιαφερόμενος να ελέγξει τη μορφή διδασκαλίας, αν υπάρχουν tutorial sessions, ποιοι είναι οι υπεύθυνοι του προγράμματος στην Ελλάδα και ποια στήριξη θα έχουν αν χρειαστούν. Το πρώτο πανεπιστήμιο που οργάνωσε προγράμματα σπουδών εξ'

αποστάσεως ήταν το Open University της Μεγάλης Βρετανίας το 1969. Σημαντικό είναι σε τέτοιου είδους προγράμματα να ελεγχθούν και οι σχετικοί οργανισμοί πιστοποίησης (Accreditation)

Δ Τρόπος: By research: Μέσω έρευνας. Ο τρόπος αυτός είναι πιο γνωστός στη Μεγάλη Βρετανία. Οι μαθητές στην περίπτωση αυτή δεν κάνουν μαθήματα σε αίθουσα (πιθανόν να γίνει μόνο το μάθημα της ερευνητικής μεθοδολογίας) αλλά ‘σπουδάζουν’ μέσω της έρευνας η οποία επιβλέπεται από έναν ή δύο supervisors. Τέτοια προγράμματα θα βρείτε σε πολλές ιστοσελίδες Βρετανικών Πανεπιστημίων, κάτω από την επικεφαλίδα ‘postgraduate’ είτε ως MPhil, MA ή MSc συνήθως.

Ε Τρόπος: Work Based: Βασισμένα στην εργασία: Τα προγράμματα αυτά συνδυάζουν εργασιακή εμπειρία, έρευνα και μαθήματα. Απευθύνονται συνήθως σε άτομα τα οποία ήδη εργάζονται. Η εργασιακή εμπειρία συνήθως δίνει και εκπαιδευτικά μόρια και έτσι ο μαθητής δεν χρειάζεται να καλύψει όλο το πρόγραμμα σπουδών μέσω μαθημάτων. Οι εργασίες συνήθως γίνονται πάνω στο χώρο της δουλειάς μας. Είναι σχετικά καινούργιος τρόπος εκπαίδευσης που σέβεται αρκετά τα άτομα με μεγάλη εργασιακή εμπειρία (άσχετα αν κάποιος έχει πτυχίο ή όχι), αφού τα αναγνωρίζει σε πολλές περιπτώσεις ως μαθήματα.

4.10. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΗΦΘΟΥΝ ΥΠΟΨΗΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Πριν γίνει η επιλογή οποιουδήποτε προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών θα πρέπει κανείς να αφιερώσει πολύ χρόνο προκειμένου να προχωρήσει στην κατάλληλη επιλογή. Από την πρώτη στιγμή που θα ξεκινήσει η αναζήτηση θα διαπιστώσετε ότι είναι πάρα πολλά τα ιδρύματα που προσφέρουν μεταπτυχιακές σπουδές και τεράστια ποικιλία θεμάτων σε όλες τις επιστήμες. Το γεγονός αυτό κάνει επιτακτική την ανάγκη πληροφόρησης για τις δυνατότητες των μεταπτυχιακών σπουδών ώστε οι ενδιαφερόμενοι πτυχιούχοι να μπορούν να επιλέξουν εκείνο το μεταπτυχιακό πρόγραμμα που θα ανταποκρίνεται στις γνώσεις τους, τα ενδιαφέροντα τους και τις επαγγελματικές προσδοκίες τους.

Οι παράγοντες¹⁸ που θα βαρύνουν περισσότερο τις αποφάσεις του κάθε υποψηφίου και θα τον βοηθήσουν στον προβληματισμό, είναι οι παρακάτω :

- **Τύπος και τόπος των σπουδών:** Μεταπτυχιακά στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό; Με ποιο στόχο πτυχίου; (Master, PhD κλπ) Πλήρους ή μερικής παρακολούθησης; Με διδασκαλία ή με έρευνα;
- **Επίπεδο ιδρύματος:** Ποια είναι η άποψη που επικρατεί για το επίπεδο του ιδρύματος γενικά αλλά και ιδιαίτερα του τμήματος στο οποίο θα ενταχθείτε;
- **Επίβλεψη:** Είναι πρωταρχικής σημασίας να υπάρξει καλή συνεργασία με τον επιβλέποντα καθηγητή. Θα πρέπει να υπάρχει συχνή επαφή αφού είναι δεδομένο ότι συχνά θα έχετε ανάγκη βοήθειας στα καινούρια πεδία γνώσης.
- **Δυνατότητα απορρόφησης σε εργασία:** Ποιές προοπτικές δημιουργούνται μετά την ολοκλήρωση και αυτού του επιπέδου σπουδών; Χρήσιμο σε αυτή την αναζήτηση, θα ήταν να εξετάσετε ποια ήταν η εξέλιξη παλαιότερων αποφοίτων που ακολούθησαν τον ίδιο κύκλο σπουδών με αυτόν που εσείς θέλετε να επιλέξετε.
- **Ενδιαφέρον και Αγάπη για το Θέμα:** Οι Μεταπτυχιακές Σπουδές δίνουν την ευκαιρία στον υποψήφιο για εμβάθυνση γνώσεων στο πεδίο του ενδιαφέροντός του. Όμως, απαιτείται μία σχολαστικότερη και πιο απαιτητική ενασχόληση. Το ενδιαφέρον για το αντικείμενο σπουδών είναι ένας πολύ σημαντικός παράγοντας για την επιλογή του

Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, έτσι ώστε να μπορεί κανείς να προσηλωθεί, όπως απαιτείται.

- **Διευκολύνσεις:** Είναι ενδιαφέρον να γνωρίζετε ποιες διευκολύνσεις, από πλευράς υλικοτεχνικής υποδομής, προσφέρει το Ίδρυμα (Εργαστηριακές εγκαταστάσεις, πρόσβαση σε Η/Υ, σύγχρονη και πλήρως ενημερωμένη τουλάχιστον στο αντικείμενό σας βιβλιοθήκη κλπ)
- **Γεωγραφική θέση:** Πόσο μακριά από τον τόπο μόνιμου κατοικίας σας βρίσκεται το ίδρυμα; Ποιες οι κλιματολογικές συνθήκες; είναι ευχάριστες σε σας; πόσο εύκολα βρίσκει κανείς κατοικία εκεί;
- **Οικονομικά:** Ένα από τα πιο βασικά ζητήματα είναι το κόστος των σπουδών τόσο για δίδακτρα όσο και για διαβίωση. Το ίδρυμα παρέχει βοήθεια στο οικονομικό; υπάρχει δυνατότητα παραμονής σε φοιτητική εστία; υπάρχει δυνατότητα μερικής απασχόλησης μέσα στο Ίδρυμα (όπως διδασκαλία σε προπτυχιακούς φοιτητές) ή έξω από αυτό;
- **Γλώσσα:** (προκειμένου για σπουδές στο εξωτερικό) Φυσικά ένα από τα πρώτα ζητήματα που θα πρέπει να έχετε επιλύσει είναι αυτό που αφορά τη γλώσσα στην οποία γίνονται οι μεταπτυχιακές σπουδές. Όπως είναι προφανές, από τη φύση τους οι μεταπτυχιακές σπουδές απαιτούν πολύ καλή γνώση της γλώσσας στην οποία γίνονται. Όσο περισσότερο προετοιμασμένοι είσαστε στη συγκεκριμένη γλώσσα τόσο περισσότερο χρόνο, απογοητεύσεις, κόπο και χρήμα θα γλιτώσετε.
- **Κοινωνική ζωή:** Μπορεί να μην είναι βασικό κριτήριο κατά την επιλογή αλλά δεν είναι αμελητέο ο τόπος που θα διαλέξετε να προσφέρει υψηλό πολιτιστικό επίπεδο. Τότε τα οφέλη θα είναι πολλαπλά.

Θα πρέπει να έχει κανείς υπ' όψιν του ότι οι μεταπτυχιακές σπουδές μπορεί να βοηθήσουν στην επαγγελματική αποκατάσταση, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις αποτελούν και προϋπόθεση (όπως, για παράδειγμα η ακαδημαϊκή σταδιοδρομία στην οποία είναι απαραίτητο το διδακτορικό δίπλωμα). Οποσδήποτε όμως δεν θα πρέπει να θεωρήσουμε ότι επιτυγχάνεται αυτόματα η εξασφάλιση απασχόλησης. Για αυτό κατά την επιλογή του αντικείμενου των μεταπτυχιακών σπουδών θα πρέπει να λαμβάνουμε υπ' όψιν και την επαγγελματική αξία των σπουδών αυτών. Έτσι είναι βασικό να προσδιορίσουμε ποιες είναι οι τομέας της αγοράς εργασίας στον οποίο στοχεύουμε και ποιες είναι οι προοπτικές εξέλιξης που διαγράφονται για τον τομέα αυτό. Με το κριτήριο αυτό είναι σίγουρο ότι θα διακρίνουμε εύκολα ποιες από τις μεταπτυχιακές σπουδές έχουν ιδιαίτερη σημασία -είναι αποδοτικές- και ποιες όχι.

Το βέβαιο είναι ότι για οποιοδήποτε λόγο και αν αποφασίσει κανείς να κάνει μεταπτυχιακές σπουδές, θα πρέπει να γνωρίζει ότι οι σπουδές είναι διαφορετικές από τις προπτυχιακές, αφού απαιτούν¹⁸:

1. Σαφώς περισσότερη ατομική μελέτη και με προσωπική κατά βάση, πρωτοβουλία.
2. Συνεργασία με συγκεκριμένο καθηγητή ως επιβλέποντα
3. Συνεχή κριτική όλων των γνώσεων που αποκτήθηκαν στο σχετικό αντικείμενο κτλ.

Έτσι αν θεωρήσετε τις μεταπτυχιακές σπουδές μόνο ως μια διέξοδο για να αναβάλετε τη δύσκολη θέση στην οποία βρίσκεται ο καθένας που αναζητεί εργασία θα διαπιστώσετε ότι οδηγείστε σε ένα καινούργιο αδιέξοδο. Η παράταση της φοιτητικής ζωής, αν δεν υπάρχει πραγματικό ενδιαφέρον για το αντικείμενο των μεταπτυχιακών σπουδών, προκαλέσει αναβολή στη λήψη αποφάσεων με αποτέλεσμα όχι μόνο να μη λύνονται τα προβλήματα, αλλά να αυξάνονται.

4.11. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Η αξιολόγηση είναι μια διαδικασία εκτίμησης, που αποσκοπεί στο να προσδιορίσει, κατά τρόπο συστηματικό και αντικειμενικό, το αποτέλεσμα μιας ορισμένης δραστηριότητας σε σχέση με τους στόχους και τη καταλληλότητα του υποψήφιου για μια ορισμένη θέση. Το εκτιμώμενο αποτέλεσμα στην συγκεκριμένη περίπτωση αναφέρεται στις γνώσεις και δεξιότητες, που φέρεται να έχει αποκτήσει κατά την φοίτηση του, ο αξιολογούμενος. Το δεύτερο εκτιμώμενο στοιχείο θεωρείται η ευαισθητοποίηση που δέχτηκε ο αξιολογούμενος στο πεδίο των αξιών της ζωής και της κοινωνίας. Η ευαισθητοποίηση αυτή εκδηλώνεται μέσω της συμπεριφοράς και της προσωπικότητας. Η αξιολόγηση αφορά το γνωσιολογικό, οργανωτικό, συναισθηματικό και ψυχολογικό κόσμο του υποψήφιου. Συνοψίζοντας θα μπορούσε να πει κανείς ότι κατά την διαδικασία της αξιολόγησης εκτιμώνται οι βασικές γνώσεις που έχουν αφομοιωθεί, η διατύπωση γνώμης με τεκμήρια, συλλογική δομή, αποδεικτική διαδικασία (σκέψη, κρίση) και τέλος η δημιουργική πράξη (με έρευνα, φαντασία, επινόηση, οργάνωση, δόκιμη, τελική σύνθεση.)

Η αξιολόγηση των υποψηφίων για τα Μεταπτυχιακά Προγράμματα¹⁹ στην Ελλάδα στηρίζεται αρχικά στις γραπτές εξετάσεις για να διαπιστωθούν οι γνώσεις τους σε κάποια **ξένη γλώσσα**, χωρίς να έχει δοθεί πρωτύτερα εξεταστέα ύλη. Η διόρθωση των γραπτών γίνεται από μέλη ΔΕΠ του εκάστοτε τμήματος που ορίζονται με απόφαση της Γενικής Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (ΓΣΕΣ). Μόνο όσοι υποψήφιοι περατώσουν επιτυχώς την παραπάνω δοκιμασία μπορούν να λάβουν μέρος στην περαιτέρω διαδικασία επιλογής.

Επιλογή υποψηφίων: Η Επιτροπή Επιλογής των υποψηφίων αποτελείται από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, είναι πενταμελής, εκπροσωπείται από μέλη ΔΕΠ των ειδικοτήσεων που προκηρύσσονται, ανανεώνεται κάθε έτος, και ορίζεται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης ύστερα από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής.

► Η επιλογή των υποψηφίων γίνεται με συνυπολογισμό των παρακάτω κριτηρίων:

Λαμβάνεται υπ' όψιν ο βαθμός του πτυχίου (50%), ο οποίος ενδιαφέρει όλα ανεξαιρέτως τα ΠΜΣ και μάλιστα τα περισσότερα από αυτά ζητούν και αναλυτική βαθμολογία του πρώτου πτυχίου. Αυτό συμβαίνει (σύμφωνα με τις πληροφορίες που βρήκαμε σε πολλές ιστοσελίδες) διότι εκτός από τον γενικό βαθμό πτυχίου, εκτιμάται και το γνωστικό υπόβαθρο του υποψηφίου και συνεκτιμάται κι η επίδοση του υποψηφίου στα μαθήματα του πρώτου πτυχίου που σχετίζονται με το ΠΜΣ, δηλαδή η μέση βαθμολογία στα σχετικά με την ειδίκευση του ΠΜΣ μαθήματα (30%).

Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται κατά *συνέντευξη* με τον υποψήφιο ενώπιον της επιτροπής επιλογής όπου θα συνεκτιμάται η επίδοση του υποψηφίου σε ερευνητική και άλλες επιστημονικές δραστηριότητες και τα ειδικά προσόντα. Με την έννοια *‘ειδικά προσόντα’* εννοούμε το ερευνητικό έργο, τις προπτυχιακές εργασίες, τις ανακοινώσεις, τις δημοσιεύσεις, τις ειδικές εξετάσεις (GMAT), τη συμμετοχή σε συνέδρια, τη δυνατότητα χρήσης Η/Υ. Όλα τα παραπάνω παρουσιάζονται ως *‘επιθυμητά αλλά όχι απαραίτητα’* προσόντα, με εξαίρεση τις γνώσεις Η/Υ, οι οποίες από πολλά προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών κρίνονται ως *απαραίτητο* προσόν.

Ένας ακόμα παράγοντας που λαμβάνεται υπ'οψιν, αφορά σε προηγηθείσα κλινική εμπειρία (10%). Πιο συγκεκριμένα, προηγηθείσα κλινική εμπειρία 2 ετών βαθμολογείται με δέκα (10), ενώ για κλινική / συναφή επαγγελματική εμπειρία μικρότερης διάρκειας γίνεται η ανάλογη ποσόστωση. Η επαγγελματική εμπειρία βαρύνει ως κριτήριο ανάλογα με τον κλάδο σπουδών. Δηλαδή, σε όλα τα ΠΜΣ που απευθύνονται σε χρηματοοικονομικές σπουδές (πχ το διατμηματικό ΠΜΣ του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών «Χρηματοοικονομική για Στελέχη») η επαγγελματική εμπειρία προαπαιτείται. Σημαντική είναι και για όλα τα ΠΜΣ σε Οικονομικές-Διοικητικές σπουδές. Αντιθέτως, στις Φυσικομαθηματικές και Ιατροφαρμακευτικές σπουδές απλά συνεκτιμάται, καθώς στους κλάδους αυτούς έχουν περισσότερη σημασία το ερευνητικό έργο και οι σχετικές εργασίες των υποψηφίων.

Σε περίπτωση που οι υποψήφιοι τύχουν ίσης μεταξύ τους βαθμολογίας γίνονται αποδεκτοί όλοι οι ισοβαθμίσαντες ανεξαρτήτως του αριθμού των προκηρυχθεισών θέσεων.

Ολοκληρώνοντας, τα κριτήρια που βαρύνουν περισσότερο στα πιο πολλά Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι ο βαθμός πτυχίου, η απόδοση στις εξετάσεις –αν υπάρχουν-, η συνέντευξη και η καλή γνώση ξένης γλώσσας, καθώς όλα τα ΠΜΣ απαιτούν την γνώση μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας, με συχνότερη την αγγλική. Τα 'επιπλέον προσόντα' συνυπολογίζονται ως 'επιθυμητά αλλά όχι απαραίτητα, ενώ επαγγελματική εμπειρία οφείλουν να έχουν μόνο οι υποψήφιοι των ΠΜΣ τα οποία απευθύνονται σε στελέχη.

4.12. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

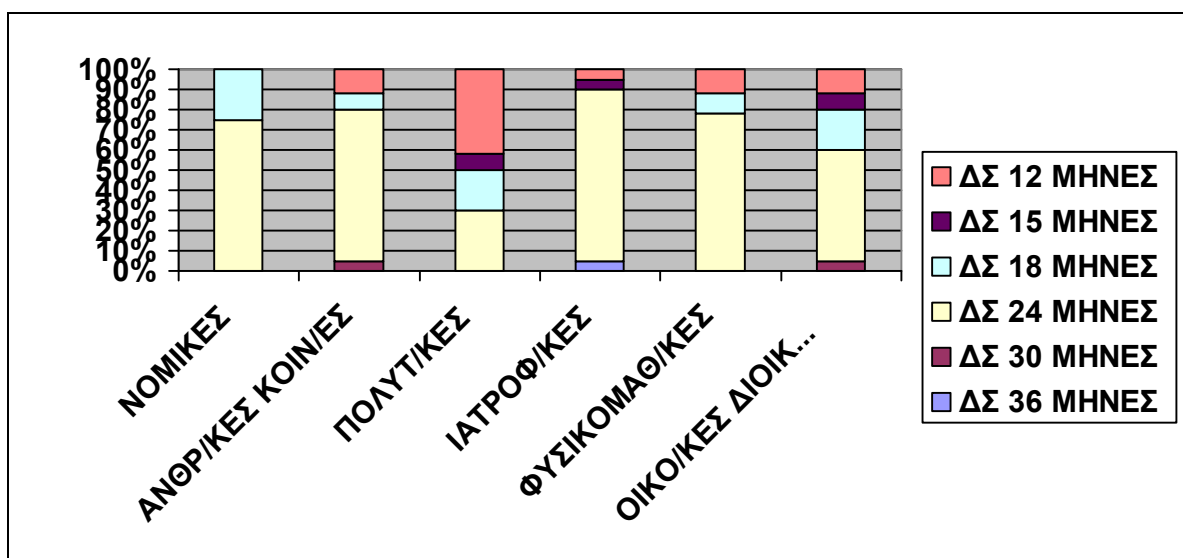
Στο σημείο αυτό θα παρουσιαστούν τα μεταπτυχιακά προγράμματα ως προς την διάρκειά τους, όπως προέκυψε από μια μελέτη¹⁵. Προκύπτει λοιπόν ότι υπάρχουν 6 διαφορετικές κατηγορίες 'διάρκειας σπουδών'. Σε αυτές τις κατηγορίες χωρίστηκαν τα ΠΜΣ ανά κλάδο σπουδών για να γίνει λεπτομερή διαφοροποίηση των ΠΜΣ μεταξύ τους. Εδώ θα πρέπει να σημειώσουμε ότι 13 από τα 371 ΠΜΣ χωρίζονται σε πλήρους και μερικής φοίτησης. Σε αυτά τα ΠΜΣ υπολογίσθηκε η διάρκεια σπουδών του προγράμματος πλήρους φοίτησης. Σκοπός είναι να παρουσιαστεί πόσο διαρκούν τα περισσότερα ΠΜΣ και να αναζητήσει σύνδεση διάρκειας και αντικειμένου, ή διάρκειας και διδάκτρων.

Παρουσίαση δεδομένων

Το γράφημα 3. δείχνει την κατάταξη των 209 από τα 371 ΠΜΣ. Έχουμε χωρίσει τα ΠΜΣ σε έξι κατηγορίες:

1. Διάρκεια σπουδών 12 μήνες.
2. Διάρκεια σπουδών 15 μήνες.
3. Διάρκεια σπουδών 18 μήνες.
4. Διάρκεια σπουδών 24 μήνες.
5. Διάρκεια σπουδών 30 μήνες.
6. Διάρκεια σπουδών 36 μήνες.

Γράφημα 3 : Διάρκεια σπουδών ανά επιστημονικό πεδίο

Από μια πρώτη ματιά γίνεται φανερό ότι τα περισσότερα ΠΜΣ ανεξαρτήτου κλάδου διαρκούν 24 μήνες. Η συντριπτική πλειοψηφία των νομικών, ανθρωπιστικών - κοινωνικών, ιατροφαρμακευτικών και φυσικομαθηματικών ΠΜΣ διαρκούν 2 χρόνια. Ωστόσο, ενώ στα περισσότερα επιστημονικά πεδία βλέπουμε μεγάλη συγκέντρωση σε αυτή τη κατηγορία, εντύπωση κάνει ότι στις Πολυτεχνικές και στις Οικονομικές - Διοικητικές σπουδές τα ΠΜΣ είναι περισσότερο μοιρασμένα:

- Στις Πολυτεχνικές τα περισσότερα διαρκούν 12 μήνες, γεγονός που μπορεί να εξηγηθεί ενδεχομένως με την διάρκεια των προπτυχιακών πολυτεχνικών σχολών, που στις περισσότερες περιπτώσεις είναι πέντε αντί για τέσσερα χρόνια.
- Στις Οικονομικές-Διοικητικές παρόλο που τα περισσότερα διαρκούν 2 χρόνια έχουμε και αρκετά αναλογικά και συγκριτικά με τα υπόλοιπα επιστημονικά πεδία όπου διαρκούν 18 μήνες και 12 μήνες.

Βλέπουμε επίσης ότι μόνο οι Ανθρωπιστικές - Κοινωνικές σπουδές και οι Οικονομικές - Διοικητικές Σχολές παρέχουν ΠΜΣ με διάρκεια σπουδών 30 μήνες. Επίσης, ο μόνος κλάδος που έχει ΠΜΣ με διάρκεια πλήρους φοίτησης 36 μήνες είναι η ιατροφαρμακευτικές σπουδές (ΠΜΣ στην «Ορθοδοντική» του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης) .

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι:

- Η πλειοψηφία των ΠΜΣ στην Ελλάδα είναι διετή.
- Εξαίρεση σε αυτή την πλειοψηφία αποτελούν τα περισσότερα ΠΜΣ σε Πολυτεχνικές σπουδές που είναι κυρίως μονοετή.
- Τα ΠΜΣ σε Οικονομικές - Διοικητικές σπουδές είναι μοιρασμένα από άποψη διάρκειας σπουδών.

4.13. ΔΙΔΑΚΤΡΑ ΓΙΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Σε αυτό το κεφάλαιο θα αναφερθούμε στα δίδακτρα των μεταπτυχιακών σπουδών παραθέτοντας μια έρευνα¹⁵ που πραγματοποιήθηκε το 2006 για λογαριασμό του Αριστοτέλειου Πανεπιστήμιου Θεσσαλονίκης και αφορά τα δίδακτρα 371 μεταπτυχιακών προγραμμάτων που λειτουργούν στα Ελληνικά πανεπιστήμια .

Παρουσίαση δεδομένων

Η επεξεργασία των δεδομένων έγινε με κατανομή τους σε 4 κατηγορίες, ανάλογα με το ύψος των διδάκτρων. Χρησιμοποιώντας τα συνολικά δίδακτρα που καλείται ο φοιτητής να καταθέσει για να ολοκληρώσει το κάθε ΠΜΣ, τα δεδομένα κατατάχθηκαν σε τέσσερις κατηγορίες:

- α) Καθόλου Δίδακτρα** (καταχωρούνται τα ΠΜΣ που δεν απαιτούν χρηματική συμμετοχή των φοιτητών)
- β) Χαμηλά Δίδακτρα** (καταχωρούνται τα ΠΜΣ που απαιτούν χρηματική συμμετοχή των φοιτητών από 1 € ως 1000€ συνολικά)
- γ) Μεσαία Δίδακτρα** (καταχωρούνται τα ΠΜΣ που απαιτούν χρηματική συμμετοχή των φοιτητών από 1001€ ως 3000€ συνολικά)
- δ) Υψηλά Δίδακτρα** (καταχωρούνται τα ΠΜΣ που απαιτούν χρηματική συμμετοχή από 3001€ και πάνω). Στην πρώτη κατηγορία (Καθόλου Δίδακτρα) καταχωρήθηκαν και όλα τα ΠΜΣ των οποίων οι ιστοσελίδες, προκηρύξεις και άλλα σχετικά έγγραφα δεν αναφέρονταν πουθενά σε δίδακτρα.

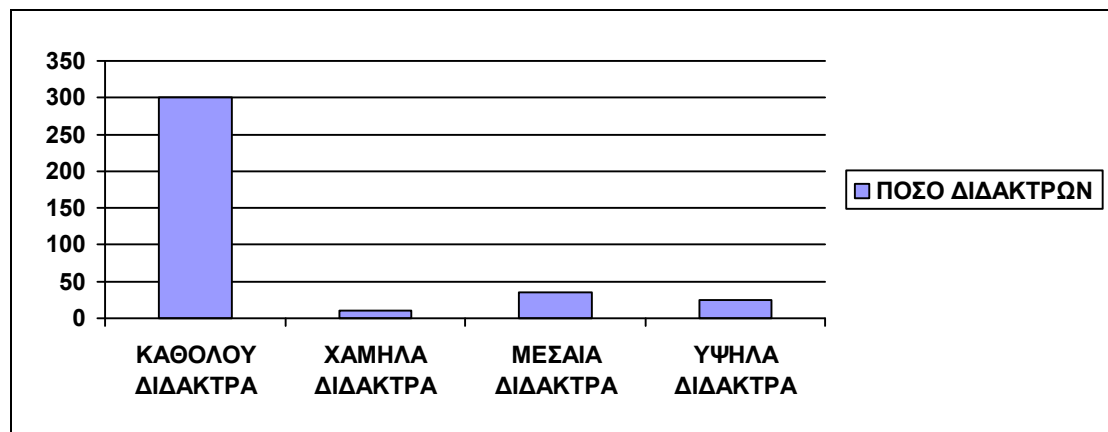
Επίσης αξ σημειωθεί ότι στις περιπτώσεις που ένα ΠΜΣ έχει διαφορετικές κατευθύνσεις και μεταξύ τους οι κατευθύνσεις έχουν διαφορετικά δίδακτρα, τότε καταχωρείται στο ΠΜΣ ο μέσος όρος των διδάκτρων των κατευθύνσεων (πχ Εθνικό και 27 Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών- Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών – ΠΜΣ Ειδίκευσης με 6 κατευθύνσεις, οι 5 έχουν δίδακτρα 2347 € και η τελευταία 5869€). Το ίδιο γίνεται και στις περιπτώσεις που ένα ΠΜΣ χωρίζεται σε πρόγραμμα μερικής φοίτησης και πλήρους φοίτησης (πχ. Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας- MBA πλήρους φοίτησης/για στελέχη). Τέλος, τα διατμηματικά και τα διαπανεπιστημιακά ΠΜΣ έχουν καταταχθεί ανάλογα με το ίδρυμα ή το τμήμα που τα συντονίζει.

Στην διαδικασία της επαλήθευσης παρουσιάστηκαν αναντιστοιχίες. Για παράδειγμα, ΠΜΣ που αναφέρονταν στην λίστα του ΥΠΕΠΘ δεν υπήρχαν πουθενά στις ιστοσελίδες του Ιδρύματος (πχ, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης- Τμήμα Νομικής, Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης). Τα όποια δίδακτρα αυτών των προγραμμάτων δεν λήφθηκαν υπόψιν στην καταμέτρηση, και σε αυτό οφείλονται κάποιες μικρές αριθμητικές αποκλίσεις των τελικών πινάκων. Με τον ίδιο τρόπο αντιμετωπίστηκε και περίπτωση που ένα Τμήμα ανακοίνωνε ΠΜΣ που δεν υπήρχε καθόλου στη λίστα (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, τμήμα Κτηνιατρικής, ΠΜΣ Ειδίκευσης με κατευθύνσεις). Τα δίδακτρα του συγκεκριμένου ΠΜΣ δεν καταμετρήθηκαν καθόλου.

Η τελική ταξινόμηση των δεδομένων έγινε σε τρεις πίνακες. Ο πρώτος (δες Γράφημα 4) δίνει συγκεντρωτικά τα ποσοστά των ΠΜΣ ανά κατηγορία διδάκτρων. Ο δεύτερος (δες Γράφημα 5) παρουσιάζει τα κατηγοριοποιημένα ανά ποσό διδάκτρων ΠΜΣ ανά ίδρυμα. Ο τρίτος (δες Γράφημα 6) ταξινομεί τα κατηγοριοποιημένα (ανά ποσό διδάκτρων) ΠΜΣ ανά επιστημονικό πεδίο όπως περιγράφηκαν παραπάνω στο κεφάλαιο της μεθοδολογίας.

Η κατανομή σε αυτά τα γραφήματα είναι που θα δώσει την τελική εικόνα των ΠΜΣ αναφορικά με τα διδάκτρα που απαιτούν και θα οδηγήσει σε συμπεράσματα για τους κλάδους που 'κοστίζουν' περισσότερο στους μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Γράφημα 4 :Συγκεντρωτική κατανομή ΠΜΣ ανά ποσό διδάκτρων.

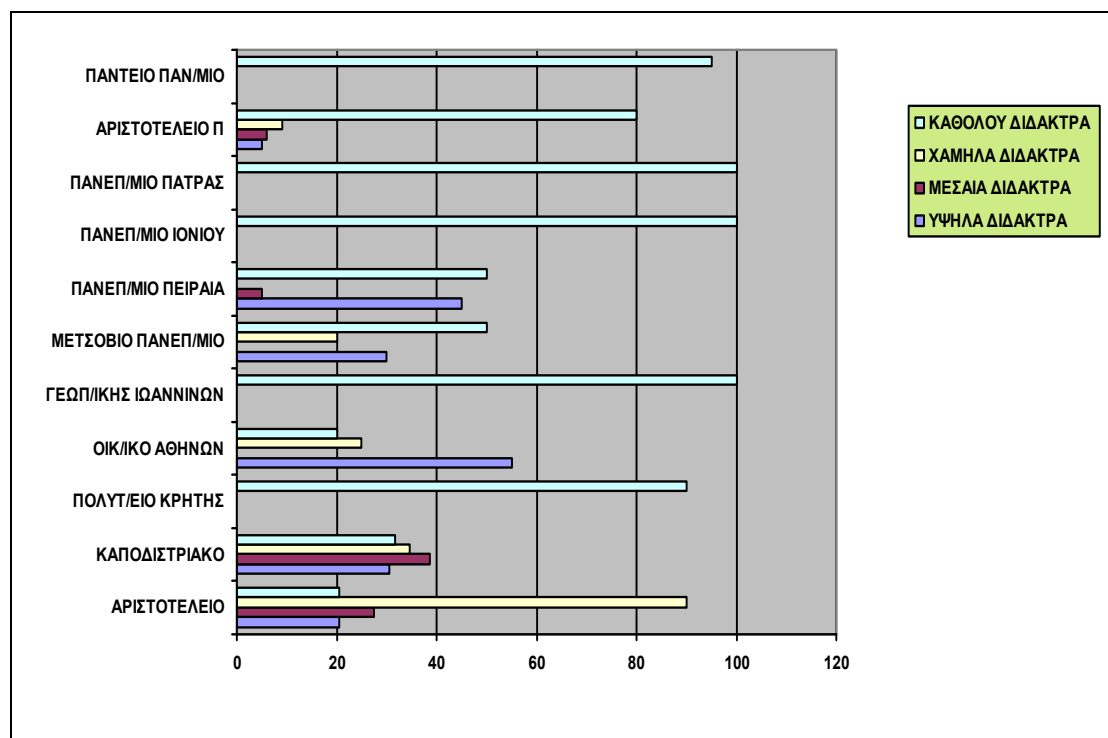
Από μια πρώτη ματιά στα δεδομένα του Γραφήματος 7 είναι ξεκάθαρο ότι τα περισσότερα ΠΜΣ στην Ελλάδα το έτος 2005-2006 είναι ΔΩΡΕΑΝ. Πιο συγκεκριμένα από τα 369 ΠΜΣ για τα οποία βρήκαμε στοιχεία, τα 310 είναι ΔΩΡΕΑΝ –το 83% των ΠΜΣ είναι ΔΩΡΕΑΝ. Ακολουθούν τα ΜΕΣΑΙΑ ΔΙΔΑΚΤΡΑ και τα ΥΨΗΛΑ ΔΙΔΑΚΤΡΑ –το 9% και το 6% του συνόλου αντίστοιχα καλύπτει η κάθε κατηγορία.

Το Γράφημα 5, παρουσιάζει την κατανομή ανά ίδρυμα. Εντύπωση κάνει φυσικά και ότι υπάρχουν ιδρύματα στα οποία περισσότερο από το 50% των ΠΜΣ που προσφέρουν έχουν ΥΨΗΛΑ ΔΙΔΑΚΤΡΑ. Για παράδειγμα το Πανεπιστήμιο Πειραιά έχει συνολικά 13 ΠΜΣ και τα 6 από αυτά έχουν διδάκτρα πάνω από 3001 €. Το ίδιο παρατηρείται και στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών όπου από τα 11 προσφερόμενα ΠΜΣ τα 6 έχουν υψηλά διδάκτρα.

Αξίζουν επίσης ξεχωριστή αναφορά τα ιδρύματα που προσφέρουν 100% ΠΜΣ δωρεάν. Τα Πανεπιστήμια Κρήτης, Ιωαννίνων, Ιονίου, Πάτρας, η Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών και το Πάντειο Πανεπιστήμιο προσφέρουν όλα τους τα ΠΜΣ χωρίς επιβάρυνση για τον φοιτητή. Με πολύ μικρή απόκλιση το ίδιο κάνει και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο του οποίου το MBA που συντονίζει το τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών έχει μέσο όρο διδάκτρων (πλήρους +μερικής φοίτησης) 3750€, αλλά παραμένει το μόνο ΠΜΣ με διδάκτρα στο συγκεκριμένο ίδρυμα.

Τα μεγαλύτερα ιδρύματα – με τους περισσότερους εισακτέους - Καποδιστριακό, Αριστοτέλειο, Κρήτης, Ιωαννίνων, που προσφέρουν και τα περισσότερα ΠΜΣ, έχουν ΠΜΣ κατά συντριπτική πλειοψηφία χωρίς διδάκτρα.

Γράφημα 5: Κατάταξη κατηγοριοποιημένων ανά διδάκτρα ΠΜΣ ανά ίδρυμα

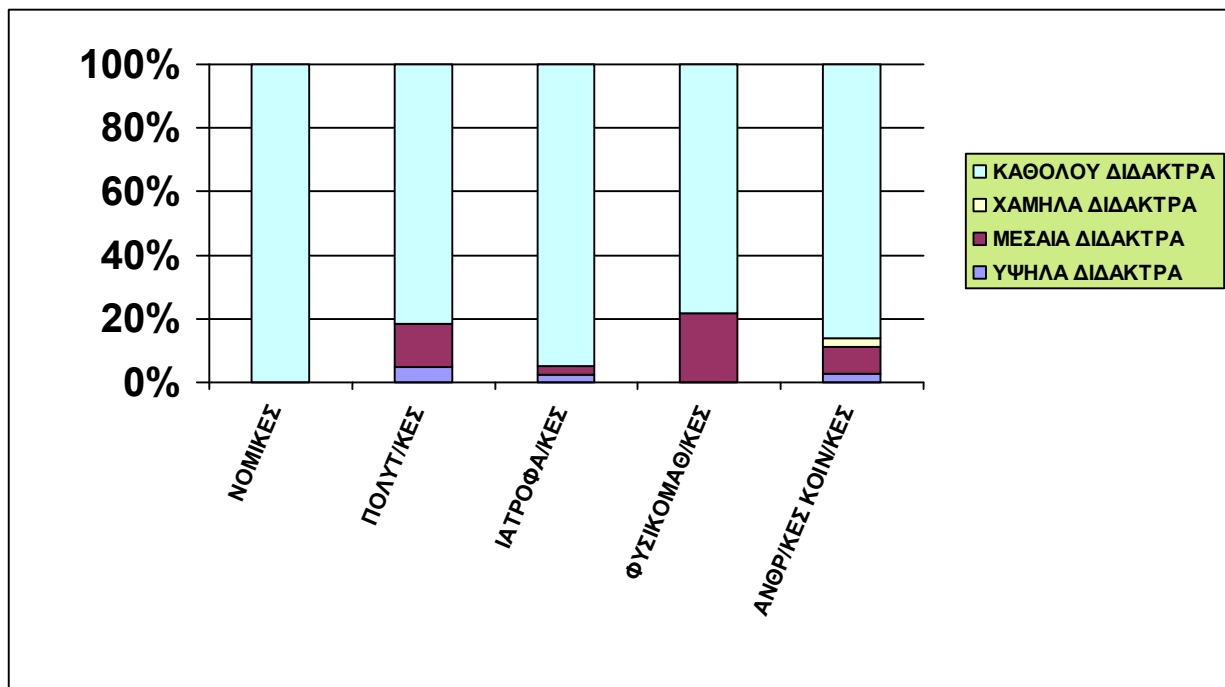

Το Γράφημα 6 κατατάσσει τα δεδομένα ανά επιστημονικό πεδίο. Μια πρώτη παρατήρηση μπορεί να γίνει ανεξάρτητα από την κατάταξη των διδασκτρων αν δούμε τον συνολικό αριθμό των ΠΜΣ ανά πεδίο. Το 29% των ΠΜΣ της Ελλάδας είναι στις Ανθρωπιστικές και κοινωνικές σπουδές. Ακολουθούν με 23% οι φυσικομαθηματικές σπουδές και με 22% οι πολυτεχνικές. Αυτό που μας ενδιαφέρει, ωστόσο, σε αυτό το κεφάλαιο είναι τα δίδακτρα. Παίρνοντας έναν-έναν κλάδο ξεχωριστά μπορούν να γίνουν οι εξής παρατηρήσεις.

- Οι Νομικές μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα είναι εξολοκλήρου δωρεάν.
- Στις Ανθρωπιστικές-κοινωνικές σπουδές βλέπουμε ότι το 86% των ΠΜΣ είναι δωρεάν ενώ πολύ μικρότερα ποσοστά έχουν οι υπόλοιπες κατηγορίες (2,8% για χαμηλά και υψηλά και 8,4% για μεσαία δίδακτρα).
- Στον Πολυτεχνικό κλάδο το 81,5% των ΠΜΣ προσφέρονται δωρεάν και τα μεσαία και υψηλά δίδακτρα κατέχουν ένα 13,6 % και 4,9 % των ΠΜΣ αντίστοιχα.
- Στον Ιατροφαρμακευτικό κλάδο το 95% των ΠΜΣ είναι δωρεάν και μεσαία και υψηλά δίδακτρα ζητούνται μόνο στο 2,5% των ΠΜΣ ανά κατηγορία διδασκτρων.
- Στις Φυσικομαθηματικές μεταπτυχιακές σπουδές βλέπουμε ότι το 92% των ΠΜΣ είναι δωρεάν και το 8% απαιτεί μεσαία δίδακτρα.
- Μόνο όταν φτάνουμε στις σπουδές με αντικείμενο την Οικονομία και την Διοίκηση Επιχειρήσεων παρατηρούμε ότι το ποσοστό των δωρεάν ΠΜΣ πέφτει αισθητά στο 41%, πολύ χαμηλότερα από όλα τα άλλα και φυσικά λιγότερο και από το μισό των ΠΜΣ στον κλάδο αυτόν. Άλλο ένα 41% απαιτεί υψηλά δίδακτρα, κι από εκεί και πέρα έχουμε 2,3% των ΠΜΣ να ζητούν χαμηλά δίδακτρα και 13,9 % των ΠΜΣ μεσαία.
- Εκτός από την κατηγορία «Καθόλου Δίδακτρα» παρατηρούμε τα εξής: ελάχιστα ΠΜΣ έχουν μέχρι 1000€ δίδακτρα, ενώ βλέπουμε ότι μεσαία δίδακτρα ζητούν το 13,6% των πολυτεχνικών ΠΜΣ και σχεδόν το 14% των οικονομικών και διοικητικών

ΠΜΣ. Μικρότερα ποσοστά παρατηρούμε στα υψηλά διδάκτρα σε όλους τους κλάδους εκτός από τον κλάδο Οικονομίας και Διοίκησης Επιχειρήσεων.

Γράφημα 6 . Κατανομή ΠΜΣ ανά επιστημονικό επίπεδο

Ο ρόλος του ΕΠΕΑΕΚ

Το ΕΠΕΑΕΚ¹ ήταν αυτό που έδωσε ζωή στον χώρο των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών. Στην χώρα μας όχι μόνο χρηματοδότησε την ίδρυση πολλών προγραμμάτων σπουδών, αλλά και συντήρησε τα προγράμματα αυτά έτσι ώστε τα περασοτερα να μην χρειαστεί να χρηματοδοτηθούν από διδάκτρα των φοιτητών . Ωστόσο το ΕΠΕΑΕΚ έληξε το 2006 οπότε όλα αυτά τα προγράμματα θα χρειαστεί να βρουν εναλλακτικούς τρόπους χρηματοδότησης , δηλαδή διδάκτρα

4.14. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ : ΕΛΛΑΔΑ Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Κάθε χώρα υιοθετεί διαφορετικά πρότυπα εκπαιδευτικού συστήματος, συντάσσοντας ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον¹⁷ το οποίο άλλοτε ανταποκρίνεται στις ανάγκες της χώρας και άλλοτε αντικατοπτρίζει τις ιδέες, τις αντιλήψεις αλλά και τις ελλείψεις της. Αυτή η ανομοιογένεια πολλές φορές λειτουργεί θετικά ,διότι δημιουργεί πολλαπλές επιλογές στους υποψήφιους των μεταπτυχιακών προγραμμάτων, οι οποίοι καλούνται να επιλέξουν σύμφωνα με τα ατομικά τους κριτήρια. Άλλες χώρες φημίζονται για την καλή οργάνωση των πανεπιστημίων τους, άλλες για τα επιστημονικά συγγράμματα ή το πλούσιο ερευνητικό έργο τους, άλλες φημίζονται για κάποιον ιδιαίτερο και εξειδικευμένο κλάδο σπουδών. Συνεπώς χρειάζεται σε βάθος αναζήτηση και εύρεση της καταλληλότερης επιλογής για τον καθένα.

Οι παράμετροι που πρέπει να εξεταστούν σε τέτοιες περιπτώσεις είναι τα προγράμματα σπουδών, το κόστος, η αναγνώριση του πτυχίου, οι βιβλιοθήκες και η υποδομή / βοήθεια. Το

ερώτημα υπέρ και κατά αγγλόφωνων προγραμμάτων στην Ελλάδα επιχείρησε να το απαντήσει η εφημερίδα "Καριέρα" (22 Μαΐου 2004, σελ. 22, "Τα υπέρ και τα κατά της κάθε λύσης"), στο ειδικό ένθετο για τη μεταπτυχιακή εκπαίδευση. Φυσικά απευθύνεται στη σύγκριση μεταπτυχιακών σπουδών Ελλάδας και εξωτερικού

- ➔ Ανάμεσα στα υπέρ του να ξεκινήσει κανείς μεταπτυχιακό **στην Ελλάδα** είναι:
 - Αρκετές επιλογές και προγράμματα σπουδών.
 - Η δυνατότητα παράλληλης εργασίας και σπουδών.
 - Το μειωμένο κόστος (συνήθως, αφού υπάρχει η διαμονή κ.λπ.).
 - Δεν υπάρχει πρόβλημα προσαρμογής.
 - Δεν χάνει κανείς τις εργασιακές και κοινωνικές επαφές και φιλίες.

- ➔ Τα θετικά του να σπουδάσει κανείς **στο εξωτερικό** λειτουργούν και ως αρνητικά του να σπουδάσει κανείς στην Ελλάδα. Ανάμεσα στα άλλα είναι:
 - Η επαφή με ξένους καθηγητές.
 - Η επαφή με άλλη κουλτούρα, νέες εμπειρίες.
 - Καλύτερη γνώση της ξένης γλώσσας.
 - Δημιουργία νέων επαφών.
 - Ανεξαρτησία.
 - Τέλος, ανάλογα και με το επίπεδο και το όνομα του πανεπιστημίου, μπορεί να αποτελέσει κριτήριο πρόσληψης για πολλές επιχειρήσεις στην Ελλάδα.

Η απάντηση στο αν οι σπουδές στο εξωτερικό είναι πιο ακριβές απο'τι στην Ελλάδα δίνεται μέσα από την έρευνα του Χριστου Κατσικου , που δημοσιεύτηκε στα ΝΕΑ τη Δευτέρα 22 Αυγούστου 2007, το ετήσιο κόστος μιας οικογένειας που σπουδάξει ένα παιδί στην Ελλάδα ανέρχεται στα 8,000 ευρώ. Έτσι, το συνολικό κόστος των σπουδών για τον μετανάστη φοιτητή με μέση διάρκεια 4 - 5 χρόνια, ανέρχεται σε περίπου 33,000 - 40,000 ευρώ. Η πολύ ενδιαφέρουσα έρευνα υπολογίζει ενοίκιο, κοινόχρηστα, σίτιση, μετακινήσεις, γραφική ύλη, βιβλία, ίντερνετ, προσωπικά έξοδα και διασκέδαση σε περίπου 830 ευρώ το μήνα. Ίσως το ποσό να είναι κατά την προσωπική μου άποψη συντηρητικό. Ένα τριετές πρόγραμμα στη Μεγάλη Βρετανία δεν θα ξεπερνούσε τα ίδια χρήματα συνολικά και μάλιστα με μία μεγαλύτερη σιγουριά επιτυχίας, αφού το σύστημα και τα κόστη δεν επιτρέπουν 'αιώνιους φοιτητές' και παύσεις. Αξίζει να σημειωθεί ότι η ίδια έρευνα αναφέρει ότι 2 στους 3 που εισάγονται στα ΤΕΙ δεν τελειώνουν ποτέ τις σπουδές τους, ενώ 40% των εισακτέων των ΑΕΙ καθυστερούν πολύ να πάρουν πτυχίο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Αναμενόμενα οφέλη μεταπτυχιακών σπουδών

Το κεφάλαιο αυτό αναφέρεται στην μεγάλη προσφορά των μεταπτυχιακών σπουδών , στα πολλαπλά οφέλη. Αυτά διαχωρίζονται στα τυπικά προσόντα, τα οποία αδιαμφισβήτητα συμβάλλουν στην επαγγελματική ανάπτυξη του ατόμου και περιλαμβάνουν τις γνώσεις, την εξειδίκευση, τις προοπτικές, στην ακαδημαϊκή σταδιοδρομία και στην προσωπική ανάπτυξη, που περιλαμβάνει την καλλιέργεια του ανθρώπινου πνεύματος.

5. ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΟΦΕΛΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

5.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κάθε νέος που φτάνει στο σημείο να πάρει το πτυχίο του, προχωρά ένα βήμα, αποκτά ένα εφόδιο, πραγματοποιεί μια φιλοδοξία. Οι περισσότεροι συνεχίζουν βάζοντας υψηλότερους στόχους είτε επειδή τα μεταπτυχιακά προσόντα είναι προϋπόθεση για εύρεση εργασίας στην σύγχρονη εποχή, είτε επειδή είναι ανάγκη να ικανοποιήσει ο καθένας τις μεγάλες φιλοδοξίες του, την απόκτηση ενός μεταπτυχιακού τίτλου που επισφραγίζει τις γνώσεις, τα προσόντα και την γενικότερη καλλιέργεια.

Η εργασία και ο κόπος ετών που απαιτείται για την εξειδίκευση και τις σπουδές πολλές φορές ποικίλει, ανάλογα με τον επιστημονικό τομέα, το μεταπτυχιακό πρόγραμμα, την ίδια την προσωπικότητα του ανθρώπου. Περιμένει κανείς λοιπόν μετά το πέρας αυτής της εμπειρίας να αποκομίσει οφέλη πρακτικά και άμεσα.

Τα οφέλη των μεταπτυχιακών σπουδών καλύπτουν μεγάλο φάσμα αναγκών που ξεκινούν από τις διάφορες δεξιότητες επαγγελματικού χαρακτήρα και καταλήγουν στην προσωπικότητα και το πνεύμα.

Στο κεφάλαιο αυτό λοιπόν θα γίνει αναφορά στο ευρύ φάσμα αποκαλούμενο ως οφέλη μεταπτυχιακών σπουδών, χρησιμοποιώντας στοιχεία και αποσπάσματα της βιβλιογραφίας.

5.2. ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Τα οφέλη των μεταπτυχιακών σπουδών είναι πολλά ωστόσο μπορούν να διακριθούν σε δύο σημαντικές κατηγορίες¹⁰. Η μια κατηγορία αφορά την **επαγγελματική ανάπτυξη** της οποίας τα αποτελέσματα έχουν άμεση εφαρμογή στον χώρο εργασίας και η άλλη κατηγορία αφορά την **προσωπική ανάπτυξη** και σχετίζεται με την διαμόρφωση προσωπικότητας και καλλιέργεια του ανθρώπινου πνεύματος.

Απαιτείται λοιπόν τόσο η επαγγελματική ανάπτυξη όσο και η προσωπική, για να θεωρήσει κανείς ότι έχει αποκομίσει το μέγιστο όφελος από τις μεταπτυχιακές σπουδές καθώς και τα δυο παραπάνω αποτελούν τις δυο όψεις του ίδιου νομίσματος.

5.2.A) ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Στην εποχή που διανύεται έχει παρατηρηθεί μια αύξηση της ζήτησης των μεταπτυχιακών σπουδών. Αυτό γιατί οι όροι εργασίας έχουν αλλάξει και οι απαιτήσεις της αγοράς έχουν αυξηθεί. Οι εργοδότες ψάχνουν άτομα με ακαδημαϊκά προσόντα, επαγγελματική εμπειρία, ευκολία στην επικοινωνία και ένα ευρύ φάσμα δεξιοτήτων. Όλοι λοιπόν οι πτυχιούχοι στην προσπάθεια τους να ανταποκριθούν σε αυτές τις απαιτήσεις στρέφονται προς τις μεταπτυχιακές σπουδές, στηρίζοντας σε αυτές πολλές φορές το μέλλον τους και την ελπίδα για καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση. Τι είναι όμως αυτό που σήμερα κάνει τόσο περιζήτητο τον μεταπτυχιακό τίτλο;

Τα μεταπτυχιακά προσόντα δίνουν στους πτυχιούχους προβάδισμα με την επισφράγιση του προπτυχιακού τίτλου. Με τον πλέον αναγνωρισμένο τίτλο σπουδών η επαγγελματική ανάπτυξη φαίνεται να είναι θέμα συγκυριών και σωστής επιλογής.

Για τους αποφοίτους, ανοίγουν νέοι ορίζοντες δυνατοτήτων και ευκαιριών απασχόλησης τόσο στην ελληνική αγορά όσο και στον Ευρωπαϊκό χώρο, καθώς ένας μεταπτυχιακός τίτλος προσφέροντας γνώσεις και εξειδίκευση αποκτά διεθνή χαρακτήρα.

Δεν μπορεί να αμφισβητηθεί λοιπόν το γεγονός ότι οι μεταπτυχιακές σπουδές βελτιώνουν κατά πολύ τους όρους της επαγγελματικής απασχόλησης σε μια εποχή που οι απαιτήσεις είναι πολλές και η ανεργία είναι πραγματικά μια σύγχρονη μάστιγα.

Όπως αναφέρθηκε ήδη οι μεταπτυχιακές σπουδές προσφέρουν εξειδίκευση και ένα πλήρες πακέτο γνώσεων και δεξιοτήτων συμβάλλοντας έτσι στην αύξηση παραγωγικότητας του ατόμου, γεγονός που ωφελεί όχι μόνο το ίδιο το άτομο αλλά και τον εργοδότη και περαιτέρω το κοινωνικό σύνολο.

Σε ατομικό επίπεδο ένα άτομο με μεταπτυχιακές σπουδές και δυνατότητα ανταπόκρισης στις απαιτήσεις του εργοδότη απολαμβάνει υψηλότερες αποδοχές μισθολογικά όπως και δυνατότητα πλήρους απασχόλησης με μικρά ποσοστά ανεργίας και ετεροαπασχόλησης.

Επιπρόσθετα δεν πρέπει να παραλειφθεί η συμβολή των μεταπτυχιακών σπουδών στην ανάπτυξη δεξιοτήτων έρευνας και μελέτης που μπορεί να περιλαμβάνει από ανάλυση, οργάνωση μέχρι και την διεκπεραίωση μιας τέτοιας περίπλοκης διαδικασίας. Για τους ενδιαφερόμενους να ακολουθήσουν ακαδημαϊκή σταδιοδρομία οι μεταπτυχιακές σπουδές καλλιεργούν το υπόβαθρο για την προσδοκώμενη επιτυχία, δημιουργώντας προοπτικές ανέλιξης στην επαγγελματική σκάλα.

Τα παραπάνω υποστηρίζονται από σχετικές έρευνες οι οποίες έχουν διεξαχθεί στο εξωτερικό. Σύμφωνα με έρευνα¹⁰ οι απόφοιτοι τόσο κατά την διάρκεια παρακολούθησης μεταπτυχιακών σπουδών όσο και την ολοκλήρωση αυτών, παρατήρησαν και βίωσαν αλλαγές στον εργασιακό χώρο που οφείλονταν κυρίως στις γνώσεις που αποκτήθηκαν. Ο τρόπος που αντιμετώπισαν τον ρόλο τους οι νοσηλευτές άλλαξε, λόγω της ευελιξίας που απέκτησαν στο χώρο εργασίας από τις επιπλέον γνώσεις.

Σύμφωνα με συγκεκριμένη έρευνα¹⁰ που έλαβε μέρος στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ν.Αμερική οι απόφοιτοι μεταπτυχιακών σπουδών επηρεασμένοι από τις σπουδές τους απέκτησαν την επιθυμία να προχωρήσουν παραπέρα για την απόκτηση ενός υψηλότερου πτυχίου με όρους επαγγελματικής ανάπτυξης και ακαδημαϊκής καριέρας. Οι δημοσιεύσεις που αφορούσαν την νοσηλευτική επιστήμη ήταν ένα ακόμη από τα οφέλη που παρατηρήθηκαν στους νοσηλευτές με μεταπτυχιακές σπουδές οι οποίοι λόγω της αυτοπεποίθησης και αυξημένης ανάγκης για επιθυμία προχώρησαν σε περισσότερες δημοσιεύσεις.

5.2.B) ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Όσοι προχωρούν σε μεταπτυχιακές σπουδές βάζουν ως πρώτο στόχο την επαγγελματική τους ανάπτυξη, όμως υπάρχουν και άλλα οφέλη τα οποία είναι εξίσου σημαντικά και αφορούν την προσωπική ανάπτυξη του ατόμου και αποτελούν εφόρου ζωής εφόδια.

Με την συμμετοχή στα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών πρώτα από όλα το άτομο αποκτά σφαιρική σκέψη και δυνατότητα να αναγνωρίσει και να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες που του δίδονται. Η συνεχής τοποθέτηση νέων στόχων και φιλοδοξιών είναι ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά των μεταπτυχιακών αποφοίτων προσδίδοντας έτσι μια ροή πραγμάτων στα επαγγελματικά δρώμενα και συνεχή αυτοεξέλιξη. Γίνονται πιο υπεύθυνα απέναντι στην μάθηση, διευρύνοντας συνεχώς τους γνωστικούς ορίζοντες, γεγονός που βοηθά πολλές φορές και στην εύρεση εναλλακτικών λύσεων σε διάφορα προβλήματα.

Όσον αφορά την προσωπικότητα τους αποκτούν κοινωνική εμπειρία και εξωστρέφεια βελτιώνοντας την δυνατότητα επικοινωνίας κάτι το οποίο διακρίνει του μεταπτυχιακούς

απόφοιτους είναι η ευρύτερη καλλιέργεια πνεύματος και η δημιουργική σκέψη. Πρέπει να σημειωθεί ότι η ανεπτυγμένη δημιουργική σκέψη είναι εκείνη που θα δώσει την δυνατότητα ανάπτυξης θεωριών και αναπαραγωγής νέας γνώσης.

Όσο αφορά την προσωπική ανάπτυξη των νοσηλευτών μετά το πέρας των μεταπτυχιακών σπουδών, η σχετική βιβλιογραφία και έρευνες¹⁰ που έχουν διεξαχθεί, υποστηρίζουν ότι η επίδραση των μεταπτυχιακών σπουδών στην προσωπικότητα ήταν σημαντική. Κυρίως αναφέρεται αυξημένη αυτοπεποίθηση, αυτοεκτίμηση και επικοινωνιακή διάθεση.

- ❖ *Από τα παραπάνω προκύπτει το συμπέρασμα, ότι είναι εξίσου σημαντικό να αναπτυχθεί κανείς τόσο σε προσωπικό, όσο και πνευματικό επίπεδο, να γνωρίζει τι ζητάει και τι τον ενδιαφέρει για να μπορεί να έχει πάντα επιτυχή έκβαση η οποιοδήποτε επαγγελματική του προσπάθεια.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Βήματα για την επαγγελματική επιτυχία

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται και αναλύονται τα βήματα που πρέπει να ακολουθήσει κανείς, ώστε μεθοδικά να φτάσει στην επαγγελματική επιτυχία και να γνωρίσει την καταξίωση στην πορεία της σταδιοδρομίας του. Είναι γεγονός αδιαμφισβήτητο ότι η κατοχή ενός μεταπτυχιακού τίτλου φέρνει τον υποψήφιο σε πλεονεκτική θέση ως προς την ανάπτυξη σταδιοδρομίας, δεν πρέπει όμως να λαμβάνεται υπόψιν σαν μεμονωμένο γεγονός. Είναι δόκιμο να εντάσσεται σε ένα οργανωμένο πρόγραμμα ανάπτυξης, στο οποίο θα συνυπολογίζονται κάθε φύσεως προσόντα, ικανά να συμβάλλουν στην επαγγελματική επιτυχία. Στο παρόν κεφαλαίο, λοιπόν, Μέσα από ένα οργανωμένο διάγραμμα, υπό μορφή πυραμίδας, γίνεται περιγραφή του κάθε σταδίου, μέχρι και το τελευταίο στάδιο, την κορυφή, φτάνοντας στην οποία μπορούμε να θεωρήσουμε ότι έχουμε πετύχει τον απώτερο σκοπό.

6. ΒΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

6.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η επαγγελματική καταξίωση και επιτυχία δεν έρχονται από μόνα τους, απαιτείται κόπος, οργάνωση, πραγματική θέληση και συμμετοχή όλου του είναι, σώμα, μυαλό και πνεύμα. Η επαγγελματική επιτυχία μπορεί να επηρεαστεί τόσο από εξωτερικούς παράγοντες (ευκαιρίες, συγκυρίες) όσο και από εσωτερικούς παράγοντες που έχουν να κάνουν με το ίδιο το άτομο, γι' αυτό η προσωπικότητα και οι τοποθετήσεις του καθενός είναι οι σημαντικότεροι προάγγελοι της επιτυχίας στην σταδιοδρομία και γενικότερα στην ζωή.

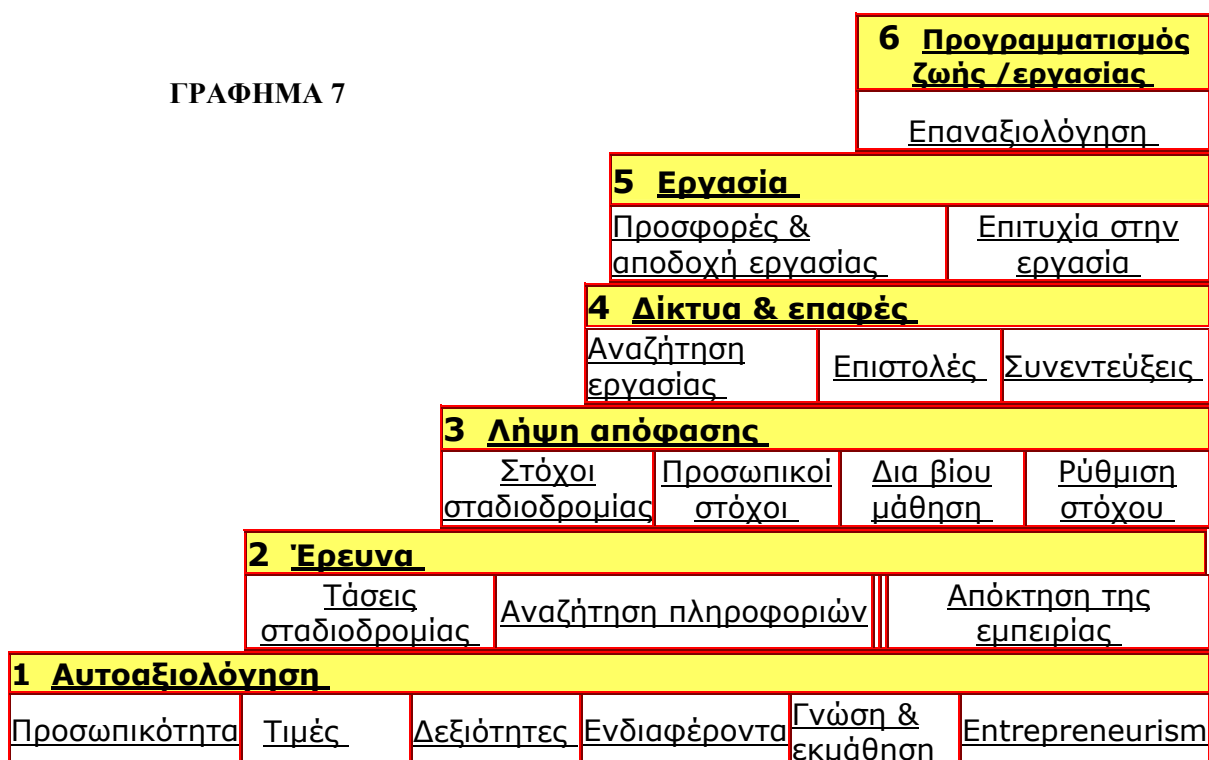
Όπως προπονείται ένας αθλητής για να κερδίσει μια μέρα το χρυσό μετάλλιο, καταβάλλοντας σκληρή προσπάθεια και ακολουθώντας ένα πρόγραμμα χωρίς να παρεκκλίνει, έτσι και όλοι θα πρέπει να έχουν στην ζωή μας ένα πρόγραμμα οργάνωσης, με απώτερο σκοπό να φτάσουν στους υψηλότερους στόχους.

Πρώτα από όλα θα πρέπει να διευκρινιστούν οι στόχοι και να εφαρμοστεί ιεραρχική διαβάθμιση, θέτοντας βραχυπρόθεσμους, μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους. Πρέπει να υπάρχει μια ισχυρή επιθυμία για τον στόχο, μια πεποίθηση ότι ο στόχος είναι δυνατόν να επιτευχθεί και μεθοδικά βήμα βήμα να οδηγηθούμε σε αυτόν.

6.2. Τα έξι βήματα για την ανάπτυξη της σταδιοδρομίας

Η παρακάτω πυραμίδα²⁰ έχει οργανωθεί σε έξι βήματα συμφωνά με την Annabelle Reitman, για να βοηθήσει στην διαδικασία ανάπτυξης της σταδιοδρομίας. Αυτή η διαδικασία έχει ως σκοπό να βοηθήσει να κινηθεί ο καθένας οργανωμένα από τα πρώτα βήματα, στην βάση της πυραμίδας, μέχρι την κορυφή βαθμιαία.

ΓΡΑΦΗΜΑ 7

6.2.1. ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Στην βάση της πυραμίδας συναντάται η αυτοαξιολόγηση. Μια διαδικασία μέσω της οποίας μπορούν να αποκαλυφθούν τα χαρακτηριστικά, τα ενδιαφέροντα, οι αξίες και οι δεξιότητες, να καθοριστούν οι δυνάμεις και οι αδυναμίες. Η διαδικασία αυτή μπορεί να διευρύνει τις επιλογές. Κατά την αυτοαξιολόγηση του το άτομο θα πρέπει να ερωτηθεί για τα εξής:

- Τι μπορώ να κάνω καλά;
- Τι θα μου προσφέρει;
- Τι με συμβουλεύουν οι άλλοι;
- Τι με ευχαριστεί να κάνω;
- Τι με δραστηριοποιεί;

Οι απαντήσεις αυτού του τύπου ερωτήσεων θα βοηθήσουν να προσδιοριστούν τα προσόντα σε συνδυασμό με τα «θέλω» για να ληφθεί μια σωστή απόφαση για το μέλλον.

Ⓘ *“Τι βρίσκεται πίσω μας και τι ενώπιον μας είναι μικροσκοπικό σε σχέση με αυτό που βρίσκεται μέσα μας”*

Ralph Waldo Emerson

Η ολοκλήρωση της αυτοαξιολόγησης θα βοηθήσει στην κατανόηση, γιατί η αυτοαξιολόγηση είναι βασικός παράγοντας που οδηγεί στη επιτυχία, αναδεικνύοντας σωστές επιλογές κατά την διάρκεια της σταδιοδρομίας.

6.2.1.A. Κατανόηση της προσωπικότητας και του χαρακτήρα

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να προσδιοριστούν τα βασικά στοιχεία της προσωπικότητάς .Θα πρέπει να αξιολογηθούν οι σκέψεις, τα συναισθήματα, οι συμπεριφορές και οι θέσεις του ατόμου. Η σωστή κατανόηση και μια πλήρης εικόνα του εαυτού μας θα παίξει σημαντικό ρόλο στις επιλογές και στον καθορισμό της σταδιοδρομίας. Η λήψη αποφάσεων σύμφωνα με τα δεδομένα της προσωπικότητας μ και των αναγκών, δεν μπορεί παρά μόνο να οδηγήσει στην επιτυχία.

6.2.1.B. Κατανόηση αξιών

Έχετε αναρωτηθεί ποτέ ποιοι είναι οι λόγοι που κάποιος σπουδάζει για χρόνια ώστε να γίνει μηχανικός ή δικηγόρος, ενώ κάποιος άλλος θα διαλέξει πιο γρήγορο και εύκολο τρόπο για να βγάλει χρήματα; Ποιος είναι ο λόγος που κάποιος μπορεί να γίνει ειδικός στο επάγγελμα του; Η απάντηση σε αυτή την ερώτηση είναι οι αξίες. Αν κάποιος δίνει σημασία στην καλή υγεία τότε θα αφιερώσει περισσότερο χρόνο στην άσκηση και στην καλή διατροφή. Αν κάποιος δίνει αξία στην επαγγελματική ικανοποίηση, τότε θα παίρνει αποφάσεις σύμφωνα με τις αξίες και τα πιστεύω του. Αυτό το σημείο της πυραμίδας, βοηθά να προσδιοριστούν οι επαγγελματικές ανάγκες του καθενός, ώστε να νιώσει ικανοποιημένος από την δουλειά του. Κατανοώντας λοιπόν τις βασικές αξίες αποφεύγονται ουσιαστικά οι εσωτερικές συγκρούσεις.

6.2.1.Γ. Ανάλυση δεξιοτήτων

Δεξιότητα είναι η ικανότητα που έχει κάποιος να κάνει κάτι καλά. Οι δεξιότητες είναι το νόμισμα που χρησιμοποιείται στην αγορά εργασίας. Στην αγορά εργασίας λαμβάνει κανείς αμοιβή σύμφωνα με τις δεξιότητες που προσφέρει. Τα άτομα τα οποία μπορούν να περιγράψουν και να προσδιορίσουν το σύνολο των δεξιοτήτων τους είναι πιθανότερο να βρουν μια δουλειά που θέλουν και τους ευχαριστεί. Αν σας ζητούσαν να δώσετε μια λίστα με τις δεξιότητες σας, πως θα έμοιαζε η λίστα αυτή; Θα μπορούσε να ήταν μικρή, όχι επειδή δεν έχετε πολλές δεξιότητες, αλλά επειδή δεν σας έχει ζητηθεί ποτέ να τις προσδιορίσετε και δεν είστε εξοικειωμένοι με τη σκέψη και την παρουσίαση τους. Τα περισσότερα άτομα εμφανίζουν πρόβλημα στο να προσδιορίσουν τις δεξιότητές τους και να τις παρουσιάσουν σωστά.

Προτού βεβαιωθεί κανείς για τις δυνατότητές του και να κινηθεί στον μεταβαλλόμενο κόσμο της εργασίας, πρέπει να γνωρίζει ποιες είναι πραγματικά οι δυνάμεις του..

6.2.1.Α. Κατανόηση των ενδιαφερόντων

Είναι απολύτως λογικό τα ενδιαφέροντα να βρίσκονται σε πλήρη συνάφεια με τον χαρακτήρα του καθενός, τις αξίες και τις δεξιότητές. Επομένως ένας σωστός επαγγελματίας δραστηριοποιείται στον τομέα που τον ενδιαφέρει και μπορεί να αντεπεξέλθει με τον καλύτερο τρόπο.

6.2.1.Ε. Γνώση και εκμάθηση

Εκτός από την ανακάλυψη της προσωπικότητας, των αξιών και των δεξιοτήτων μέσα από την ауατοαξιολόγηση να προσδιοριστεί το επίπεδο των γνώσεων. Καθ' όλη την διάρκεια της ζωής του ο άνθρωπος έχει συλλέξει γνώσεις μέσα από την παρακολούθηση διαφόρων μαθημάτων, προετοιμάζοντας εργασίες, μελετώντας βιβλία, ταξιδεύοντας αλλά και με άλλες μεθόδους. Είναι σημαντικό λοιπόν στο σημείο αυτό να αξιολογηθούν οι γνώσεις και ο τρόπος εκμάθησης.

6.2.1.ΣΤ. Επιχείρηση ως επιλογή σταδιοδρομίας.

Πολλές φορές ένα άτομο επιλέγει την αυτοαπασχόληση χρησιμοποιώντας το επιχειρηματικό του πνεύμα ως επιλογή σταδιοδρομίας. Η παρακάτω ερωτήσεις βοηθηθούν στο να προσδιοριστεί αν η επιχείρηση ταιριάζει ως επιλογή σταδιοδρομίας σε ένα άτομο:

- Χαίρεστε τις προκλήσεις;
- Είναι το επίτευγμα σημαντικό για σας;
- Είστε βέβαιοι για τις δυνατότητές σας;
- Επιθυμείτε να είστε στον έλεγχο;
- Είστε επίμονοι;
- Μπορείτε να αντιμετωπίσετε την αβεβαιότητα;
- Ολοκληρώνετε συνήθως οποιαδήποτε υποχρέωση που αρχίζετε;
- Είστε πρόθυμοι να διατρέξετε τους μέτριους κινδύνους;
- Σας αρέσει η οργάνωση;

Αν οι περισσότερες απαντήσεις είναι θετικές τότε μπορεί να θεωρηθεί ότι το άτομο έχει κάποια από τα χαρακτηριστικά του επιχειρηματία.

6.2.2. ΕΡΕΥΝΑ

Η έρευνα και η συλλογή πληροφοριών αποτελούν το δεύτερο στάδιο της πυραμίδας, περιλαμβάνει τις ακόλουθες περιοχές:

- Επισκόπηση των τάσεων της εποχής στην αγορά εργασίας
- Αλλαγές στις πεποιθήσεις της εποχής
- Νέες εναλλακτικές προτάσεις εργασίας
- Ένα άλλο επαγγελματικό διερευνητικό διάγραμμα

Είναι σημαντικό να ενημερώνεται κανείς για τις τάσεις της αποχής ώστε να μπορεί να κάνει σωστές επιλογές, οι οποίες να συμβαδίζουν όχι μόνο με τα πιστεύω αλλά και να ανταποκρίνονται στις συνεχώς μεταβαλλόμενες ανάγκες της κοινωνίας.

6.2.2Α. Τάσεις σταδιοδρομίας

Όταν λαμβάνει κανείς αποφάσεις που έχουν να κάνουν με την σταδιοδρομία του είναι σημαντικό να λαμβάνει υπόψην του ότι οι επιλογές του θα πρέπει να αρμόζουν στις πραγματικές ανάγκες του εργασιακού κόσμου. Θα πρέπει να αναδεικνύει εκείνες τις πτυχές της προσωπικότητας και δεξιότητες που είναι περισσότερο συμβατές με την ζήτηση απασχόλησης. Οι τάσεις αγοράς εργασίας είναι εκείνες που καθορίζουν ποιοι τομείς απασχόλησης θα είναι κυρίαρχοι. Τα παραδείγματα περιλαμβάνουν την διαφήμιση, την έρευνα, την ανάπτυξη, την διαχείριση συστημάτων πληροφοριών, την τεχνολογία και την κοινωνική εργασία. Οποιαδήποτε αλλαγή στους παραπάνω τομείς είναι δυνατόν να δημιουργήσει νέες ευκαιρίες σταδιοδρομίας ή να τις καταπνίξει.

6.2.2Β. Έρευνα πληροφοριών

Ο κόσμος της εργασίας είναι πολύ σύνθετος, συνεχώς προκύπτουν νέα επαγγέλματα ενώ κάποια άλλα βρίσκονται σε πτώση. Η πρόκληση είναι "πως μπορούμε να βγάλουμε νόημα από αυτό το συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο;" Οι ευκαιρίες σταδιοδρομίας είναι αξιοποιήσιμες μόνο όταν γνωρίζει κάποιος τι ακριβώς ψάχνει και που θα το βρεί.

6.2.2Γ. Αποκτηθείσα εμπειρία

Η απόκτηση εμπειρίας σε ένα πραγματικό ρόλο εργασίας είναι ο καλύτερος τρόπος να καθοριστεί αν η φύση της εργασίας είναι σε αντιστοιχία με την προσωπικότητά. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι να αποκτηθεί η εμπειρία όπως μερική ή πλήρης απασχόληση και πληρωμένη ή εθελοντική εργασία. Εκτός από την εμπειρία εργασίας υπάρχουν και πρόσθετα οφέλη:

- Παραπομπές για μελλοντικές εργασίες
- Γνώση των δυνάμεων και των αδυναμιών σχετικά με την συγκεκριμένη εργασία
- Δυνατότητα να αναδειχθούν και άλλες δεξιότητες όπως επικοινωνία, ~~ανάλυση, επίλυση προβλημάτων και χρήση πρωτοβουλίας.~~

6.2.3. ΔΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Η λήψη αποφάσεων αποτελεί το τρίτο σκαλί της πυραμίδας. Ο στόχος σταδιοδρομίας, οι προσωπικοί στόχοι και η δια βίου μάθηση και ρύθμιση στόχων αποτελούν κρίσιμα στοιχεία στην διαδικασία λήψης αποφάσεων.

6.2.3.A. Στόχοι σταδιοδρομίας

Πρώτα από όλα θα πρέπει να διευκρινιστούν οι στόχοι και να εφαρμοστεί ιεραρχική διαβάθμιση, θέτοντας βραχυπρόθεσμους, μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους. Πρέπει να υπάρχει μια ισχυρή επιθυμία για τον στόχο, μια πεποίθηση ότι ο στόχος είναι δυνατόν να επιτευχθεί και μεθοδικά βήμα βήμα να οδηγηθούμε σε αυτόν

6.2.3.B. Προσωπικοί στόχοι

Η ζωή αποτελείται από διάφορα μέρη που λειτουργούν μαζί για να φέρουν την ισορροπία στην ζωή του ανθρώπου. Αυτά είναι:

- Φυσικό (θρεπτικά τρόφιμα, υγιής αέρας)
- Διανοητικό(διανοητικές προκλήσεις, γνώση, σκέψεις)
- Συναισθηματικό (συναισθήματα, ασφάλεια)
- Φιλοσοφικό(αυθεντικότητα, πνευματικότητα, τοποθετήσεις)
- Κοινωνικό(ανθρώπινες σχέσεις, φιλίες)
- Σταδιοδρομία(πόροι χρηματοδότησης, φιλοδοξίες)
- Ψυχαγωγικό(ελεύθερος χρόνος, διασκέδαση, αθλητισμός)

Από κοινού με τους στόχους σταδιοδρομίας πρέπει να παρθούν αποφάσεις για τους στόχους και σε άλλους τομείς της ζωής: οικογένεια, φίλοι, δραστηριότητες, ταξίδια, αξιοποίηση ελεύθερου χρόνου. Έτσι λαμβάνοντας υπόψιν τον προσωπικό τομέα θα προκύψουν καλύτερα αποτελέσματα για τον άνθρωπο σαν "ολότητα".

6.2.3.Γ. Δια βίου εκπαίδευση

Η αλλαγή είναι παντού στον κόσμο σ'όλες τις οργανώσεις. Τα άτομα θα πρέπει να αλλάξουν για να κρατήσουν τον ρυθμό, αυτό σημαίνει συνεχή εκμάθηση και ενημέρωση. Το κίνητρο μπορεί να προέλθει από διάφορα οφέλη όπως αυξανόμενη ικανοποίηση εργασίας, καλύτερες προοπτικές εργασίας, αυξημένες αποδοχές.Το συγκεκριμένο θέμα αναλύεται εκτενέστερα στο Κεφάλαιο "Δια βίου εκμάθηση".

“Όπως το χόμα όσο πλούσιο και αν είναι, δεν μπορεί να είναι έφορο χωρίς καλλιέργεια, έτσι και το μυαλό χωρίς πολιτισμό δεν μπορεί να παράγει καλούς καρπούς.”

Σενέκας

6.2.3.Δ. Ρύθμιση στόχου

Ένας στόχος είναι το τέλος προς το οποίο η προσπάθεια κατευθύνεται. Αυτό το τμήμα παρουσιάζει χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ένας στόχος ώστε να είναι πραγματοποιήσιμος. Σύμφωνα με τον T.Smart τα χαρακτηριστικά αυτά είναι: συγκεκριμένος, μετρήσιμος, εφικτός, ρεαλιστικός και έγκαιρος.

“Οι πιο πολλοί άνθρωποι εύχονται πλούτη αλλά μόνο λίγοι έχουν το ακριβές σχέδιο και διακαή πόθο που στρώνει το δρόμο για τα πλούτη.”

Napoleon Hill

Εκτιμώντας ότι ένας στόχος είναι ο προορισμός τότε ένα σχέδιο είναι η στρατηγική που υιοθετείται για να φτάσετε κανείς εκεί.

6.2.4. ΔΙΚΤΥΑ ΚΑΙ ΕΠΑΦΕΣ

Το τέταρτο επίπεδο της πυραμίδας περιλαμβάνει «δίκτυα και επαφές». Το τμήμα αυτό θα βοηθήσει στην έναρξη της αναζήτησης εργασίας, στο να προετοιμαστούν συστάσεις και επιστολές και να γίνει σωστή παρουσίαση των προσόντων σε μια συνέντευξη.

Η έρευνα της απασχόλησης είναι μια από τις πιο προκλητικές εργασίες που θα έχει κανείς πάντα, δεδομένου ότι η εργασία διαδραματίζει ένα μεγάλο ρόλο στην αίσθηση της ικανοποίησης στην ζωή αυτή. Μέσω της εργασίας αποκτάται η εμπειρία και μέσω της προόδου εκπληρώνονται οι μακροπρόθεσμοι στόχοι της σταδιοδρομίας.

Μετά την ολοκλήρωση μελέτης αυτού του τμήματος θα είναι το άτομο έτοιμο προς αναζήτηση εργασίας, θα ήταν καλό να χρησιμοποιηθούν παραδοσιακές, δημιουργικές και εναλλακτικές μέθοδοι για εύρεση απασχόλησης, να αναπτυχθούν ικανότητες έρευνας και να διευρυνθεί ο κύκλος.

6.2.4.A . Αναζήτηση εργασίας

Πολλοί από αυτούς που ξεκινούν για να βρουν μια θέση εργασίας έχουν μια μη ρεαλιστική εικόνα του χρόνου που απαιτείται για την αναζήτηση της. Πριν ξεκινήσει κανείς θα πρέπει να έχει ένα πρόγραμμα που θα περιλαμβάνει μια έρευνα για τις ανάγκες στην αγορά εργασίας, το σύνολο των δεξιοτήτων του, τις προσωπικές ανάγκες.

Σχέδιο για εύρεση εργασίας

- Η αναζήτηση εργασίας θα είναι αποτελεσματικότερη εάν χαραχθεί μια στρατηγική εκ των προτέρων
- Η τοποθέτηση των στόχων θα πρέπει να γίνεται στα πλαίσια ενός σύντομου χρονικού διαστήματος ώστε μετά το πέρας του να είναι δυνατή η αξιολόγηση της προόδου.
- Οργάνωση στόχων σε βραχυπρόθεσμους, μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους
- Να γίνεται έρευνα, κοινωνικές γνωριμίες
- Καταγραφή δεξιοτήτων
- Προετοιμασία επιστολών και συστάσεων

Κατά την περίοδο αυτή είναι σημαντικό να έχει κανείς οικονομική και κυρίως ηθική υποστήριξη, κρατώντας θετική στάση απέναντι στην προσπάθεια .

6.2.4.B. Επιστολές

Η σύνταξη επιστολής έχει γίνει ουσιαστικό μέρος της διαδικασίας αναζήτησης εργασίας. ~~Η επιστολή είναι μια συστηματική αξιολόγηση των δεξιοτήτων, η οποία βοηθάει ένα συγκεκριμένο στόχο, την εύρεση εργασίας.~~

Σκοπός της επιστολής είναι να προγραμματιστεί μια συνέντευξη με τον εργοδότη. Όπως μια διαφήμιση στοχεύει να προσελκύσει κοινό για να πουληθεί ένα προϊόν, έτσι και η επιστολή πρέπει να προκαλέσει το ενδιαφέρον του εργοδότη, ώστε να θελήσει να έρθει σε επαφή με τον υποψήφιο.

Η επιστολή θα πρέπει αν είναι συνοπτική και ουσιαστική, να αναφέρεται στο ποιος είστε και τι μπορείτε να κάνετε, στην προηγούμενη εμπειρία εργασίας, στα τυπικά προσόντα και πιο είδος εργασίας αναζητάτε.

“ Η ζωή είναι ένας καθρέφτης που δίνει πίσω σε μας την αντανάκλαση του εαυτού μας ”

Jojeff Batlen.

6.2.4.Γ. Συνέντευξη

Για να εντυπωσιαστεί ο εργοδότης πρέπει να γίνει σωστή προετοιμασία και αξιολόγηση των ικανοτήτων και δεξιοτήτων. Το άτομο θα πρέπει να εξοικειωθεί με την θέση και την οργάνωση έτσι ώστε να αποδείξει ότι θα είναι αποτελεσματικός στην δουλειά του.

Ο σκοπός μιας συνέντευξης

Η συνέντευξη είναι μια αμοιβαία ανταλλαγή των πληροφοριών μεταξύ ενός εργοδότη και ενός υποψηφίου για μια θέση. Οι αρχικοί στόχοι είναι:

- Να παρέχει τις πληροφορίες που δεν περιλαμβάνονται στην επιστολή
- Να δείξει ότι γίνεστε κατανοητός και έχετε μια αίσθηση της κατεύθυνσης στη σταδιοδρομία σας
- Να επιτραπεί στον εργοδότη να αξιολογήσει την προσωπικότητα και τις τοποθετήσεις του υποψηφίου από την άποψη των αιτημάτων της οργάνωσης και της θέσης
- Λήψη πληροφοριών για την οργάνωση και την εργασία, η οποία δεν είναι διαθέσιμη μέσω άλλων πηγών
- Να δοθεί στο άτομο αλλά και στον εργοδότη μια ευκαιρία συζήτησης για μια επόμενη συνάντηση ή μια προσφορά απασχόλησης.

Η επιτυχία ή η αποτυχία στην συνέντευξη μπορεί να εξαρτηθεί από την εμφάνιση και την πρώτη εντύπωση που θα δώσει ο υποψήφιος στον πιθανό εργοδότη. Το άτομο θα πρέπει να είναι τακτικό, καθαρό και καλλωπισμένο, επιλέγοντας την κατάλληλη ενδυμασία.

Είναι επίσης σημαντικό να δοθεί προσοχή στην γλώσσα του σώματος και στην μη λεκτική επικοινωνία. Ο σεβασμός, η ευγένεια και ο επαγγελματισμός είναι τα σημεία κλειδιά. Η χειραψία είναι μια καλή αρχή για την συνέντευξη που θα ακολουθήσει .

6.2.5. ΕΡΓΑΣΙΑ

Η εργασία αποτελεί το πέμπτο σκαλί της επιτυχίας. Βοηθά στο να κατανοήσει κανείς τα οφέλη που μπορεί αν αποκομίσει , να μάθει να υιοθετεί νέους ρόλους και να αποκτήσει οργάνωση στην ζωή του.

~~Δεν είναι τυχαίο ότι οι πιο ευτυχισμένοι άνθρωποι είναι αυτοί που καταβάλουν προσπάθεια, ώστε να ζήσουν μια χρήσιμη ζωή. Η ευτυχία τους είναι μια αίσθηση εσωτερικής ειρήνης που προέρχεται όταν εκείνοι πιστεύουν ότι οι ζωές τους σημαίνουν κάτι, ότι είναι χρήσιμοι και κάνουν την διαφορά για το καλό του συνόλου.~~

6.2.5.A. Προσφορά εργασίας

Προτού δεχτεί το άτομο προσφορά για μια θέση εργασίας, πρέπει να διαθέσει χρόνο, ώστε να αξιολογηθεί η προσφορά αυτή. Πρέπει να αποφεύγονται βιαστικές κινήσεις, ώστε να μην βρεθεί μετέπειτα σε μια θέση για την οποία θα μετανιώσει. Ζυγίστε τα μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα της θέσης αυτής, την προσφορά και το ζητούμενο, τα συναισθήματα και εμπιστευτείτε την διαίσθησή σας.

Τα στοιχεία τα οποία πρέπει να εξετάσει κανείς, πριν την λήψη της απόφασης του, αφορούν τον τρόπο λειτουργίας, διοίκησης, οργάνωσης της επιχείρησης, το εργασιακό περιβάλλον, την ασφάλεια αλλά και πολλούς άλλους παράγοντες.

Συγκεκριμένα, το άτομο πρέπει να εξετάσει την οργάνωση της επιχειρήσεως, ως προς τον τύπο βιομηχανίας, αν δηλαδή ανήκει στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα, το μέγεθος και την δυνατότητα αγοράς-ανάπτυξης που έχει η επιχείρηση. Η αξιολόγηση των εγκαταστάσεων και των συνθηκών εργασίας που προσφέρονται, οι κανονισμοί του χώρου είναι από τους πρώτους παράγοντες που πρέπει να εξεταστούν.

Άλλος ένας σημαντικός παράγοντας είναι οι συνάδελφοι και η διαχείριση προσωπικού από την διοίκηση, αν είναι σταθερή και ίση και κατά πόσο τα ανώτερα στελέχη ενδιαφέρονται για την ευημερία των υπόλληλων, αν υπάρχει υποστήριξη, κατάρτιση και δυνατότητα συμμετοχής σε επιμορφωτικά προγράμματα.

Εξίσου σημαντικός παράγοντας είναι η δυνατότητα επαγγελματικής ανάπτυξης του ατόμου και ο μισθός, δηλαδή ποιος είναι ο αρχικός μισθός και ποια η μακροπρόθεσμη προοπτική αύξησης. Οι άνθρωποι που εργάζονται μόνο για τα χρήματα τείνουν να γίνουν δυστυχημένοι μετά το πέρας της αρχικής περιόδου, όμως ο μισθός είναι πολύ σημαντικός παράγοντας που εκτιμάται κατά την λήψη της απόφασης. Θα πρέπει να έχει γίνει μια έρευνα αγοράς επί του οικονομικού θέματος για το συγκεκριμένο τύπο εργασίας. Οποσδήποτε ο μισθός θα πρέπει να είναι ανάλογος των ικανοτήτων.

Θα πρέπει να εξεταστεί πόσο διαρκεί η περίοδος δοκιμασίας, το ποιος και το πως κρίνεται η απόδοση, αν ο τομέας παρέχει δυνατότητα διεύρυνσης για τις μελλοντικές εργασίες και οι ρόλοι που θα αναλάβει ο υποψήφιος εργαζόμενος να είναι συμβατοί με τους προσωπικούς στόχους.

Τέλος, η γεωγραφική περιοχή της επιχείρησης και το ευρύτερο περιβάλλον παίζουν σημαντικό ρόλο και συνδέονται με το κόστος ζωής και την πιθανή ανάγκη για μόνιμη η καθημερινή μετακίνηση.

Τα παραπάνω αποτελούν τους εξωτερικούς παράγοντες, που πρέπει να εξεταστούν, ώστε ο υποψήφιος εργαζόμενος να μείνει ικανοποιημένος από την επιλογή και να πετύχει επαγγελματικά. Μετά την αποδοχή της θέσης εργασίας το άτομο θα πρέπει να προετοιμαστεί καλά για την περίοδο προσαρμογής και δοκιμασίας που θα ακολουθήσει.

6.2.5.B. Επιτυχία στην εργασία

Σίγουρα για να φτάσει κανείς στην επιτυχία, εκτός του έχει προσπαθήσει αρκετά, έχει αδράξει ευκαιρίες, έχει συναντήσει και αρκετά εμπόδια και δυσκολίες. Ο πρώτος χρόνος ως επαγγελματίας είναι χρόνος μετάβασης όπου αναγκάζετε πλέον να χρησιμοποιήσει κανείς αυτά τα οποία έχει μάθει για να φανεί αντάξιος των προσδοκιών. Το γεγονός αυτό σας κάνει να ασχοληθείτε σκληρά ώστε να αποδείξετε αυτό το οποίο είστε και αυτό που κατέχετε.

Πρέπει να είναι κανείς ανοιχτός στην εκμάθηση τόσο για τον εαυτό του όσο και για τον εργοδότη για να αυξηθεί η παραγωγικότητα. **Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στην ανάπτυξη του επαγγελματισμού αλλά και στην μάθηση μέσω εμπειρίας για να καταξιωθεί το άτομο στον εργασιακό χώρο.**

Ανάπτυξη του επαγγελματισμού σας

⇒ Διαπροσωπικές δεξιότητες

- Ο στόχος πρέπει να συμβαδίζει με τον κοινό στόχο, η διατήρηση μια καλής σχέσης με τον προϊστάμενο και τους συναδέλφους βοηθά στην αποφυγή των συγκρούσεων.
- Αποφυγή άσκησης κριτικής για την εργασία ή τους εργοδότες
- Διατήρηση υπομονής με τους συναδέλφους και τον προϊστάμενό αλλά και με τους στόχους που συνδέονται με την εργασία , γιατί δεν εκπληρώνονται σε μια μέρα
- Υπακοή στους πρεσβύτερους .Αφιέρωση χρόνο για να κατανοήση και αφομοίωση των αιτημάτων και οδηγιών..
- Ευαισθησία και διακριτικότητα
- Η αίσθηση του χιούμορ να αρμόζει στις περιστάσεις αποφεύγοντας την ανουσιότητα.
- Σεβασμό στην εμπειρία των πρεσβυτέρων

⇒ Ικανότητα

- Καθορισμένα αυστηρά πρότυπα
- Δημιουργία θετικής πρώτης εντύπωσης
- Βελτίωση των δεξιοτήτων, ειδικά στην προφορική και γραπτή επικοινωνία
- Ερωτήσεις σε τυχόν απορίες για αποφυγή λάθους
- Αναγνώριση των σφαλμάτων και των λαθών από τα άτομα ώστε να βελτιώνονται
- Εξασφάλιση του επιμορφωτικού προγράμματος ώστε να επιτρέψει στον καθένα τις μέγιστες αποδοχές και προσδοκίες του
- Συνεχή ενασχόληση με την μάθηση
- Κυριαρχία στην τεχνολογία
- Παρουσίαση πρωτοβουλιών
- Προτάσεις με σεβασμό

⇒ Αξιοπιστία

- ~~• Να αναλαμβάνει αυτά που θα μπορεί να διεκπεραιώσει με επιτυχία πρέπει να ξέρει τα όριά του~~
- Αποτελεσματικότητα σε αυτά που αναθέτουν - οι δικαιολογίες δεν είναι αποδεκτές
- Αποφυγή αργοπορίας για την εργασία, τις συνεδριάσεις και τους διορισμούς
- Τήρηση υποχρεώσεων (π.χ., τηλεφωνήματα, υπομνήματα, κ.λπ....)

⇒ Χρονική διαχείριση

- Προτεραιότητα στους στόχους
- Χρονοδιάγραμμα για το σχέδιο
- Αξιοποίηση των πληροφοριών

- Αφιέρωση χρόνου για την εκμάθηση νέων δραστηριοτήτων

Στόχο και δεξιότητες προγραμματισμού

⇒ Συμβατότητα

- Συμμετοχή σε κοινωνικές δραστηριότητες έτσι ώστε να δημιουργηθούν γνωριμίες και καλή φήμη.
- Αποφυγή της εσωτερικής πολιτικής των γραφείων
- Διατήρηση διακριτικότητας στο ποσοστό κοινωνικοποίησης στο χώρο εργασίας
- Κατάλληλη ενδυμασία
- Αποφυγή αναφοράς για προηγούμενες εργασίες ή δραστηριότητες .

6.2. 6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΖΩΗΣ-ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κορυφή της πυραμίδας περιλαμβάνει την επαναξιολόγηση και την αναθεώρηση της σταδιοδρομίας. Η διαδικασία αυτή όχι μόνο θα διευκρινίσει τα λάθη αλλά θα βοηθήσει να προγραμματιστούν τα επόμενα βήματα και να τεθούν νέους στόχους. Η αυτοκριτική είναι μια τρέχουσα διαδικασία που θα πρέπει να γίνεται καθ'ολη την διάρκεια της ζωής . Γι'αυτά τα οποία θα πρέπει να ερωτηθούν όλοι είναι τα εξής:

- Αποφέρει η εργασία τα αναμενόμενα οφέλη;
- Είναι ο κατάλληλος χρόνος για ένα νέο όραμα;
- Υπάρχουν αλλαγές που απαιτούνται ή μπορούν να πραγματοποιηθούν;

Πρέπει να σκεφτεί κανείς θετικά για τα αποτελέσματα της επαναξιολόγησης, οποία και αν είναι η έκβαση της.

Ο επόμενος πίνακας περιέχει μερικές ερωτήσεις , οι οποίες μπορούν να βοηθήσουν στην αναθεώρηση προγραμματισμού ζωής-εργασίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Ερωτήσεις αντανάκλασης:	Ναι	Όχι
Το πρωί ξυπνάτε με ενέργεια και ενθουσιασμός και ένα ευχάριστο συναίσθημα σκεφτόμενοι την εργασία σας;		
Πιστεύεται πώς συμβάλλετε στη γενική επιτυχία της οργάνωσης; Ότι προσφέρεται οποιοδήποτε κέρδος;		
Όταν έρχεται χρόνος για την αναδόμηση ή την αρχή ενός νέου προγράμματος, εκείνα τα άτομα με την αντιληπτή αξία θα ανταμειφθούν με μια νέα ανάθεση. Η διεύθυνση έχει αναγνωρίσει τις συνεισφορές σας, τη συμπεριφορά και την παραγωγικότητα;		
Συμβάλλετε στο χτίσιμο ομάδας, επίλυση ψυχικών συγκρούσεων και στη συνολική		

Επίδραση των Μεταπτυχιακών σπουδών

προσέγγιση συστημάτων βελτίωσης;		
Αισθάνεστε ότι είστε στη σωστή ομάδα στη σωστή οργάνωση;		
Οι καθημερινοί στόχοι και οι αναθέσεις σας προκαλούν;		
Είστε ικανοί να διαχειριστείτε ή να αντιμετωπίσετε την πολιτική της οργάνωσης; Είστε ικανοί να κάνετε ότι σκέφτεστε ότι είναι σωστό ώστε να διατηρείτε την ακεραιότητά σας;		
Λαμβάνετε την ενθάρρυνση για να συνεχίσετε τις δραστηριότητες εκμάθησής σας; Λαμβάνετε την κατάρτιση, την οικονομική αποζημίωση, κ.λπ.;		
Έχετε καλές σχέσεις με τους συνεργάτες σας;		
Έχετε αναλάβει την περισσότερη ευθύνη ή μεγαλύτερα ποσά εργασίας από τους υπόλοιπους; Θεωρείτε ότι επαρκώς πληρώνεστε για αυτό;		
Η επιλεγμένη εργασία σας ταιριάζει με τις προτιμήσεις τρόπου ζωής σας; Οι απαιτήσεις της εργασίας σας βρίσκεται σε ισορροπία με την υγεία και τις προσωπικές σας συνήθειές καθώς επίσης και με την σχέση σας με οικογένεια και φίλους;		
Είστε στον εργασιακό τομέα και στο περιβάλλον εργασίας που σας ταιριάζει και σας φέρνει πιο κοντά στους μακροπρόθεσμους στόχους σας;		

Πρέπει να σημειωθεί ότι δεν υπάρχει κανένα σωστό ή λανθασμένο σύνολο απαντήσεων, μόνο ανατροφοδότηση, για να βοηθήσει να σκεφτείτε το ταξίδι αυτό της σταδιοδρομίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Γνωρίσματα προσωπικής επιτυχίας

Για να γνωρίσει κανείς την επαγγελματική επιτυχία και καταξίωση, δεν αρκούν μόνο τα τυπικά προσόντα. Κάθε υποψήφιος πρέπει να έχει εκείνα τα ιδιαίτερα γνωρίσματα της προσωπικότητας, τα οποία θα τον αναδείξουν ανάμεσα στους υπόλοιπους, θα τον βοηθήσουν να κάνει τις πρέπουσες επιλογές, να αδράξει τις κατάλληλες ευκαιρίες και να σταθεί με ύφος και χαρακτήρα στον χορό τον οποίο δραστηριοποιείται. Μια ισορροπημένη προσωπικότητα λοιπόν, τα ιδιαίτερα εκείνα προσωπικά γνωρίσματα, τα οποία αναλύονται στο παρόν κεφάλαιο, θα αποτελέσουν το «κλειδί» στην επιτυχία.

7. ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

7.1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις μέρες μας το αρχαίο ρητό “Νους υγιής εν σώματι υγιή” έρχεται να μας υπενθυμίσει ότι το ανθρώπινο σώμα δεν μπορεί να λειτουργήσει από μόνο του. Απαιτείται το ανθρώπινο σώμα να εναρμονίζεται με το τον “υγιή νου”, μια ισορροπημένη προσωπικότητα, μια υγιή στάση ζωής για να οδηγηθεί στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Ο άνθρωπος καθ’ολλη την διάρκεια της ζωής του θέτει στόχους, προσπαθώντας να τους υλοποιήσει. Αν θεωρηθεί ότι ο στόχος είναι η αφετηρία, τότε μια ισορροπημένη προσωπικότητα είναι ένα από το σημαντικότερα συστατικά της επιτυχίας του.

7.2. ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

Η προσωπική επιτυχία του καθενός, εξαρτάται από τον ίδιο, για’υτο και θεωρείται υποκειμενικό θέμα. Η προσωπική επιτυχία δεν μπορεί να οριστεί, γιατί κάθε άνθρωπος είναι κάθε μια ξεχωριστή και μοναδική προσωπικότητα, με διαφορετικές ανάγκες και στόχους. Ωστόσο υπάρχουν κάποια γνωρίσματα επιτυχίας, τα οποία αν υιοθετηθούν, θα συμβάλουν σημαντικά στην επίτευξη του στόχου του.

Πριν τεθεί ο στόχος, το άτομο θα ήταν καλό να γνωρίζει τις δυνατότητες, τα ενδιαφέροντα και τα όρια του. Είναι σημαντικό να καθορίσει τι πραγματικά θέλει και τι τον ικανοποιεί. Για τον λόγο αυτό η αυτεπίγνωση, η ικανότητα δηλαδή να κατανοεί κανείς τα συναισθήματα του, τα ισχυρά και τα ασθενή σημεία του, είναι καθοριστικό γνώρισμα για την ορθή έναρξη και για τα επόμενα βήματα. Αφού καθοριστούν οι στόχοι, η ανάπτυξη προσωπικού προγράμματος²¹ αποτελεί το επόμενο βήμα.

⇒ **Προσωπικό πλάνο:**

- Καταγραφή και ιεράρχηση των στόχων. Δήλωση των προθέσεων
- Καθορισμός κατάλληλου χρονοδιαγράμματος, το οποίο θα βοηθήσει στην αξιολόγηση της πορείας και της προσπάθειας που έχει καταβληθεί
- Καταγραφή στόχων που έχουν είδη επιτευχθεί, ώστε να τίθενται επόμενοι στόχοι και να αποφεύγεται η παλινδρόμηση.
- Εξέταση των στόχων που έχουν είδη εκπληρωθεί, μέσα από την οποία θα αξιολογηθεί η προσπάθεια που καταβάλλεται για την επίτευξη τους
- Έκθεση των στόχων που έχουν εκπληρωθεί αλλά και εκείνων που απομένουν, ώστε να λειτουργεί ως υπενθύμιση και ως και ως κίνητρο για την συνεχή εκτίμηση του προσωπικού πλάνου.

Η πειθαρχία και ο αυτοέλεγχος είναι γνωρίσματα εξίσου σημαντικά, καθώς ένα πειθαρχημένο άτομο δεν παρεκκλίνει εύκολα από το προκαθορισμένο πρόγραμμα και την πορεία που έχει χαράξει, για την επίτευξη του στόχου, της προσωπικής του επιτυχίας. Η προσήλωση αυτή δεν μπορεί παρά να θεωρηθεί αποτελεσματική.

Η θετική σκέψη και στάση ζωής, βοηθάει στην αντιμετώπιση διαφόρων καταστάσεων, στην βελτίωση δημιουργικότητας, στην αύξηση δυνατοτήτων επίλυσης των εμποδίων και προβλημάτων. Η αισιοδοξία είναι ο πιο κατάλαλος συνοδοιπόρος στην ζωή, βοηθάει τον άνθρωπο να αντιμετωπίζει και να ξεπερνά τα διάφορα εμπόδια, να αντλεί δύναμη από το περιβάλλον.

Η σιγουριά και η αυτοπεποίθηση είναι η κινητήρια δύναμη στην προσπάθεια του ανθρώπου να γνωρίσει την επιτυχία, να υλοποιήσει τους στόχους και τα όνειρα. Η πίστη στις δυνάμεις και ικανότητες, είναι βασικό στήριγμα και ανεβασμένη αυτοπεποίθηση λειτουργεί τονωτικά σε κάθε περίπτωση.

Οι απαιτήσεις που προτάζει ο αγώνας και η προσπάθεια, για την επίτευξη του στόχου, πολλές φορές δημιουργούν έντονο άγχος, σε συνδυασμό με τους εξωγενείς παράγοντες. Για τον λόγο αυτό πρέπει να είναι κανείς οπλισμένος με υπομονή και αντοχή, με θετική σκέψη, στοιχεία τα οποία καθιστούν το άτομο συναισθηματικά ικανό να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά το άγχος.

Όπως προαναφέρθηκε, η προσωπική επιτυχία είναι καθαρά προσωπική εύθηνη και υπόθεση, για 'υτο το άτομο πρέπει να διαθέτει το αίσθημα της ατομικής υπευθυνότητας. Παρ'όλλα αυτά δεν πρέπει να παραβλέπουμε το γεγονός ότι ο άνθρωπος ανήκει σε ένα σύνολο, την κοινωνία, με αποτέλεσμα οι ενέργειες του να έχουν αντίκτυπο και στο περιβάλλον του. Τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την επίτευξη του στόχου δεν πρέπει να προσβάλλουν το σύνολο, να έρχονται σε σύγκρουση με τους στόχους του συνόλου και τα ανθρώπινα δικαιώματα των υπόλοιπων. Η κοινωνική υπευθυνότητα και η ευσυνειδησία είναι λοιπόν από τα γνωρίσματα που ωφελούν τόσο το άτομο όσο και το κοινωνικό σύνολο.

Ο δρόμος προς την επιτυχία δεν είναι στρωμένος με ροδοπέταλα, υπάρχουν πολλά εμπόδια, συνεπώς η προσαρμοστικότητα στις δυσμενείς καταστάσεις είναι ένας καλός σύμβουλος στις αποφάσεις που θα λάβει κανείς, δεδομένου των συνθηκών, ώστε να μην παρεκκλίνει από τον αρχικό στόχο.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω ένα πλάνο προσωπικής επιτυχίας είναι μια καλή βάση για το ξεκίνημα, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν πρέπει να είναι κανείς ανοιχτός σε εναλλακτικά μέσα και τρόπους επιλύσεις των προβλημάτων. Ο άνθρωπος πρέπει να παίρνει πρωτοβουλίες και να τολμά καινοτόμες ιδέες αν θέλει να προχωρήσει προς την κορυφή. Η δοκιμή νέων εμπειριών και αξιοποίηση των θετικών στοιχείων με τόλμη και ακεραιότητα, πολλές φορές ανοίγει νέους ορίζοντες και εναλλακτικές προτάσεις.

7.3. ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΙΣ & ΣΤΟΧΟΙ

Η μεγαλύτερη ίσως ανακάλυψη του 20ού αιώνα στον τομέα των ανθρώπινων δυνατοτήτων είναι εκείνη των προσωπικών πεποιθήσεων, των στάσεων, των συναισθημάτων και των αντιλήψεων που υιοθετεί το κάθε άτομο στη ζωή του για τον εαυτό του και τον κόσμο γύρω του²². Σήμερα θεωρείται ότι το μοναδικό όριο είναι αυτό που θέτει ο ίδιος ο άνθρωπος στον εαυτό του, μέσω των πεποιθήσεων, και ότι οι εξωγενείς φραγμοί, είναι δυνατόν να ξεπεραστούν. Χαρακτηριστική είναι η παραβολή « του κλεφτή, ο οποίος αντάλλαξε το κλεμμένο μεταξωτό παλτό μόνο με 100 χρυσά φλουριά, μένοντας ικανοποιημένος από αυτή την ανταλλαγή, ενώ η αξία του πράγματος ήταν πολύ μεγαλύτερη» Αν κάποιος λοιπόν πιστεύει ότι υπάρχουν μόνο «100 χρυσά φλουριά» τότε θα ζητήσει και θα εμφανίσει στην ζωή του μόνο «100 χρυσά φλουριά», δηλαδή οι πεποιθήσεις, διαμορφώνουν και καθορίζουν τα όρια. Ο άνθρωπος καθορίζει μόνος του λοιπόν τα όρια του και αυτά που μπορεί να πετύχει, γιατί βλέπει τον κόσμο μέσα από ένα πολύ περιορισμένο φακό πεποιθήσεων, στάσεων και ιδεών. Συμπερασματικά, προκύπτει ότι οι πεποιθήσεις παίζουν καθοριστικό ρόλο στην προσωπική επιτυχία αλλά και στην επαγγελματική για 'υτο είναι επιθυμητό να εφοδιάζεται το άτομο με ορθές αντιλήψεις και ιδέες, από την οικογένεια του και το γύρο περιβάλλον, ώστε να του είναι χρήσιμα εφόδια καθο'λλη την διάρκεια της ζωής του.

Κάθε άνθρωπος γίνεται αυτό που σκέφτεται περισσότερο. Ο εξωτερικός κόσμος είναι καθρέφτης του εσωτερικού κόσμου και καθρεφτίζει όλα αυτά που σκέφτεται κανείς. Αν ορίσει κανείς μικρούς στόχους θα λάβει μικρά αποτελέσματα, αν ζητήσει μεγάλους στόχους είναι πιθανών να λάβει τα αντίστοιχα αποτελέσματα. Το μέγεθος, η ευρύτητα και οι λεπτομέρειες του κάθε στόχου είναι καθαρά προσωπική επιλογή, για 'ντο καλό είναι να αξιολογεί και να προγραμματίζει κανείς το κάθε βήμα, έχοντας σκεφτεί αρχικά τι είναι αυτό που πραγματικά θέλει. Μεγάλοι στόχοι προϋποθέτουν οργανωμένη σκέψη.

Η διαύγεια του πνεύματος συνδέεται άρρητα με τον καθορισμό των στόχων. Υπάρχει μια ξεκάθαρη άμεση σχέση ανάμεσα στο επίπεδο της πνευματικής διαύγειας και σε όλα όσα το άτομο επιδιώκει να πετύχει. Άλλο ένα σημαντικό στοιχείο της προσωπικότητας είναι «η δημιουργική σκέψη», η οποία συμβάλει στο να ανακαλύψει κανείς τους εξωτερικούς παράγοντες και τα μέσα αξιοποιώντας τα προς όφελος του.

Αρχή και βασική αφετηρία για την υλοποίηση κάθε στόχου είναι η Επιθυμία. Αν θέλει κανείς να πετύχει στην ζωή, πρέπει να έχει γι' αυτό μια έντονη επιθυμία. Όταν επιθυμία είναι αρκετά δυνατή τότε το άτομο αποκτά εσωτερική παρόρμηση και ενέργεια που χρειάζεται για να ξεπεράσει όλα τα εμπόδια που παρουσιάζονται στον δρόμο του, με μόνη κατεύθυνση την επιτυχία.

Ο στόχος αυτός πρέπει να έχει τα ακόλουθα τέσσερα χαρακτηριστικά²²:

Ο κύριος στόχος πρέπει να αφορά το ίδιο το άτομο, τα συμφέροντα του και την ζωή του. Δεν είναι λίγες οι φορές, όταν οι επιλογές καθοδηγούνται από άλλα πρόσωπα με επακόλουθο να εμφανίζονται αντίθετα αποτελέσματα από αυτά που ευελπιστεί το ίδιο το άτομο. Συνεπώς ο κύριος στόχος πρέπει να περιλαμβάνει το προσωπικό στοιχείο το καθ'ενος.

Να υπάρχει επιθυμία. Αν η επιθυμία είναι έντονη, η σκέψη και μόνο ότι ο στόχος θα πετύχει μπορεί να προκαλεί ενθουσιασμό στο άτομο και να συμβάλει στην υλοποίηση του στόχου αυτού.

Ο στόχος πρέπει να είναι ξεκάθαρος, συγκεκριμένος, μετρήσιμος και πιστευτός. Ο στόχος πρέπει να μπορεί να οριστεί, να περιγράψει και να είναι πραγματοποιήσιμος. Πρέπει να είναι πιστευτός και εφικτός, όχι αόριστος, ώστε να γίνει τελείως ανέφικτος.

Ο κύριος στόχος δεν πρέπει να έρχεται σε σύγκρουση με τους υπόλοιπους στόχους που έχει θέσει το άτομο. Πρέπει να είναι σε παραλληλία, σε συνάφεια με τα υπόλοιπα ενδιαφέροντα και επιδιώξεις του ατόμου. Σε περίπτωση που οι στόχοι αντιτίθενται μεταξύ τους παύουν να είναι πραγματοποιήσιμοι. Για 'ντον τον λόγο το άτομο θα πρέπει να ιεραρχεί και να κατηγοριοποιεί τους στόχους..

7.4. ΕΠΙΜΟΝΗ ΚΑΙ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

Όταν κάποιες φορές τα πράγματα δυσκολεύουν οι περισσότεροι άνθρωποι τα παρατούν και εγκαταλείπουν τις προσπάθειες. Δεν γνωρίζουν ότι η επιτυχία χρειάζεται χρόνο, ενέργεια, εστίαση, και υπομονή. Οι άνθρωποι διακρίνονται σε δυο κατηγορίες, εκείνων που διστάζουν να προχωρήσουν μετά την πρώτη αποτυχία και εκείνων που μαθαίνουν από τα λάθη τους και αναλαμβάνουν την ευθύνη. Η προθυμία και η επιμονή είναι το σημάδι της σωστής πορείας σε δύσκολους καιρούς. Η φράση “Κάνε μεγάλα όνειρα, αλλά να είσαι ρεαλιστής” ανταποκρίνεται πλήρως στην πραγματικότητα. Ο άνθρωπος πρέπει να κάνει μεγάλα όνειρα και να έχει μεγάλες φιλοδοξίες, με την προϋπόθεση ότι θα επενδύει χρόνο, προσπάθεια και ευελιξία για να υλοποιήσει αυτά τα όνειρα. Οι στόχοι από μόνοι τους δεν

αρκούν, η επιτυχία έγκειται στον επίμονο χαρακτήρα, στην διορατικότητα, στην ακριβή εστίαση και ευελιξία - τόσο ως προς τους στόχους όσο και προς τα σχέδια.

Αναφορικά θα μπορούσαμε να πούμε το έξις: Κάθε φορά που ένα αεροπλάνο απογειώνεται, πρέπει να δηλώσει με ακρίβεια έναν προορισμό και να καταθέσει ένα σχέδιο πτήσης. Μερικές φορές όμως συμβαίνουν διάφορα πράγματα - μια καταιγίδα, κακός καιρός, τεχνικές δυσκολίες- και το αεροσκάφος πρέπει να αλλάξει το σχέδιο πτήσης και να προσγειωθεί σε έναν τελείως διαφορετικό προορισμό από αυτόν που έχει καταθέσει στο αρχικό σχέδιο πτήσης.

Η κατάκτηση της προσωπικής επιτυχίας ενδέχεται να πάρει μια ανάλογη αλλαγή κατεύθυνσης. Ο προορισμός είναι ο Στόχος και το σχέδιο πτήσης είναι η πορεία της Δράσης. Πολλές φορές χρειάζεται να αλλάξει, να προσαρμοστεί, να επανεξεταστεί και να αναθεωρηθεί το "σχέδιο πτήσης" για 'υτο κανείς πρέπει να παραμένει ανοιχτός στις άπειρες εναλλακτικές δυνατότητες που πιθανών να παρουσιαστούν.

Κάτι το οποίο έχει εξίσου σημαντικό ρόλο για την προσωπική επιτυχία είναι η δύναμη της επιμονής όπου έχει αποδειχθεί ιστορικά, καθώς μεγάλη είναι η λίστα εκείνων των ανθρώπων που κάποτε γνώρισαν την απόρριψη και όμως υπηρέτησαν το Όνειρο τους, με αποτέλεσμα σήμερα να συγκαταλέγονται στην λίστα των πιο επιτυχημένων ανθρώπων στην ιστορία της ανθρωπότητας.

Ο Νέλσον Μαντέλα πέρασε 27 χρόνια σε μια πολύ σκληρή φυλακή. Αμέσως μόλις ελευθερώθηκε εκλέχτηκε πρόεδρος της Νότιας Αφρικής στις πρώτες εκλογές που έγιναν και έλαβε το βραβείο Νόμπελ Ειρήνης.

Ο Μαϊκλ Τζόρνταν είχε αποκλειστεί από την ομάδα μπάσκετ του σχολείου του.

Ο Στίβεν Κίνγκ πάλευε για να επιβιώσει, καθώς τα μυθιστορήματά του απορρίπτονταν συνέχεια. Εργαζόταν σε καθαριστήριο και έγινε και δάσκαλος αλλά αηδιασμένος από την απόρριψη πέταξε ένα ολόκληρο βιβλίο. Η σύζυγός του το φύλαξε, έγινε ταινία και το πρώτο από πολλά best seller που ακολούθησαν. Ήταν το *Carrie*.

Ο Κόνραντ Χίλτον είχε αγοράσει κάποια ξενοδοχεία αλλά τα έχασε όλα την εποχή της οικονομικής ύφεσης. Ο λογιστής του τον παρακαλούσε να δηλώσει πτώχευση. Αρνήθηκε και με επιμονή και θέληση αναδείχτηκε σε έναν από τους μεγαλύτερους κατόχους αλυσίδας ξενοδοχείων, που φέρουν το όνομα του και αξίζουν πολλά εκατομμύρια δολάρια..

Ο Τζουλιέλλο Μαρκόνι δανείστηκε χρήματα για να αναπτύξει την ασύρματη τηλεφωνία. Τότε οι επιστήμονες πίστευαν πως δεν μπορούσαν να σταλούν ηλεκτρομαγνητικά κύματα πέρα από τον ορίζοντα, γι' αυτό τον απέρριψαν από την επιστημονική κοινότητα. Χρειάστηκαν περισσότερα από έξι χρόνια, αλλά αυτός ήταν ο πρώτος που εξέπεμψε υπερατλαντικά σήματα. ~~Κέρδισε το βραβείο Νόμπελ και πέρασε στην ιστορία.~~

Υπάρχουν πάρα πολλοί άνθρωποι που αρνήθηκαν να εγκαταλείψουν την προσπάθεια όταν αντιμετώπιζαν δυσκολίες ακόμα και αν αυτές έμοιαζαν ανίκητες. Η λίστα είναι ατελείωτη, ο Τζόρτζ Ουάσιγκτον, ο Άλμπερτ Αινστάιν, Ο Τζόζεφ Πούλιτσερ, ο Αβρααμ Λίνκολν, ο Αριστοτέλης Ωνάσης και η λίστα δεν έχει τέλος. Είναι άνθρωποι που η επιμονή τους παραμέρισε τις αδυναμίες που στάθηκαν εμπόδιο ανάμεσα σε αυτούς και την επίτευξη των στόχων τους και η ιστορία τους δικαίωσε. Ο Αριστοτέλης Ωνάσης χαρακτηριστικά είπε κάποτε: "Οι Αδύναμες Επιθυμίες Φέρνουν Πάντοτε Αδύναμα Αποτελέσματα" .Δεν υπάρχει πιο αποτελεσματική ιδιότητα από την "Επιμονή". Άνθρωποι που αντιμετώπιζουν την ήττα

σαν μια προσωρινή κατάσταση, είναι εκείνοι που γεύονται τους καρπούς των κόπων τους. Είναι όλοι αυτοί που οι Επιθυμίες και οι Στόχοι τους είναι τόσο δυνατές, ώστε η παροδική τους ήττα μετατρέπεται τελικά σε νίκη, είναι οι άνθρωποι που δεν αποδέχονται τις οπισθοχωρήσεις της ζωής σαν μόνιμες.

Η Επιμονή δεν είναι παρά μια διανοητική κατάσταση και όπως όλες οι αντίστοιχες διανοητικές καταστάσεις μπορεί να καλλιεργηθεί και να ενισχυθεί. Σε αυτό μπορεί να συμβάλλουν τα έξις.

- **Καθορισμός του Σκοπού.** Ο σκοπός λειτουργεί σε κάθε περίπτωση σαν ένα πολύ δυνατό κίνητρο. Αφού τεθεί ο Στόχος, θα πρέπει να καθοριστεί και ο σκοπός αυτού του στόχου, με αποτέλεσμα να υπάρχει μια ολοκληρωμένη εικόνα της πορείας που οδηγεί προς την επίτευξη του.
- **Ότι και αν συμβαίνει μην αμφιβάλετε ποτέ για τον εαυτό σας.** Δεν υπάρχει χώρος για αβεβαιότητα στην πρόθεση να κατακτήσετε την Επιτυχία. Το Θάρρος πρέπει να είναι συνοδό στοιχείο της προσπάθειας.
- **Επιθυμία και Επιμονή.** Είναι εύκολο να αποκτήσει και να διατηρήσει κανείς την Επιμονή αν ο στόχος δημιουργεί συναισθήματα [έντονης Επιθυμίας](#). Εκπληκτικές ευκαιρίες υπάρχουν, αρκεί κανείς να αξιολογεί σωστά τις καταστάσεις ξανά και ξανά.
- **Η ειλικρίνεια και αδιαλλαξία.** Η αλλαγή μπορεί να είναι πολλές φορές απαραίτητη γι' αυτό πρέπει να είναι κανείς ευέλικτος, ανοιχτός σε νέες προτάσεις και ειλικρινείς με τον εαυτό του.
- **Όταν κάτι δεν λειτουργεί απαλλαγείτε από αυτό.** Η επανεξέταση και η ανανέωση του σχεδίου βοηθάει στο να προχωρήσει κανείς στο επόμενο βήμα . Είναι λάθος να εστιάζει κανείς σε ότι πηγαίνει στραβά, όλη η σκέψη πρέπει να εστιάζεται στην θετική πλευρά των πραγμάτων, με σκοπό να αναπαράγετε η κάθε μικρή επιτυχία.
- **Μην ορίζετε τα λάθη σας ως αποτυχίες.** Η αποτυχία συχνά είναι ένα είδος ανεκτίμητης εκπαίδευσης. Τα λάθη πολλές φορές δίνουν δυνατότητα για την επανεξέταση της πορείας και των μέσων που χρησιμοποιούνται για την επίτευξη του στόχου.
- **Ευγνωμοσύνη.** Είναι σημαντικό να αναγνωρίζεται κάθε φορά η επιτυχία, ενώ η αίσθηση του ανικανοποίητου επεκτείνεται και πολλαπλασιάζεται, με αποτέλεσμα να γεννιέται ένας φαύλος κύκλος αρνητισμού και αποτυχίας.
- **Συνήθεια.** Η Επιμονή είναι το άμεσο αποτέλεσμα της συνήθειας και επαναλήψεων θάρρους. Είναι όμως απαραίτητο συστατικό και το ρίσκο, η τόλμη και το διαφορετικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Μεθοδολογία ερευνητικού μέρους

Το παρόν κεφάλαιο περιλαμβάνει το περίγραμμα των θεμάτων , το ερωτηματολόγιο. Επιπλέον αναφέρεται στους σκοπούς της μελέτης.

8. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ

8.1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΜΕΡΟΥΣ

Εισαγωγή: Από τότε που καθιερώθηκε το επάγγελμα του νοσηλευτή, ο κλάδος αυτός έχει υποστεί πολλές αλλαγές και αναβαθμίσεις τόσο στο θεωρητικό κομμάτι όσο και στην κλινική πράξη αλλά και στην επιστημονική έρευνα. Τα παραπάνω είχαν ως αποτέλεσμα τα τελευταία χρόνια να εμφανίζεται όλο και περισσότερο ενδιαφέρον αλλά και να γεννάται η ανάγκη για μεταπτυχιακές σπουδές. Αναμφίβολα η συμμετοχή και η ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών σπουδών³ επιδρά γενικότερα στην Νοσηλευτική επιστήμη και ειδικότερα στην επαγγελματική και προσωπική εξέλιξη του νοσηλευτή, γι' αυτό θεωρείται σημαντικό να διερευνηθεί: πώς επιδρούν οι μεταπτυχιακές σπουδές στην επαγγελματική και προσωπική εξέλιξη του νοσηλευτή και τι του προσφέρουν.

Σκοπός: Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να μελετηθεί η επίδραση των Μεταπτυχιακών Σπουδών στην επαγγελματική και προσωπική εξέλιξη των νοσηλευτών .

Υλικό μέθοδος: Η παρούσα ποιοτική μελέτη πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβρη-Δεκέμβρη του 2008 και είχε δείγμα είκοσι (20) νοσηλευτές από δυο νοσοκομεία της πόλης του Ηρακλείου, Κρήτης, συγκεκριμένα το ΠΕ.ΠΑ.Γ.Ν.Η. και το Βενιζέλειο. Το δείγμα περιελάμβανε δυο ομάδες νοσηλευτών, τους νοσηλευτές με μεταπτυχιακό τίτλο (10 άτομα) και νοσηλευτές με απλό πτυχίο (10 άτομα). Με την χρήση ημι-δομημένου ερωτηματολογίου, συλλέχθηκαν με την μέθοδο της συνέντευξης δεδομένα τα οποία αναλύθηκαν χρησιμοποιώντας τις αρχές της ανάλυσης περιεχομένου.

Αποτελέσματα: Αυτό που θα περίμενε κανείς από την σύγκριση μεταξύ νοσηλευτών που έχουν κάνει μεταπτυχιακές σπουδές και νοσηλευτών οι οποίοι δεν έχουν πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές, είναι να βρεθούν πολλές διαφορές, αλλά είναι αξιοσημείωτο να αναφερθεί ότι παρόλο που οι δυο αυτές ομάδες διαφέρουν σε ένα σημαντικό κομμάτι αυτό της κατοχής και της μη κατοχής μεταπτυχιακού τίτλου εμφανίζουν πολλές ομοιότητες, ως προς την ιδέα ότι η επαγγελματική πορεία επηρεάζει κατά σημαντικό βαθμό την προσωπική τους ζωή, αλλά και την επίδραση των μεταπτυχιακών σπουδών στην επαγγελματική προσωπική εξέλιξη .

Συμπεράσματα: Το γενικό συμπέρασμα που προκύπτει από την παρούσα μελέτη είναι ότι οι μεταπτυχιακές σπουδές παίζουν καθοριστικό ρόλο στην επαγγελματική και προσωπική ανάπτυξη των νοσηλευτών. Επιπλέον, προκύπτει ότι η επαγγελματική και προσωπική εξέλιξη παρουσιάζουν αμφίδρομοι σχέση με αποτέλεσμα να αλληλεπιδρούν.

8.2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Ο σκοπός της έρευνας ήταν να μελετηθεί η επίδραση των μεταπτυχιακών σπουδών τόσο στην επαγγελματική εξέλιξη του νοσηλευτή, όσο και στην προσωπική εξέλιξη του. Επιμέρους στόχος της μελέτης ήταν η καταγραφή κινήτρων που ωθούν τον νοσηλευτή στην απόφαση για μεταπτυχιακές σπουδές και ποια τα εμπόδια που αντιμετωπίζει για να πάρει μια τέτοια απόφαση.

8.3. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

1. Υπάρχει επίδραση των μεταπτυχιακών σπουδών στην επαγγελματική εξέλιξη του νοσηλευτή;
2. Υπάρχει επίδραση των μεταπτυχιακών σπουδών στην προσωπική εξέλιξη του νοσηλευτή;

8.4. ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΘΕΜΑΤΩΝ- ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

➔ **Οι ερωτήσεις που δόθηκαν στους νοσηλευτές με βασικό πτυχίο ήταν:**

1. Δημογραφικά στοιχεία (φύλο, ηλικία, επαγγελματική θέση)
2. Χρόνια εργασίας ως νοσηλευτής
3. Αν έχει υπάρξει προαγωγή-εξέλιξη μέσα σε αυτά τα χρόνια;
 - Ποιο ήταν το ξεκίνημα;
 - Ποια ήταν η αλλαγή;
 - Ποια η παρούσα κατάσταση;
4. Που νομίζεται ότι οφείλεται αυτή η εξέλιξη ή στασιμότητα;
5. Ποιοι οι λόγοι που εμπόδισαν να κάνετε μεταπτυχιακές σπουδές;
6. Σχεδιάζετε ή θα θέλατε να κάνετε κάποιο μεταπτυχιακό;
7. Κατά πόσο η επαγγελματική σας πορεία έχει επηρεάσει την προσωπική σας ζωή; (σε οικογενειακό επίπεδο)
8. Το γεγονός ότι δεν έχετε κάνει μεταπτυχιακές σπουδές έχει επηρεάσει την προσωπική σας εξέλιξη (πνευματικότητα ,προσωπικότητα)
9. Θεωρείται ότι η επαγγελματική θέση που κατέχετε σήμερα σχετίζεται με το ότι δεν έχετε κάνει μεταπτυχιακές σπουδές;

➔ **Οι ερωτήσεις που δόθηκαν σε νοσηλευτές με μεταπτυχιακό τίτλο:**

1. Δημογραφικά στοιχεία (φύλο, ηλικία, επαγγελματική θέση)
2. Χρόνια εργασίας ως νοσηλευτής
3. Αν έχει υπάρξει προαγωγή-εξέλιξη μέσα σε αυτά τα χρόνια;
 - Ποιο ήταν το ξεκίνημα;
 - Ποια ήταν η αλλαγή;
 - Ποια η παρούσα κατάσταση;
4. Που νομίζεται ότι οφείλεται αυτή η εξέλιξη ή στασιμότητα;
5. Τι σας ώθησε να κάνετε μεταπτυχιακές σπουδές
6. Σκέφτεστε να κάνετε ή κάνετε ήδη κάποιες άλλες σπουδές εκτός από τις μεταπτυχιακές σπουδές;
7. Θα θέλατε να προχωρήσετε επαγγελματικά; Ναι ή όχι και γιατί;
8. Κατά πόσο η επαγγελματική σας πορεία έχει επηρεάσει την προσωπική σας ζωή (σε οικογενειακό, φιλικό επίπεδο)
9. Θεωρείται ότι η επαγγελματική θέση που κατέχετε σήμερα σχετίζεται με τις μεταπτυχιακές σπουδές που έχετε κάνει;
10. Κατά πόσο οι μεταπτυχιακές σπουδές έχουν επηρεάσει την προσωπική σας εξέλιξη ;(προσωπικότητα, καλλιέργεια πνεύματος)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Υλικό και Μέθοδος

Το παρόν κεφάλαιο αναλύει την ερευνητική προσέγγιση της μελέτης που πραγματοποιήθηκε. Γίνεται αναφορά στο δείγμα της μελέτης, ως προς την σύσταση και τον πληθυσμό. Επιπλέον επεξηγείται η μέθοδος συλλογής και ανάλυσης δεδομένων που συλλέχθηκαν.

9. ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ

9.1. ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η ερευνητική προσέγγιση που ακολουθήθηκε ήταν ποιοτικού τύπου. Η ποιοτική έρευνα έχει χαρακτηριστεί από τη Benolien (1985) ως συστηματική, υποκειμενική διερεύνηση που ενδιαφέρεται για την κατανόηση των ανθρώπινων υπάρξεων και τη φύση των συναλλαγών μεταξύ τους και με το περιβάλλον τους. Η ποιοτική έρευνα στηρίζεται στην επικοινωνία και την παρατήρηση, απαιτεί ελάχιστη δόμηση και μέγιστη εμπλοκή του ερευνητή ο οποίος δίδει ατομική ερμηνεία και προσπαθεί να κατανοήσει τους ανθρώπους των οποίων οι εμπειρίες είναι υπό μελέτη. Η ερευνητική προσέγγιση ποιοτικού τύπου είναι η καταλληλότερη για την μελέτη και διερεύνηση προσωπικών εμπειριών, αξιών και στάσεων²³.

Η παρούσα μελέτη στοχεύει στη συλλογή πληροφοριών σχετικά με την επίδραση των Μεταπτυχιακών Σπουδών στην επαγγελματική και προσωπική εξέλιξη του νοσηλευτή, όπως αυτή αποτυπώνεται από τους ίδιους, που συμμετέχουν στην έρευνα. Η γνώση του ανθρώπου χωρίς την περιγραφή της ανθρώπινης εμπειρίας, όπως αυτή βιώνεται και όπως περιγράφεται από τους ίδιους τους συμμετέχοντες στη μελέτη είναι αδύνατη²⁴. Σύμφωνα με τα παραπάνω η επιλογή μιας ποιοτικής μεθοδολογικής προσέγγισης θεωρήθηκε η καταλληλότερη για την παρούσα μελέτη.

9.2. ΤΟ ΔΕΙΓΜΑ

Η έρευνα εκπονήθηκε στο Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου, στο Βενιζέλειο Νοσοκομείο Ηρακλείου και στο Ανώτατο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα. Το δείγμα περιελάμβανε συνολικά είκοσι νοσηλευτές, και αποτελούσαν δυο ομάδες. Η πρώτη ομάδα (Α ομάδα) αποτελείται από 10 νοσηλευτές οι οποίοι έχουν πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές ενώ η δεύτερη ομάδα (Β ομάδα) αποτελείται από 10 νοσηλευτές, οι οποίοι δεν έχουν συμμετάσχει σε κάποιο μεταπτυχιακό πρόγραμμα. Η πρώτη ομάδα (Α) αποτελείται από πέντε (5) άντρες και πέντε (5) γυναίκες, οι ηλικίες των οποίων κυμαίνονται από 27 έως 54 ετών, ενώ τα έτη εργασίας κυμαίνονται από 3 έτη έως 29 έτη. Η δεύτερη ομάδα (Β) αποτελείται από τρεις (3) άντρες και επτά (7) γυναίκες, οι ηλικίες των οποίων κυμαίνονται από 26 έως 41 ετών, ενώ τα έτη εργασίας κυμαίνονται από 2 έως 15 έτη.

Για την σύγκριση της κάθε ομάδας χρησιμοποιήθηκε δειγματοληψία²⁴ Χιονοστιβάδας (Snowball) η οποία αποτελεί ένα είδος "δειγματοληψίας ευκολίας". Σε αυτήν τα μέλη του δείγματος προτείνουν αλλά μέλη στον ερευνητή ώστε η διεργασία δειγματοληψίας να έχει μια συνέχεια και να κερδίζει ορμή (snowball sampling). Η δειγματοληψία Χιονοστιβάδας χρησιμοποιείται όταν τα μέλη κάποιου πληθυσμού είναι δύσκολο να αναγνωριστούν γιατί είναι κρυμμένα μέσα στον πληθυσμό.

9.3. ΜΕΘΟΔΟΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Για την συλλογή²⁴ δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της ημιδομημένης συνέντευξης. Κατά την μέθοδο αυτή ο ερευνητής σκοπεύει να καλύψει ένα περίγραμμα θεμάτων με κάθε υποκείμενο. Έχει δυνατότητα παρέκκλισης από την προετοιμασμένη σειρά των θεμάτων εισάγοντας σκέψεις, παρόλο αυτά απαιτείται κάλυψη όλων των προκαθορισμένων θεμάτων και ερωτήσεων με κάθε υποκείμενο. Η ημιδομημένη συνέντευξη παρέχει την δυνατότητα να κινηθεί τόσο ο ερευνητής, όσο και το υποκείμενο με ευκολία από την μία θεματική ενότητα στην άλλη, εισάγοντας σκέψεις ή παρατηρήσεις που έχουν

σχέση με προσωπικές απόψεις, να ακολουθήσει τυχόν νύξεις που υπονοούνται από το υποκείμενο, και να αφιερώσει διαφορετικό χρόνο ανά περίπτωση.

Η διαδικασία της συνέντευξης ήταν προγραμματισμένη και πραγματοποιήθηκε σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο, όπου πραγματοποιήθηκε ατομικά χωρίς την παρουσία άλλων ατόμων τα οποία θα μπορούσαν να αλλάξουν ή να επηρεάσουν τις απαντήσεις των νοσηλευτών του δείγματος. Η καταγραφή των δεδομένων έγινε με τη χρήση μαγνητοφώνου και επέτρεψε ελεύθερη από περιορισμούς πρόσβαση στο πλούσιο δυναμικό των αντιλήψεων και της υποκειμενικότητας των ατόμων των οποίων οι εμπειρίες μελετήθηκαν.

9.4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Μετά την συλλογή των στοιχείων και την απομαγνητοφώνηση των συνεντεύξεων τα δεδομένα που προέκυψαν από κάθε ερώτηση εξετάστηκαν λεπτομερώς σύμφωνα με τις αρχές ανάλυσης περιεχομένου και της βασικής θεωρίας²⁴.

Η βασική θεωρία²⁵ θεωρείται και είναι η κατάλληλη μέθοδος για ανάπτυξη κατηγοριών και προτάσεων για τις σχέσεις τους από ποιοτικά δεδομένα.

Για κάθε απάντηση που δόθηκε σημειώθηκαν και εντοπίστηκαν κοινές έννοιες, κοινή θεματολογία, κοινές λέξεις. Λέξεις ή ακόμα και εκφράσεις αποτέλεσαν τις μονάδες ανάλυσης από τις οποίες προέκυψαν κοινά ή παρόμοια νοήματα ή έννοιες. Κατόπιν οι απαντήσεις των ερωτηθέντων ομαδοποιήθηκαν σε κατηγορίες οι οποίες προέκυψαν. Τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την ανάλυση των δεδομένων αντικατοπτρίζει το βαθμό στον οποίο οι μεταπτυχιακές σπουδές επηρεάζουν την προσωπική και επαγγελματική εξέλιξη του νοσηλευτή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται ανάλυση των ποιοτικών δεδομένων που έχουν συλλεχθεί από τις δυο ομάδες των νοσηλευτών, με βασικό πτυχίο και με μεταπτυχιακές σπουδές, με σκοπό να προκύψουν αποτελέσματα και συμπεράσματα, σχετικά με την επίδραση των μεταπτυχιακών σπουδών στην προσωπική και επαγγελματική εξέλιξη του νοσηλευτή.

10. ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

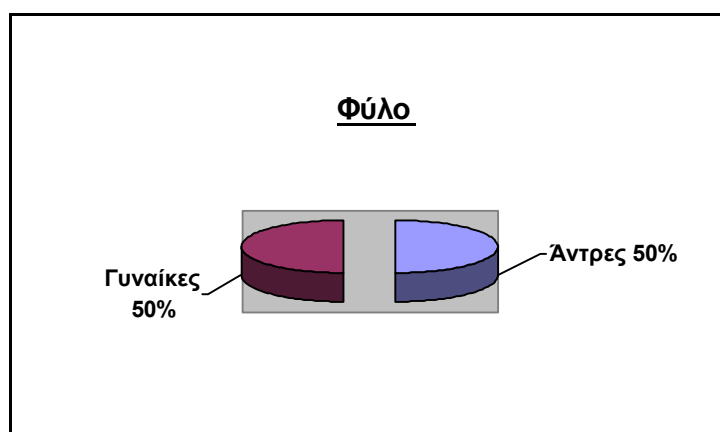
ο 10.1. ΟΜΑΔΑ Α΄ : ΝΟΣΗΛΕΥΤΕΣ ΜΕ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΤΙΤΛΟ

ο

ο 10.1.1 ΦΥΛΟ

Το δείγμα των νοσηλευτών που έχουν συμμετάσχει και ολοκληρώσει μεταπτυχιακές σπουδές και έλαβαν μέρος στην παρούσα μελέτη αποτελείται από 5 άντρες και 5 γυναίκες, όπως φαίνεται και στο ακόλουθο διάγραμμα.

Διάγραμμα 8 : Φύλο

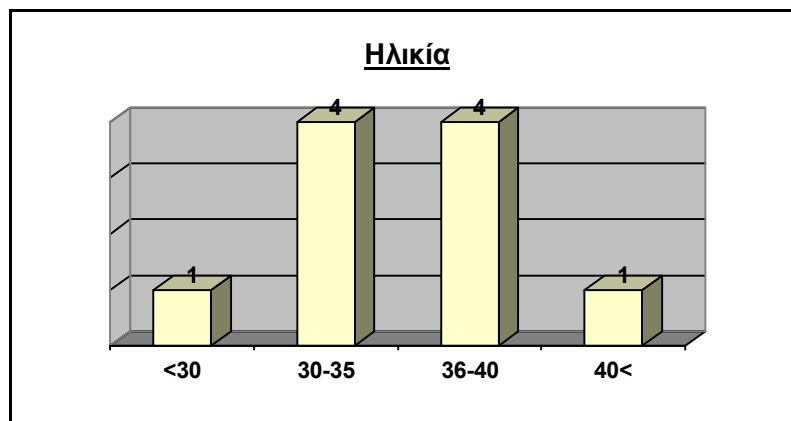

10.1.2. ΗΛΙΚΙΑ

Οι ηλικίες των ερωτηθέντων, του δείγματος νοσηλευτών με μεταπτυχιακές σπουδές κυμαίνονται από 27 έως 54 έτη. Η μέση ηλικία του δείγματος είναι 37 έτη, ενώ η μέση ηλικία των γυναικών έναντι των αντρών του δείγματος είναι 37.5 έτη και 36 έτη αντίστοιχα.

Διάγραμμα 9 : Ηλικία

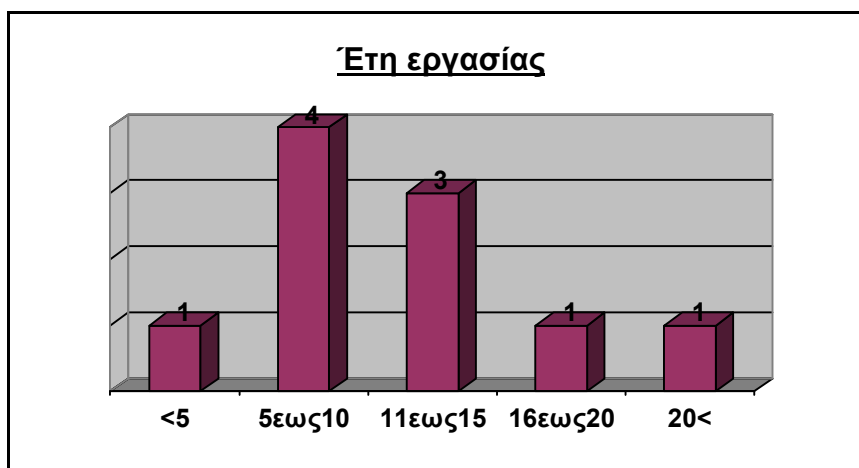
Επίδραση των Μεταπτυχιακών σπουδών

10.1.3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Τα έτη προϋπηρεσίας των ερωτηθέντων που ανήκουν στο δείγμα των νοσηλευτών οι οποίοι έχουν συμμετάσχει και ολοκληρώσει τις μεταπτυχιακές σπουδές, κυμαίνονται από 3 έτη εργασίας έως 29 έτη εργασίας. Η μέση τιμή που αφορά τα χρόνια προϋπηρεσίας του δείγματος είναι 11,9 έτη.

Διάγραμμα 10 : Έτη εργασίας.

10.1.4. ΠΡΟΑΓΩΓΗ-ΕΞΕΛΙΞΗ

Αρχικά οι νοσηλευτές ερωτήθηκαν για το αν στα έτη εργασίας που έχουν συμπληρώσει υπήρξε κάποια σημαντική αλλαγή- εξέλιξη όσον αφορά την επαγγελματική τους θέση. Οι έννοιες που προέκυψαν από την ανάλυση των απαντήσεων ήταν αυτή της «ανερχόμενης επαγγελματικής πορείας» και της « οριζόντιας επαγγελματικής μετακίνησης» που πιθανόν να μην σχετίζεται με τις μεταπτυχιακές σπουδές. Οι απαντήσεις που περιείχαν αυτές τις έννοιες ομαδοποιήθηκαν σε δυο κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία ονομάστηκε «θεαματική εξέλιξη» και η δεύτερη «επαγγελματική σταθερότητα»

Ειδικότερα, στην πρώτη κατηγορία παρουσιάζεται μια ομάδα νοσηλευτών οι οποίοι στα χρόνια τους ως επαγγελματίες υγείας γνώρισαν σημαντική επαγγελματική εξέλιξη με πολλές θεαματικές αλλαγές, έχοντας μια συνεχώς αναπτυσσόμενη σταδιοδρομία.

Χαρακτηριστικά δηλώνουν:

🏠 «Είχα πολλές προαγωγές που αφορούσαν τόσο τον βαθμό όσο και την θέση εργασίας. Ξεκίνησα από τον πρώτο βαθμό και σήμερα κατέχω διευθυντική θέση»

🏠 «Αρχικά ξεκίνησα ως κλινικός νοσηλευτής έπειτα διορίστηκα στο τμήμα ενδονοσοκομειακών λοιμώξεων του ΠΑΓΝΗ. Μέχρι σήμερα έχω αλλάξει πολλές θέσεις. Σήμερα εργάζομαι ως καθηγητής εφαρμογών στο ΤΕΙ Ηρακλείου σχολή Νοσηλευτικής»

🕒 *«Αρχικά διορίστηκα ως απλή νοσηλεύτρια στο τμήμα ψυχιατρικής του ΠΑΓΝΗ. Σήμερα είμαι υπεύθυνη στο τμήμα μου»*

Η δεύτερη κατηγορία, «επαγγελματική σταθερότητα» αφορά μια ομάδα νοσηλευτών, που δεν έχουν γνωρίσει κάποια επαγγελματική άνοδο ενώ οι αλλαγές στην σταδιοδρομία τους αφορά την οριζόντια επαγγελματική μετακίνηση και όχι την κάθετη όπως την πρώτη κατηγορία.

Χαρακτηριστικά οι νοσηλευτές δηλώνουν:

🕒 *« Δεν έχει υπάρξει καμία αλλαγή, όπως ξεκίνησα έτσι συνεχίζω και σήμερα»*

🕒 *«Δεν είχα αλλαγή στον βαθμό μου, μόνο ως προς τον κλινικό τομέα είχα κάποια διαφοροποίηση.»*

10.1.5. ΕΞΕΛΙΞΗ- ΣΤΑΣΙΜΟΤΗΤΑ: Η ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ

Η επόμενη ερώτηση ουσιαστικά συνδέει το “γεγονός” με την “αιτία” .Από την ανάλυση των απαντήσεων προκύπτουν οι εξής δυο έννοιες: της « πορείας » και της « στασιμότητας ». Δηλαδή, προκύπτουν δυο ομάδες νοσηλευτών, εκείνοι που γνώρισαν την επαγγελματική άνοδο και εκείνοι που παρέμειναν επαγγελματικά σταθεροί παρά το γεγονός ότι είχαν στην κατοχή τους μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών.

Οι απαντήσεις που περιείχαν αυτές τις έννοιες ομαδοποιήθηκαν δε δυο κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία ονομάζεται «προσωπική προσπάθεια» ενώ η δεύτερη «υπηρεσιακά εμπόδια».

Ειδικότερα στην πρώτη κατηγορία ανήκει εκείνη η ομάδα νοσηλευτών που γνώρισαν την επαγγελματική επιτυχία αποδίδοντάς την στην προσωπική προσπάθεια και ενδιαφέρον.

Χαρακτηριστικά δηλώνουν:

🕒 *«Ξεκίνησα από μια καλή βάση, τις μεταπτυχιακές σπουδές, όμως από εκεί και πέρα θεωρώ ότι είναι προσωπικό θέμα για το αν θα απλώσει ο καθένας τα φτερά του, είναι θέμα ατομικής αντίληψης»*

🕒 *«Πιστεύω ότι η εξέλιξή μου οφείλεται καθαρά στην ατομική μου, διαρκή προσπάθεια. Πιστεύω πολύ στην δια βίου εκπαίδευση, είναι το κλειδί της επιτυχίας στην εποχή μας»*

🕒 *«Η επαγγελματική αυτή πρόοδος οφείλεται τόσο στις σπουδές που έχω κάνει(το μεταπτυχιακό)όσο και στην αγάπη και ενδιαφέρον που δείχνω καθημερινά για το επάγγελμα μου. Ό τι κάνω το κάνω με πολύ όρεξη, αυτό είναι αυτό που μου δίνει ώθηση στο να εξελίσσομαι ,γιατί θέλω να προσφέρω κάτι παραπάνω.»*

Στην δεύτερη κατηγορία «υπηρεσιακά εμπόδια» ανήκουν οι νοσηλευτές που παρέμειναν επαγγελματικά στάσιμοι ή είχαν μια απλή μετακίνηση ως προς τον κλινικό τομέα στον οποίο εργάζονται. Ως υπηρεσιακά εμπόδια κατά τις μαρτυρίες τους αναφέρουν την πολιτική του

συστήματος που επικρατεί στο νοσοκομειακό χώρο τον οποίο εργάζονται, την λανθασμένη αξιοποίηση νοσηλευτικού προσωπικού, την έλλειψη προϋπηρεσίας

Συγκεκριμένα αναφέρουν:

Ⓘ «Δεν πρόκειται για κάποια ιδιαίτερη εξέλιξη η διαφορά είναι ότι από τον κλινικό τομέα μετατέθηκα στον ερευνητικό, πιστεύω ότι έχω μέλλον ακόμη είναι νωρίς να μιλάμε για κάποια προαγωγή.»

Ⓘ « Δεν υπήρξε εξέλιξη στην σταδιοδρομία μου, το αποδίδω στο σύστημα λειτουργίας του νοσοκομείου, δεν αξιοποιεί κατάλληλα το προσωπικό ανάλογα με τα προσόντα του καθενός»

Ⓘ «Δεν υπάρχει εξέλιξη λόγω του συστήματος και της πολιτικής που ακολουθεί το νοσοκομείο στο οποίο εργάζομαι»

10.1.6. ΚΙΝΗΤΡΑ

Κατά την ανάλυση των απαντήσεων στην συγκεκριμένη ερώτηση εμφανίστηκαν σαφείς λόγοι και κίνητρα τα οποία λειτούργησαν καθοριστικά κατά την λήψη της απόφασης για συμμετοχή σε κάποιο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών. Οι έννοιες που προέκυψαν είναι η « ανάπτυξη ».

Ανά περίπτωση η κινητήρια δύναμη για τους νοσηλευτές ήταν: η απόκτηση εξειδίκευσης στον τομέα τους, απόκτηση αισθήματος ικανοποίησης και προσωπικής ολοκλήρωσης, γνώσεων και νέων τεχνικών και ενημέρωσης. Η βελτίωση της κρίσης τους (κριτική ικανότητα και δημιουργική σκέψη), των προοπτικών επαγγελματικής ανάπτυξης και εξέλιξης ήταν λόγοι που τους ώθησαν να συμμετέχουν σε προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών. Σημαντικό κίνητρο αποτελούν η καλύτερη επαγγελματική αποκατάσταση και βελτίωση των όρων εργασίας και των οικονομικών απολαβών, όπως ισχυρίζονται και οι ίδιοι οι ερωτηθέντες. Τέλος, η ακαδημαϊκή καριέρα και το ερευνητικό ενδιαφέρον αποτέλεσαν εξίσου σημαντικούς λόγους για τους οποίους παρακολούθησαν προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών.

Οι απαντήσεις που περιείχαν αυτές τις έννοιες ομαδοποιήθηκαν και προέκυψαν δύο κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία ονομάστηκε « επαγγελματική ανάπτυξη» ενώ η δεύτερη ονομάστηκε «προσωπική ανάπτυξη»

Ειδικότερα, η πρώτη κατηγορία αναφέρεται σε λόγους που ώθησαν τους νοσηλευτές να συμμετάσχουν σε πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών και αφορούν την επιθυμητή εξέλιξη στην σταδιοδρομία τους.

Ⓘ «Κακά τα ψέματα ένας μεταπτυχιακός τίτλος είναι εισιτήριο για να έχει κανείς την δυνατότητα να εξελιχθεί επαγγελματικά ή να έχει ακαδημαϊκή καριέρα»

Ⓘ « Το έκανα εν μέρη για να εξασφαλίσω την επαγγελματική μου αποκατάσταση, να αποκτήσω μια καλή θέση εργασίας και ένα ικανοποιητικό μισθό»

Ⓘ «Ο σκοπός μου δεν ήταν μόνο η πνευματική καλλιέργεια αλλά και βελτίωση των όρων εργασίας και καλύτερες προοπτικές ανάπτυξης»

— Η δεύτερη κατηγορία αφορά στους λόγους προσωπικής ανάπτυξης και ενδιαφέροντος και καλλιέργεια πνεύματος. Συγκεκριμένα υπήρξαν οι εξής αναφορές:

Ⓘ «Ειλικρινά το μοναδικό πράγμα το οποίο με ώθησε σε μεταπτυχιακές σπουδές ήταν το προσωπικό ενδιαφέρον για το αντικείμενο μου. Η γνώση ήταν το μόνο κίνητρο»

Ⓘ «Εκείνο που με ώθησε να κάνω μεταπτυχιακές σπουδές ήταν το ερευνητικό μου ενδιαφέρον»

Ⓘ «Αυτό που με έκανε να σκεφτώ σοβαρά τις μεταπτυχιακές σπουδές ήταν η εξειδίκευση στον κλάδο μου»

Ⓘ «Αυτό που με ώθησε ήταν να μάθω νέα πράγματα, τεχνικές ώστε να μπορώ να τις μεταβιβάσω αργότερα στους άλλους.

Ⓘ « Για προσωπικούς λόγους, προσωπική ολοκλήρωση. Είναι αλήθεια ότι αν μπεις στην διαδικασία μετά θες να προχωρήσεις ένα βήμα παραπέρα»

10.1.7. ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Στην ερώτηση «Σκέφτεστε να κάνετε ή κάνετε ήδη κάποιες άλλες σπουδές εκτός από τις μεταπτυχιακές;» οι ερωτηθέντες απάντησαν με αποτέλεσμα να προκύψουν δυο έννοιες: «Συνεχής ανανέωση γνώσεων» και «Άρνηση στην συνέχιση σπουδών».

Οι απαντήσεις που περιείχαν αυτές τις έννοιες ομαδοποιήθηκαν με αποτέλεσμα να προκύψουν δυο κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία ονομάζεται «Συνεχής αυτοεξέλιξη» και η δεύτερη ονομάζεται «Ολοκλήρωση κύκλου σπουδών».

Ειδικότερα, η πρώτη κατηγορία αναφέρεται σε νοσηλευτές οι οποίοι μετά την συμμετοχή τους σε μεταπτυχιακά προγράμματα διαθέτουν διάθεση και ενδιαφέρον να πλουτίζουν συνεχώς με γνώσεις και να συμπληρώνον το φάσμα των δεξιοτήτων τους, να βρίσκονται σε μια διαρκή αυτοεξέλιξη.

Ⓘ «Όταν ολοκληρώσω το διδακτορικό μου θα ήθελα να ασχοληθώ με έρευνες και μελέτες σε θέματα που με ενδιαφέρουν, βρίσκομαι σε διαρκή ενημέρωση για τα δρώμενα στον κλάδο μου»

Ⓘ «Είμαι από τους ανθρώπους που δεν θέλουν να μένουν στάσιμοι, συνεχώς θέτω νέους στόχους και προκλήσεις στον εαυτό μου. Θα έλεγα ναι στην συνέχιση των σπουδών με κάποιο άλλο μεταπτυχιακό ίσως.»

Ⓘ «Ναι, συνεχίζω για το διδακτορικό μου, δεν αρκούμε σε αυτό που έχω. Αν ξεκινήσει κανείς και μπει στην διαδικασία αυτή συνεχώς μετά θέλει να ανανεώνεται, είναι σαν τροφή που συνεχώς θέλεις να ικανοποιήσεις την πεινά σου, σαν πνευματική τροφή»

Ⓘ «Πιστεύω στην δια βίου εκπαίδευση και προσπαθώ να την εφαρμόζω. Δεν υπάρχει εξέλιξη χωρίς προσπάθεια και κόπο. Έχω καταθέσει αίτηση στο ΑΣΠΑΙΤΕ. Αργότερα όταν κλείσει και αυτός ο κύκλος θα ασχοληθώ με κάποιο διδακτορικό.»

~~Η δεύτερη κατηγορία με την ονομασία «Ολοκλήρωση του κύκλου σπουδών» περιλαμβάνει τους νοσηλευτές οι οποίοι έχουν ολοκληρώσει τις μεταπτυχιακές τους σπουδές και δεν είναι έχουν στα άμεσα σχέδια τους να προβούν σε κάποιες άλλες σπουδές ,ο καθένας για διαφορετικούς λόγους.~~

Ⓘ «Όχι, δεν σκέφτομαι προς το παρόν να συνεχίσω περισσότερο, αν και ωραίο πολύ κουραστικό και σου τρώει χρόνο. Το προσωπικό μου ενδιαφέρον σταματά εδώ.»

Ⓘ «Προς το παρόν όχι γιατί δεν μου το επιτρέπουν οι οικογενειακές μου υποχρεώσεις. Αργότερα θα το σκεφτώ σοβαρά όμως, θα ήθελα να κάνω σπουδές στην ψυχολογία, στον μέλλον όμως.»

10.1.8. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΦΙΛΟΔΟΞΙΕΣ

Η ερώτηση αυτή έχει ως κύριο στόχο να προσδιοριστεί σε ποιο βαθμό οι νοσηλευτές που έχουν συμμετάσχει και ολοκληρώσει κάποιο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών θέτουν νέους στόχους και φιλοδοξίες, με την έννοια της συνεχούς εξέλιξης.

Οι απαντήσεις των νοσηλευτών αναλύθηκαν και οι έννοιες που προκύπτουν είναι οι εξής: «φιλοδοξίες για επαγγελματική εξέλιξη» και η «απουσία νέων στόχων».Οι απαντήσεις που περιείχαν αυτές τις έννοιες ομαδοποιήθηκαν σε δυο κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία ονομάζεται «συνεχής επαγγελματική ανέλιξη» και η δεύτερη «ισορροπία»

Ειδικότερα στην πρώτη κατηγορία ανήκουν νοσηλευτές οι οποίοι θέτουν συνεχώς στόχους, επιδιώκοντας να ικανοποιήσουν τις φιλοδοξίες τους για την ανάπτυξη σταδιοδρομίας.

Ⓘ «Το νερό που ξεκινά από την πηγή και φεύγει στο αυλάκι γίνεται χείμαρρος, ποτάμι που καταλήγει στον ωκεανό»

Ⓘ «Η επαγγελματική εξέλιξη είναι κάτι θεμιτό , είναι κάτι το οποίο με ενδιαφέρει και κάτι για το οποίο προσπαθώ»

Ⓘ «Ναι, πιστεύω ότι ο άνθρωπος πρέπει να κοιτά συνεχώς μπροστά να ικανοποιεί το προσωπικό του ενδιαφέρον και φιλοδοξίες»

Ⓘ «Ναι, με ενδιαφέρει είναι αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής η εξέλιξη αν και ο ορισμός της εξέλιξης είναι θέμα υποκειμενικό καθώς κάθε άνθρωπος προσπαθεί να καλύψει τις ανάγκες του και τις προσωπικές του φιλοδοξίες»

Η δεύτερη κατηγορία δηλαδή αυτή της «ισορροπίας» δεν έχει αρνητικό χαρακτήρα όπως αυτό προέκυψε από την ανάλυση των απαντήσεων, αλλά έρχεται να τονίσει τον υγιή επαγγελματικό ζήλο και την ισορροπία που πρέπει να έχει ο άνθρωπος σε όλους τους τομείς της ζωής τους. Η φιλοδοξία δεν πρέπει να μετατραπεί σε ανθρωπινή ματαιοδοξία.

Ⓘ «Με ενδιαφέρει η εξέλιξη αλλά αν δω ότι μου καταστρέφει την ποιότητα ζωής το άγχος της συνεχούς ανάπτυξης δεν θα κυνηγήσω υψηλότερους στόχους. Δεν θα μπω στην διαδικασία να κυνηγήσω άπιαστα όνειρα και να αναλώσω την προσωπική μου ζωή. Πρέπει να επιλέγουμε εφικτούς στόχους διατηρώντας την ισορροπία.»

Ⓘ «Με ενδιαφέρει να εξελιχθώ επαγγελματικά όμως δεν είναι απαραίτητο στοιχείο στην ζωή μου. Θέλω να υπάρχει ισορροπία, αν βάλω ως πρωτεύοντα στόχο την επαγγελματική εξέλιξη φοβάμαι ότι θα υστερώ στην προσωπική μου ζωή. Δεν νομίζω ότι μπορούν να συνυπάρξουν η καριέρα με την οικογενειακή γαλήνη.»

10.1.9. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΖΩΗ

Κατά την ανάλυση των απαντήσεων στην συγκεκριμένη ερώτηση προέκυψαν δυο κυρίως έννοιες, η έννοια της «σημαντικής επίδρασης» και η έννοια της «μηδενικής επίδρασης». Φαίνεται να γίνεται συνεχής αναφορά στην έλλειψη ελεύθερου χρόνου για φιλίες, κοινωνικές συγκεντρώσεις και οικογενειακές στιγμές, έλλειψη εμπειριών σε προσωπικό επίπεδο αλλά και έλλειψη ξεκούρασης. Ωστόσο προκύπτει και η έννοια της «μηδενικής επίδρασης».

Οι απαντήσεις που περιείχαν αυτές τις έννοιες ομαδοποιήθηκαν με αποτέλεσμα να προκύψουν δυο κατηγορίες: «μεταβολή της προσωπικής ζωής» και «ανεπηρέαστη προσωπική ζωή».

Ειδικότερα στην πρώτη κατηγορία φαίνεται να ανήκουν νοσηλευτές οι οποίοι βλέπουν την ζωή τους να μεταβάλλεται και να επηρεάζεται σημαντικά από τις επαγγελματικές τους δραστηριότητες και πολλαπλές υποχρεώσεις που έχουν αντίκτυπο στη προσωπική τους ζωή.

Ⓘ «Απαιτεί πολύ χρόνο και ψυχή το επάγγελμα μας. Όποιος κυνηγά τα διπλώματα και τους τίτλους παραμελεί την προσωπική του ζωή, δεν αφιερώνει τον απαιτούμενο χρόνο»

Ⓘ «Αρκετά με έχει επηρεάσει μπορώ να πω. Δεν μπορώ να θεωρηθώ πετυχημένος σε όλους τους τομείς. Απορροφήθηκα πολύ από την προσπάθεια της επαγγελματικής ανάπτυξης και τις σπουδές μου, χάνοντας έτσι πιο ανθρώπινα και ουσιαστικά πράγματα»

Ⓘ «Σε οικογενειακό επίπεδο δεν έχει επηρεαστεί πολύ η ζωή μου, όμως σε φιλικό κατά τον μέγιστο βαθμό, δεν υπάρχει χρόνος για φιλίες, εξόδους και κοινωνικές συγκεντρώσεις με αποτέλεσμα να έχει περιοριστεί ο κοινωνικός κύκλος μου»

Ωστόσο κατά την ανάλυση των απαντήσεων φαίνεται να προκύπτει και η κατηγορία της «ανεπηρέαστης προσωπικής ζωής» η οποία βασίζεται σε μειοψηφία απαντήσεων. Νοσηλευτές που ανήκουν σε αυτήν την κατηγορία κρατούν την ισορροπία στην ζωή τους, χωρίς να σημαίνει ότι υστερούν σε επαγγελματικές υποχρεώσεις.

Ⓘ «Το σπίτι και η οικογένεια μου είναι πηγή της δύναμης μου. Προσπαθώ να μην μεταφέρω το άγχος της εργασίας στο σπίτι και να αφιερώνω τον επιθυμητό χρόνο σε προσωπικές δραστηριότητες. Ο διαχωρισμός για μένα είναι ξεκάθαρος»

10.1.10. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Οι νοσηλευτές που έχουν συμμετάσχει και ολοκληρώσει τις μεταπτυχιακές τους σπουδές ερωτήθηκαν για το αν θεωρούν ότι η επαγγελματική θέση την οποία κατέχουν σήμερα σχετίζεται με το γεγονός ότι έχουν στο βιογραφικό τους ένα μεταπτυχιακό τίτλο. Κατά την ανάλυση των απαντήσεων προέκυψαν δυο έννοιες: «Υψηλή συσχέτιση» και «Μηδενική συσχέτιση»

Οι απαντήσεις που περιείχαν αυτές τις δυο έννοιες ομαδοποιήθηκαν με αποτέλεσμα να προκύψουν οι ακόλουθες δυο κατηγορίες « σημαντικό εφόδιο» και « μη υπολογίσιμος παράγοντας»

Ειδικότερα, η πρώτη κατηγορία με την ονομασία « σημαντικό εφόδιο» θέλει τους νοσηλευτές να συμφωνούν ότι ο μεταπτυχιακός τίτλος έπαιξε καθοριστικό ρόλο για την επιλογή τους σε μια συγκεκριμένη θέση και αποτέλεσε το βασικότερο κριτήριο επιλογής κατά την πρόσληψη τους.

📖 *«Πάρα πολύ , μόλις πήρα τον μεταπτυχιακό τίτλο ήταν η αφορμή να προαχθώ στην εργασία μου»*

📖 *«Ναι, οι μεταπτυχιακές σπουδές και το διδακτορικό δίπλωμα έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην επαγγελματική μου εξέλιξη. Με βοήθησαν πρακτικά, σε θέματα γραφειοκρατίας, αλλά και ουσιαστικά αφού απέκτησα γνώσεις και εμπειρίες»*

📖 *«Με βοήθησε απόλυτα καθώς η θέση που κατέχω σήμερα , του καθηγητή εφαρμοσμένης νοσηλευτικής στο ΤΕΙ προϋποθέτει την ύπαρξη μεταπτυχιακού τίτλου»*

📖 *«Οι μεταπτυχιακές σπουδές συνδέονται στενά με την θέση και τον βαθμό μου, αυτή της υπεύθυνης του τμήματος της ψυχιατρικής κλινικής, γιατί το θέμα, αφορά τον κλινικό τομέα στον οποίο εργάζομαι»*

📖 *«Ναι, με βοήθησε απόλυτα καθώς το θέμα του μεταπτυχιακού προγράμματος μου προσέφερε εξειδίκευση , με αποτέλεσμα να διοριστώ στην θέση κλινικής επιδημιολογίας στο κέντρο ενδονοσοκομιακών λοιμώξεων και να ενταχθώ στην ερευνητική ομάδα , ενώ ξεκίνησα από κλινική νοσηλεύτρια»*

Η δεύτερη κατηγορία «μη υπολογίσιμος παράγοντας» θέλει μια ομάδα νοσηλευτών να υποστηρίζει ότι η θέση που κατέχουν σήμερα δεν σχετίζεται με τον μεταπτυχιακό τίτλο, ο οποίος θεωρείται σημαντικό προσόν , το οποίο στην περίπτωση είναι αναξιοποίητο.

📖 *«Οι μεταπτυχιακές σπουδές δεν μου προσέφεραν επαγγελματική εξέλιξη, σε αντίθεση με την αξία των γνώσεων που έχω αποκτήσει. Η υπηρεσία δεν ενδιαφέρεται για την εκμετάλλευση των στελεχών της και η πολιτική που ακολουθεί το νοσοκομείο λειτουργεί αποθαρρυντικά σε εμάς»*

📖 *«Όχι δεν έχει αλλάξει κάτι στην σταδιοδρομία μου μετά τις μεταπτυχιακές σπουδές. Το γεγονός αυτό με απογοητεύει»*

10.1.11. ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Οι νοσηλευτές που έχουν συμμετάσχει και ολοκληρώσει κάποιο μεταπτυχιακό πρόγραμμα ερωτήθηκαν για το αν αυτή η εμπειρία έχει επηρεάσει την προσωπική τους εξέλιξη .Οι απαντήσεις αναλύθηκαν με αποτέλεσμα να προκύψουν δύο έννοιες. Η έννοια της «σημαντικής προσφοράς» και η έννοια του «ελάχιστου οφέλους». Η έννοια της σημαντικής προσφοράς περιλαμβάνει όλα εκείνα που αποκτά κανείς μετά το πέρας των μεταπτυχιακών σπουδών, όπως αυτά αποτυπώνονται στις απαντήσεις των νοσηλευτών που συμμετείχαν στην μελέτη :γνώσεις, καλλιέργεια και ευρύτητα πνεύματος, ιδιοσυγκρασία, ευγένεια,

αλτρουισμός- ανθρωπισμός, αίσθημα υπευθυνότητας απέναντι στην μάθηση- εκτίμηση της δια βίου εκπαίδευσης, απόκτηση νέων κριτηρίων στην λήψη αποφάσεων, "ανοικτό μυαλό" και δεκτικότητα, νέες εμπειρίες, σφαιρική και δημιουργική σκέψη, συνεχής τοποθέτηση στόχων, ανταπόκριση σε νέες προκλήσεις, αποτελεσματική αντιμετώπιση προβλημάτων.

Οι απαντήσεις που περιείχαν αυτές τις δυο έννοιες ομαδοποιήθηκαν με αποτέλεσμα να προκύψουν δυο κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία ονομάστηκε « θεαματική προσωπική ανάπτυξη» ενώ η δεύτερη ονομάστηκε « ανέπαφη προσωπικότητα»

Ειδικότερα, στην πρώτη κατηγορία ανήκουν οι νοσηλευτές που θεωρούν ότι η εμπειρία των μεταπτυχιακών σπουδών συντέλεσε σημαντικό ρόλο στην μετέπειτα διαμόρφωση της προσωπικότητάς τους.

Χαρακτηριστικά υπήρξαν οι εξής αναφορές:

🕒 *«Πιστεύω ότι με έχει επηρεάσει πάρα πολύ. Όταν ασχολείται κανείς βαθύτερα με την επιστήμη του γίνεται όχι μόνο πλουσιότερος στις γνώσεις αλλά καλύτερος και ως άνθρωπος εκτιμώντας έτσι την ζωή και τα αγαθά»*

🕒 *«Αν έχεις περάσει από αυτή την εμπειρία έχεις αποκομίσει πολλά πράγματα πέραν από τις γνώσεις και την εξειδίκευση αναγνωρίζεις ευκολότερα τις ευκαιρίες γύρω σου με αποτέλεσμα να κάνεις καλύτερες επιλογές με διαφορετικό κριτήριο»*

🕒 *«Σίγουρα ναι, λένε ότι όσο μαθαίνει ο άνθρωπος αλλάζει σαν ζύλο απελέκητο. Απέκτησα περισσότερες γνώσεις, διεύρυνα το πνεύμα μου, απέκτησα πιο συγκροτημένη προσωπικότητα.»*

🕒 *«Κάθε εμπειρία που βιώνει ο άνθρωπος τον διαμορφώνει και τον αλλάζει. Εμένα η εμπειρία συμμετοχής σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα μου πρόσφερε πολλά όπως γνώσεις, νέες εμπειρίες. Άλλαξα τρόπο σκέψης σε πολλά πράγματα και να αντιμετωπίζω πιο αποτελεσματικά διάφορες καταστάσεις στην ζωή μου»*

🕒 *«Εμένα μου προσέφερε αρκετά μπορώ να πω. Απέκτησα σφαιρική σκέψη, έγινα πιο δημιουργικός, βελτίωσα τον τρόπο επικοινωνίας μου και προσέγγισης έγινα πιο εξωστρεφής»*

Στην δεύτερη κατηγορία, αυτή της «Ανέπαφης προσωπικότητας» ανήκει μια μειοψηφία νοσηλευτών, οι οποίοι θεωρούν και καταθέτουν ότι η εμπειρία συμμετοχής τους σε κάποιο μεταπτυχιακό πρόγραμμα δεν επηρέασε την προσωπικότητά τους πέραν από την διεύρυνση του γνωστικού τους ορίζοντα.

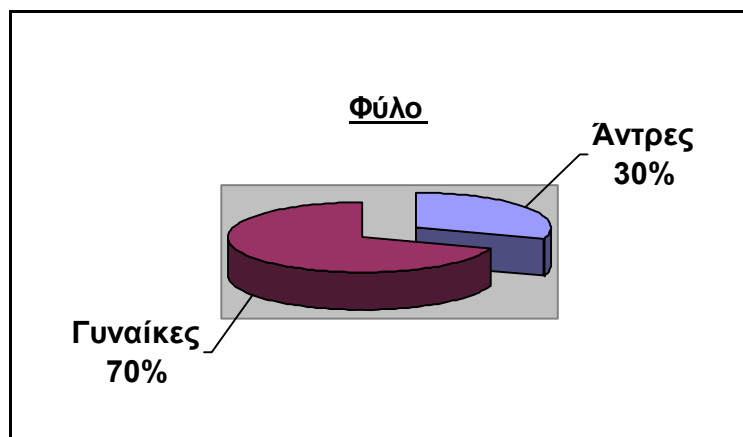
🕒 *«Οι μεταπτυχιακές σπουδές δεν με έχουν επηρεάσει στον χαρακτήρα μου, μόνο ότι απέκτησα περισσότερες γνώσεις»*

🕒 *«Δεν νομίζω ότι με έχει επηρεάσει η συμμετοχή μου στις μεταπτυχιακές σπουδές ή γενικότερα διαμορφώνουν τον χαρακτήρα κάποιου, σημαντικό ρόλο παίζει ο ίδιος ο άνθρωπος και κατά πόσο ανοικτός είναι στις νέες εμπειρίες. Αποκόμισα μια εμπειρία που θα μου μείνει αξέχαστη, αλλά κυρίως τις γνώσεις»*

10.2.1. ΦΥΛΟ

Οι ερωτηθέντες που ανήκουν στην κατηγορία των νοσηλευτών, που δεν έχουν συμμετάσχει σε κάποιο μεταπτυχιακό πρόγραμμα και έλαβαν μέρος στην παρούσα μελέτη, αποτελούν ένα δείγμα με 3 άντρες και 7 γυναίκες όπως φαίνεται στο ακόλουθο διάγραμμα.

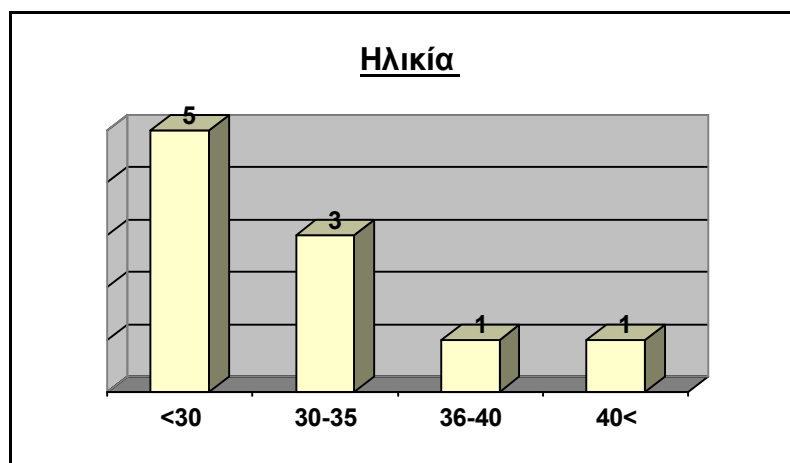
Διάγραμμα 11 : Φύλο

10.2.2. ΗΛΙΚΙΑ

Οι ηλικίες των ερωτηθέντων, του δείγματος νοσηλευτών οι οποίοι δεν έχουν συμμετάσχει σε κάποιο μεταπτυχιακό πρόγραμμα, κυμαίνονται από 27 έως 41 έτη. Η μέση ηλικία του δείγματος είναι 31,5 έτη, ενώ η μέση ηλικία των γυναικών έναντι των αντρών του δείγματος είναι 31,5 έτη και 32 έτη αντίστοιχα.

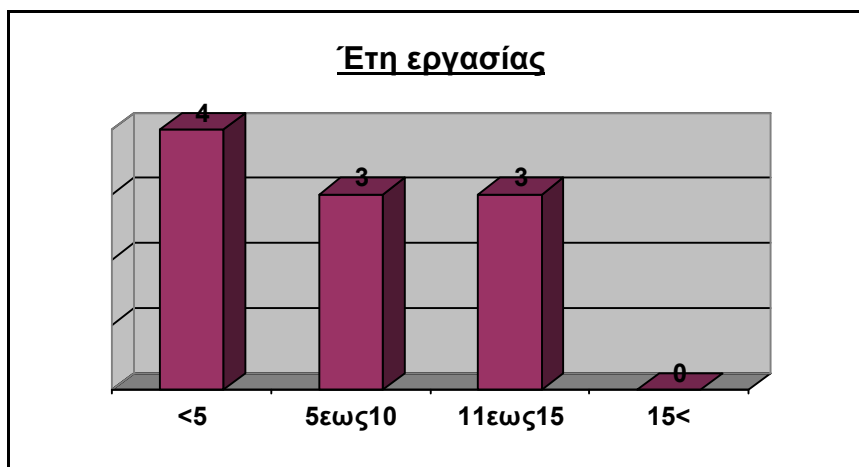
Διάγραμμα 12 : Ηλικία

10.2.3. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Τα έτη προϋπηρεσίας των ερωτηθέντων που ανήκουν στο δείγμα των νοσηλευτών οι οποίοι δεν έχουν λάβει μέρος σε κάποιο μεταπτυχιακό πρόγραμμα, κυμαίνονται από 2 έτη εργασίας έως 15 έτη εργασίας. Η μέση τιμή που αφορά τα χρόνια προϋπηρεσίας του δείγματος είναι 6,8 έτη.

Διάγραμμα 13 : Έτη εργασίας.

10.2.4. ΠΡΟΑΓΩΓΗ-ΕΞΕΛΙΞΗ

Αρχικά, οι νοσηλευτές ερωτήθηκαν αν έχει υπάρξει κάποια προαγωγή –εξέλιξη στα χρόνια εργασίας τους. Η έννοια «της στασιμότητας», «της ελάχιστης διαφοροποίησης » εμφανίζεται στις περισσότερες απαντήσεις των νοσηλευτών. Από τις απαντήσεις που δόθηκαν προέκυψε μια κατηγορία αυτή «της περιορισμένης εξέλιξης »ως προς την επαγγελματική τους θέση.

Ειδικότερα κάποιοι από αυτούς δήλωσαν:

Ⓘ «Δεν έχει υπάρξει καμία αλλαγή μέχρι στιγμής. Διορίστηκα πριν δυο χρόνια στην Ψυχιατρική κλινική του Παγνή και παραμένω μέχρι και σήμερα στην θέση αυτή »

Ⓙ «Ξεκίνησα ως νοσηλεύτρια σε Παθολογική κλινική. Η σημερινή μου θέση παραμένει η ίδια χωρίς κάποια εξέλιξη. »

10.2.5 ΕΞΕΛΙΞΗ- ΣΤΑΣΙΜΟΤΗΤΑ: Η ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ

Στην συνέχεια οι νοσηλευτές ερωτήθηκαν που οφείλεται κατά την γνώμη τους αυτή η στασιμότητα και ποια τα αίτια αυτής. Από την ανάλυση περιεχομένου προέκυψε η έννοια «της έλλειψης». Οι απαντήσεις που περιείχαν αυτή την έννοια ομαδοποιήθηκαν σε δυο κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία είναι «προσωπικοί λόγοι» και η δεύτερη «υπηρεσιακοί λόγοι». Η πρώτη κατηγορία που αφορά τους προσωπικούς λόγους στους οποίους οφείλεται η επαγγελματική στασιμότητα των νοσηλευτών , σχετίζεται με την έλλειψη στόχου, πρωτοβουλίας, θέλησης για εξέλιξη και αναβλητικότητας από μέρους των νοσηλευτών. Καθώς και έλλειψη μεταπτυχιακών σπουδών.

Ειδικότερα κάποιοι από αυτούς δήλωσαν:

Ⓘ «Δεν προχώρησα όταν έπρεπε διότι συνέχεια το ανέβαλα, τώρα είναι δύσκολο για μένα να προσπαθήσω για κάτι καλύτερο»

Ⓘ «Αυτή η έλλειψη εξέλιξης σε αυτά τα 2 χρόνια που εργάζομαι οφείλεται κυρίως στην έλλειψη αποφασιστικότητας εκ μέρος μου και το γεγονός ότι δεν έχω βάλει στόχους στον επαγγελματικό μου τομέα».

Ⓘ «Σίγουρα το ότι δεν έχω κάνει κάποιο μεταπτυχιακό παίζει σημαντικό ρόλο στην επαγγελματική μου στασιμότητα».

Η δεύτερη κατηγορία η οποία προέκυψε «υπηρεσιακοί λόγοι» αφορά λόγους όπου σχετίζονται με την λειτουργία του συστήματος εκπαίδευσης αλλά και εργασίας, με την έλλειψη διοικητικής υποστήριξης και έλλειψη εμπειρίας των νοσηλευτών ως προϋπηρεσία. Πολλοί από τους ερωτηθέντες νοσηλευτές υποστηρίζουν ότι η επαγγελματική αυτή στασιμότητα τους οφείλεται στους παραπάνω λόγους.

Ειδικότερα κάποιοι από αυτούς δήλωσαν:

Ⓘ «Προς το παρόν στα λίγα χρόνια εργασίας, δεν έχω την κατάλληλη προϋπηρεσία ώστε να εξελιχθώ στον επαγγελματικό χώρο, άρα λόγω έλλειψης προϋπηρεσίας παραμένω στάσιμη»

Ⓘ «Η στασιμότητα στην εξέλιξη της καριέρας μου οφείλεται στην έλλειψη μεγάλης προϋπηρεσίας όσο και στην έλλειψη μετεκπαίδευσης με προγράμματα που να οργανώνονται από τον φορέα τον οποίο εργάζομαι»

10.2.6. ΚΙΝΗΤΡΑ

Από την ανάλυση των απαντήσεων των ερωτηθέντων νοσηλευτών προέκυψε η έννοια της «έλλειψης» η οποία κατά την ανάλυση μπορεί να ομαδοποιηθεί σε δυο κυρίως κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία ονομάζεται «Προσωπικοί λόγοι», ενώ η δεύτερη «Φραγμοί συστήματος».

Στην πρώτη κατηγορία γίνεται αναφορά στην έλλειψη αποφασιστικότητας, θέλησης όσον αφορά το προσωπικό ενδιαφέρον, έλλειψη ενδιαφέροντος για μελέτη, την έλλειψη ενημέρωσης, και χρόνου των νοσηλευτών λόγω οικογενειακών κυρίως υποχρεώσεων, έλλειψη οικονομικής δυνατότητας αυτών.

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι μαρτυρίες των νοσηλευτών:

Ⓘ «Ο κυριότερος λόγος είναι η αναποφασιστικότητα μου, δεν έχω ούτε την διάθεση ούτε τον στόχο μέσα μου»

Ⓘ «Δεν μπορώ να μετακινηθώ εκτός Κρήτης για κάποιο μεταπτυχιακό που με ενδιαφέρει το θέμα λόγω οικονομικών υποχρεώσεων, προς το παρόν.»

Ⓘ «Η έλλειψη πληροφόρησης για τα μεταπτυχιακά προγράμματα είναι κυρίως ο λόγος που ακόμη δεν έχω σκεφτεί σοβαρά για μεταπτυχιακές σπουδές»

Η δεύτερη κατηγορία αφορά τους φραγμούς οι οποίοι προκύπτουν από το ίδιο το σύστημα. Όπως φάνηκε από τις απαντήσεις που δόθηκαν κύριος λόγος που αποτελεί εμπόδιο για μεταπτυχιακές σπουδές είναι η θεματολογία των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών, η έλλειψη σε αριθμό αυτών και η κατανομή των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών σε διάφορα μέρη της Ελλάδος.

Κάποιοι από αυτούς τους νοσηλευτές που ερωτήθηκαν υποστηρίζουν:

Ⓘ «Μου αρέσει πολύ ο χειρουργικός τομέας και δεν έχω βρει κάποιο μεταπτυχιακό με σχετικό θέμα που να μου κινήσει το ενδιαφέρον εδώ στην Κρήτη»

Ⓘ «Δεν βρίσκω κάποιο που να με ενδιαφέρει εδώ στο Ηράκλειο, δεν μου αρέσουν τα θέματα»

Ⓘ «Ο κυριότερος λόγος που δεν έχω κάποιο μεταπτυχιακό ακόμη είναι το γεγονός ότι δεν υπάρχει στην πόλη που μένω κάποιο μεταπτυχιακό του ενδιαφέροντος μου»

10.2.7. ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ

Από την ανάλυση των απαντήσεων των ερωτηθέντων προέκυψε η έννοια της «θετικής σκέψης» και της «αρνητικής σκέψης». Η ποιοτική ανάλυση των συνεντεύξεων κατέδειξε δυο κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία ονομάζεται «συμμετοχή σε Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών» και η δεύτερη κατηγορία είναι «εκπαιδευτικά στάσιμους».

Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν οι νοσηλευτές οι οποίοι σκέφτονται θετικά ως προς την παρακολούθηση και πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών, παρουσιάζουν ενδιαφέρον και είναι στα σχέδια τους ενώ στην δεύτερη κατηγορία ανήκουν νοσηλευτές οι οποίοι δεν σχεδιάζουν να παρακολουθήσουν Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών και δεν τους ενδιαφέρει.

Κάποιες από τις απαντήσεις που δόθηκαν και ανήκουν στην πρώτη κατηγορία είναι:

Ⓘ «Ναι, είναι στα σχέδια μου να κάνω μεταπτυχιακές σπουδές στο μέλλον»

Ⓘ «Έχω σκεφτεί και έχω πολύ όρεξη να φοιτήσω στο Πανεπιστήμιο για μεταπτυχιακές σπουδές»

Ⓘ «Έχω σκοπό να κάνω κάποιο μεταπτυχιακό στο μέλλον»

Στην δεύτερη ομάδα όπου οι νοσηλευτές παρουσιάζονται ως «εκπαιδευτικά στάσιμους» κάποιες από τις απαντήσεις που οι ίδιοι έδωσαν είναι οι παρακάτω: _____

Ⓘ «Όχι, δεν σχεδιάζω να κάνω μεταπτυχιακές σπουδές, η αλήθεια είναι ότι δεν έχω την θέληση προς το παρόν. Αργότερα κάνεις δεν ξέρει.»

Ⓘ «Δεν σχεδιάζω κάτι τέτοιο, πιστεύω ότι αρκεί για την ηλικία μου»

🕒 *«Δεν έχω στα άμεσα σχέδια μου να προχωρήσω άλλο»*

10.2.8. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΖΩΗ

Με την ερώτηση αυτή διερευνήθηκε αν και κατά πόσο η προσωπική ζωή ενός νοσηλευτή επηρεάζεται από την επαγγελματική του πορεία, πώς επιδρά στο ίδιο το άτομα σε οικογενειακό, φιλικό επίπεδο.

Από την ανάλυση των απαντήσεων των ερωτηθέντων προέκυψε η έννοια της «αλλαγής» όσον αφορά την προσωπική ζωή των νοσηλευτών. Κατά την ανάλυση της έννοιας αυτής προέκυψε μια κατηγορία αυτή της «σημαντικής επίδρασης». Όλοι οι νοσηλευτές που ερωτήθηκαν ήταν κάθετοι ως προς την αρνητική επίδραση που ασκείται στην προσωπική τους ζωή από την μέχρι τώρα επαγγελματική του πορεία. Όπως αναφέρουν το επάγγελμα της νοσηλεύτριας\ νοσηλευτή τους προκαλεί άγχος, φθείρονται ψυχικά.

Συγκεκριμένα:

🕒 *«Η προσωπική μου ζωή έχει επηρεαστεί κατά πολύ μεγάλο βαθμό σε όλους τους τομείς, όπου κυριαρχεί το άγχος»*

🕒 *«Η προσωπική μου ζωή έχει επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό από την δουλειά μου, καθημερινά νιώθω ότι φθείρομαι, δεν έχω χρόνο να αφιερώσω στην οικογένεια μου έτσι όπως θα έπρεπε και θα ήθελα.»*

🕒 *«Η προσωπική μου ζωή σαφώς και έχει επηρεαστεί πολύ, αρνητικά. Λόγω έλλειψης προσωπικού και κατανόησης από το σύστημα, το κυκλικό ωράριο, ο φόρτος εργασίας αυξάνεται με αποτέλεσμα να κουράζομαι πολύ, δεν έχω χρόνο να ξεκούραση και το γεγονός αυτό αντανακλά στην οικογένεια μου»*

10.2.9. ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΑΠΟΥΣΙΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Από την ανάλυση των απαντήσεων των ερωτηθέντων προέκυψε η έννοια της «επίδρασης» και η έννοια της « μηδενικής επίδρασης». Προκύπτουν δύο κατηγορίες. Η πρώτη είναι «θετική επιρροή» και η δεύτερη κατηγορία είναι « ανεξάρτητο γεγονός»

Στην πρώτη κατηγορία οι νοσηλευτές δίνουν μεγάλη σημασία στις μεταπτυχιακές σπουδές και θεωρούν ότι επιδρούν θετικά στην προσωπικότητα ενός ατόμου.

Μερικοί από αυτούς απαντούν:

🕒 *«Πιστεύω ότι οι μεταπτυχιακές σπουδές επιδρούν όπως και να έχει στην προσωπικότητα ενός ατόμου, σίγουρα διευρύνει το πνεύμα και τις γνώσεις»*

🕒 *«Πιστεύω ότι έχει επηρεάσει τη ν προσωπική μου εξέλιξη ως άτομο, σίγουρα ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα προσφέρει περισσότερες γνώσεις και διευρύνει τους ορίζοντες. Μια τέτοια εμπειρία δεν μπορεί να μην επηρεάσει την προσωπικότητα ενός ατόμου. Πιστεύω ότι θα με βοηθούσε να γίνω πιο οργανωμένη»*

⌘ «Οι μεταπτυχιακές σπουδές αξίζουν και επηρεάζουν την προσωπικότητα του ατόμου που αποκτά μεταπτυχιακό τίτλο, αποκομίζει πληθώρα γνώσεων, οργανωμένη σκέψη και κριτική.»

Σε αντίθεση με την πρώτη κατηγορία η δεύτερη κατηγορία απαρτίζεται από νοσηλευτές οι οποίοι θεωρούν ανεξάρτητο γεγονός τις μεταπτυχιακές σπουδές με την προσωπική εξέλιξη ενός ατόμου. Υποστηρίζουν ότι οι μεταπτυχιακές σπουδές δεν επηρεάζουν και δεν παίζουν ρόλο στην διαμόρφωση ή αλλαγή της προσωπικότητας ενός ατόμου. Οι παρακάτω απαντήσεις του δείγματος της παρούσας έρευνας υποστηρίζουν τα παραπάνω.

⌘ «Όχι, δεν έχει επηρεαστεί καθόλου η προσωπικότητα μου. Πιστεύω ότι ο μεταπτυχιακός τίτλος σίγουρα θα μου έδινε γνωστικά εφόδια αλλά δεν θα επηρεαζόταν η προσωπικότητά μου»

⌘ «Ο χαρακτήρας μου και η προσωπικότητά μου δεν έχει αλλάξει επειδή δεν έχω πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές, ακόμη και αν είχα πάλι το ίδιο θα έλεγα. Πιστεύω ότι είναι δυο διαφορετικά μεταξύ τους πράγματα»

10.2.10. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΑΠΟΥΣΙΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Από την ανάλυση των απαντήσεων των ερωτηθέντων προέκυψε η έννοια της «δυνατότητας». Με την ανάλυση αυτής της έννοιας προκύπτει μια κατηγορία «καθοριστικός παράγοντας»

Όλοι οι νοσηλευτές της παρούσας έρευνας θεωρούν τις μεταπτυχιακές σπουδές ως ένα προσόν και ως ένα εφόδιο απαραίτητο για την επαγγελματική τους εξέλιξη και αλλαγή. Υποστηρίζουν ότι η κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου επιτυγχάνει την επαγγελματική άνοδο. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι απαντήσεις ορισμένων νοσηλευτών.

⌘ «Το μεταπτυχιακό σου δίνει την δυνατότητα να διεκδικήσεις περισσότερα πράγματα στον επαγγελματικό σου τομέα, άρα όποιος το έχει θεωρώ ότι αποκτά ένα ισχυρό εφόδιο»

⌘ «Ναι. Το πιστεύω ακράδαντα ότι οι μεταπτυχιακές σπουδές σε βοηθούν να προβιβαστείς σε καλύτερη θέση και να έχεις γενικά μια εξέλιξη στην καριέρα σου»

⌘ «Πιστεύω ότι ένα μεταπτυχιακό δίπλωμα είναι χρήσιμο και θεωρείται προσόν για ένα νοσηλευτή και παίζει σημαντικό ρόλο στην επαγγελματική του καταξίωση»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

Συζήτηση-Προτάσεις

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την ανάλυση των ποιοτικών δεδομένων , για κάθε ομάδα ξεχωριστά και στη συνέχεια γίνεται σύγκριση αποτελεσμάτων. Το ζητούμενο είναι να βγει ένα γενικό συμπέρασμα σχετικά με την σημαντικότητα επίδρασης των μεταπτυχιακών σπουδών στην προσωπική και επαγγελματική εξέλιξη του νοσηλευτή. Τέλος, παρατίθενται προτάσεις σχετικά με τα προβλήματα που προκύπτουν ως μερικά από τα αποτελέσματα της μελέτης.

11. ΣΥΖΗΤΗΣΗ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

11.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μετά την ολοκλήρωση της ανάλυσης των ποιοτικών δεδομένων της παρούσας μελέτης, θεωρείται αναγκαίο να γίνει συνοπτική παρουσίαση των συμπερασμάτων και αποτελεσμάτων που έχουν προκύψει.

Η ποιοτική αυτή μελέτη εκπονήθηκε στο Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου (ΠΑΓΝΗ), στο Βενιζέλειο Νοσοκομείο Ηρακλείου και στο Ανώτατο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης (ΑΤΕΙ). Το δείγμα περιλαμβάνει συνολικά 20 νοσηλευτές, οι οποίοι αποτελούσαν 2 ομάδες. Η πρώτη ομάδα αποτελείται από 10 νοσηλευτές, οι οποίοι έχουν συμμετάσχει και ολοκληρώσει μεταπτυχιακές σπουδές. Η δεύτερη ομάδα αποτελείται από 10 νοσηλευτές οι οποίοι δεν έχουν συμμετάσχει σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών.

Η καταγραφή και η παρουσίαση των αποτελεσμάτων θα πραγματοποιηθεί ανά ομάδα νοσηλευτών και στη συνέχεια το κεφάλαιο αυτό θα ολοκληρωθεί με μια σύγκριση και ένα γενικό συμπέρασμα, σχετικό με την επίδραση των μεταπτυχιακών σπουδών στην προσωπική και επαγγελματική εξέλιξη του νοσηλευτή.

11.2. ΟΜΑΔΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΜΕ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΤΙΤΛΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ακολουθεί καταγραφή και παρουσίαση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν κατά την ανάλυση ποιοτικών δεδομένων που συγκεντρώθηκαν από την ομάδα νοσηλευτών οι οποίοι έχουν συμμετάσχει και ολοκληρώσει κάποιο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών.

Το δείγμα των νοσηλευτών, που έχουν συμμετείχαν και έχουν ολοκληρώσει κάποιο πρόγραμμα σπουδών παρουσιάζει ίση κατανομή ως προς το φύλο, με αναλογία 1 : 1 αντρών γυναικών. Η μέση ηλικία του δείγματος είναι 37 έτη, ενώ η μέση τιμή που αφορά τα χρόνια υπηρεσίας του δείγματος είναι 11,9 έτη εργασίας. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων νοσηλευτών του συγκεκριμένου δείγματος προέρχονται από τον χώρο εργασίας του ΠΑΓΝΗ.

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δηλώνει ότι στα χρόνια εργασίας τους ως νοσηλευτές, υπήρξε επαγγελματική εξέλιξη. Ελάχιστοι είναι εκείνοι οι οποίοι παρέμειναν επαγγελματικά σταθεροί, χωρίς να έχουν κάποια θεαματική εξέλιξη, παρά το γεγονός ότι είχαν στην κατοχή τους μεταπτυχιακό τίτλο. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι νοσηλευτές, οι οποίοι γνώρισαν σημαντική επαγγελματική άνοδο προέρχονται από τον χώρο εργασίας του Ανώτατου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος. Αυτό πιθανόν να οφείλεται στο γεγονός ότι ο τομέας της εκπαίδευσης παρέχει περισσότερες ευκαιρίες εξέλιξης, σε αντίθεση με τον κλινικό τομέα. Χαρακτηριστικά οι νοσηλευτές δηλώνουν ότι η πολιτική που ακολουθείται από τον νοσοκομειακό τομέα, δεν υποστηρίζει το νοσηλευτικό προσωπικό και δεν το αξιοποιεί ανάλογα με τις δυνατότητες και τα προσόντα που έχουν αποκομίσει από τις

μεταπτυχιακές τους σπουδές. Στην παρούσα μελέτη φαίνεται ότι η πλειοψηφία των νοσηλευτών προχωρούν σε μεταπτυχιακές σπουδές με κίνητρο την επαγγελματική τους αποκατάσταση και πρόοδο.

Συντριπτική ήταν η πλειοψηφία των νοσηλευτών οι οποίοι απάντησαν θετικά στο αν σκέφτονται ή ήδη προχωρούν σε κάποιες άλλες σπουδές πέραν των μεταπτυχιακών. Το γεγονός αυτό δείχνει ότι οι νοσηλευτές που συμμετείχαν σε μεταπτυχιακά προγράμματα, έχουν την τάση και το ενδιαφέρον για συνεχή αυτοεξέλιξη συμμετέχοντας έτσι στην διαβίου μάθηση. Η ανάγκη αυτή για την συνέχιση των σπουδών, φαίνεται ότι πηγάζει από την διάθεση των νοσηλευτών να βελτιώνονται συνεχώς και να έχουν πλήρη ενημέρωση για την νοσηλευτική επιστήμη. Άλλωστε σύμφωνα με την σχετική βιβλιογραφία μια από τις πιο σημαντικές επιδράσεις των μεταπτυχιακών σπουδών είναι η εκδήλωση ισχυρού ενδιαφέροντος για απόκτηση υψηλότερου πτυχίου.

Οι νοσηλευτές του δείγματος που είχαν επαγγελματική άνοδο απέδιδαν την επιτυχία τους κατά κύριο λόγο στις μεταπτυχιακές σπουδές, οι οποίες αποτέλεσαν τον προθάλαμο για μια επιτυχημένη σταδιοδρομία. Κατά δεύτερο λόγο σημαντικό ρόλο φαίνεται να διαδραματίζει η προσωπική προσπάθεια και το ενδιαφέρον του νοσηλευτή ώστε να μπορεί να υπάρξει η αυτοεξέλιξη. Οι νοσηλευτές οι οποίοι παρέμειναν επαγγελματικά στάσιμοι ή είχαν μια απλή οριζόντια επαγγελματική μετακίνηση, παρά το γεγονός ότι είχαν μεταπτυχιακό τίτλο, απέδιδαν το γεγονός αυτό στα υπηρεσιακά εμπόδια που συναντούν στο νοσοκομειακό χώρο τον οποίο εργάζονται.

Από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων φάνηκε ότι τα κίνητρα που ωθούν τους νοσηλευτές να συμμετάσχουν σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών ποικίλουν ανά άτομο. Ωστόσο στο σύνολο τους μπορούν να διακριθούν σε δυο κατηγορίες: λόγοι που σχετίζονται με την επαγγελματική ανάπτυξη οι λόγοι που έχουν να κάνουν με την προσωπική τους ανάπτυξη. Ανά περίπτωση η κινητήρια δύναμη ήταν η απόκτηση εξειδίκευσης στον τομέα τους, απόκτηση αισθήματος ικανοποίησης και προσωπικής ολοκλήρωσης, γνώσεων και νέων τεχνικών και ενημέρωσης. Η βελτίωση της κρίσης τους (κριτική ικανότητα και δημιουργική σκέψη), των προοπτικών επαγγελματικής ανάπτυξης και εξέλιξης αλλά και ευκολότερη επαγγελματική αποκατάσταση. Επιπλέον η βελτίωση των όρων εργασίας και των οικονομικών απολαβών. Τέλος η ακαδημαϊκή καριέρα και το ερευνητικό ενδιαφέρον.

Παρόμοιες αναφορές βρίσκονται στην διεθνή βιβλιογραφία, έρευνα¹⁰ που έχει πραγματοποιηθεί στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Νότια Αμερική, η οποία υποστηρίζει ότι οι παράγοντες που υποκινούν τους νοσηλευτές να συμμετέχουν σε μεταπτυχιακές σπουδές αφορούν κυρίως την επαγγελματική εξέλιξη και το γνωστικό τους ενδιαφέρον. Αυτοί οι δυο παράγοντες αποτελούν τους κυρίως λόγους για συνεχιζόμενη εκπαίδευση.

Τα αποτελέσματα της μελέτης αυτής δείχνουν ότι η πλειοψηφία των νοσηλευτών επιθυμούν να προχωρήσουν επαγγελματικά, θέτοντας νέους και υψηλότερους στόχους. Το γεγονός αυτό δείχνει ότι οι νοσηλευτές του δείγματος αυτού είναι γεμάτοι φιλοδοξίες οι οποίες τροφοδοτούνται από την διάθεση για συνεχή αυτοεξέλιξη. Όπως προκύπτει από το δείγμα, οι περισσότεροι από τους νοσηλευτές ήδη βρίσκονται σε βαθμό υψηλότερο από εκείνον που κατείχαν όταν πρωτοξεκίνησαν. Παρόλο αυτά δεν παύουν να επιθυμούν μεγαλύτερη άνοδο στην σταδιοδρομία τους.

Άλλο ένα σημαντικό εύρημα είναι η επίδραση της επαγγελματικής πορείας των νοσηλευτών στην προσωπική τους ζωή, σε οικογενειακό και φιλικό επίπεδο. Φαίνεται ότι ο βαθμός μεταβολής της προσωπικής τους ζωής είναι πολύ υψηλός, καθώς όπως αναφέρουν η

συνεχή έλλειψη ελεύθερου χρόνου για φιλίες, κοινωνικές συγκεντρώσεις και οικογενειακές στιγμές, έλλειψη εμπειριών σε προσωπικό επίπεδο αλλά και κούραση τους προκαλεί μεγάλη δυσαρέσκεια. Επομένως, αυτό που προκύπτει είναι ότι οι επαγγελματίες τους υποχρεώσεις και δραστηριότητες έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην προσωπική τους ζωή.

Η πλειοψηφία του δείγματος που μελετήσαμε δηλώνει ότι η επαγγελματική θέση που κατέχουν σήμερα σχετίζεται σημαντικά με τον μεταπτυχιακό τίτλο. Οι νοσηλευτές που το υποστηρίζουν αυτό, ότι δηλαδή ο μεταπτυχιακός τίτλος αποτέλεσε ισχυρό κριτήριο επιλογής και έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην πρόσληψη και την εξέλιξη, έχουν γνωρίσει την επαγγελματική άνοδο. Οι περισσότεροι από αυτούς προέρχονται από τον εκπαιδευτικό τομέα και ελάχιστοι από τον εργασιακό χώρο του νοσοκομείου.

Μικρό συγκριτικά δείγμα δηλώνει ότι ο μεταπτυχιακός τίτλος δεν τους βοήθησε στην επαγγελματική σταδιοδρομία, λόγω της πολιτικής που ακολουθεί το σύστημα λειτουργίας του συγκεκριμένου νοσοκομείου.

Επομένως το αποτέλεσμα που προκύπτει από την παρούσα μελέτη είναι ότι οι μεταπτυχιακές σπουδές συμβάλουν κατά πολύ σημαντικό βαθμό στην επαγγελματική εξέλιξη του νοσηλευτή.

Παρόμοια ευρήματα υπάρχουν και στην σχετική βιβλιογραφία¹⁰, όπου υποστηρίζεται ότι οι νοσηλευτές που συμμετείχαν σε μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών απέκτησαν εμπειρία και γνώσεις, που τους βοήθησαν να δουν το επάγγελμά τους από διαφορετική οπτική γωνία, να αναγνωρίζουν τις ευκαιρίες και να προβαίνουν σε κατάλληλες επιλογές

Η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος της παρούσας μελέτης υποστηρίζει ότι η εμπειρία της συμμετοχής τους σε προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών επηρέασε κατά πολύ μεγάλο βαθμό την προσωπική τους εξέλιξη και συντέλεσε στην διαμόρφωση του χαρακτήρα τους. Όπως φαίνεται από τις δηλώσεις η αλλαγή ήταν θεαματική, το φάσμα των χαρακτηριστικών και νέων δεξιοτήτων ποικιλόμορφο. Γνώσεις, καλλιέργεια και ευρύτητα πνεύματος, ιδιοσυγκρασία, αίσθημα υπευθυνότητας απέναντι στην μάθηση- εκτίμηση της δια βίου εκπαίδευσης, απόκτηση νέων κριτηρίων στην λήψη αποφάσεων, "ανοικτό μυαλό" και δεκτικότητα, νέες εμπειρίες, σφαιρική και δημιουργική σκέψη, συνεχής τοποθέτηση στόχων, ανταπόκριση σε νέες προκλήσεις, αποτελεσματική αντιμετώπιση προβλημάτων είναι μερικά από τα πιο σημαντικά χαρακτηριστικά που απέκτησαν οι νοσηλευτές μετά το πέρας των μεταπτυχιακών σπουδών.

Υπάρχει σχετική βιβλιογραφία και έρευνα¹⁰ που υποστηρίζει ότι οι μεταπτυχιακές σπουδές έχουν σημαντική επίδραση στην προσωπική ανάπτυξη του νοσηλευτή. Αύξηση αυτοπεποίθησης και αυτοεκτίμησης, βελτίωση ατομικής εικόνας είναι τα αποτελέσματα σχετικών ερευνών.

11.3. ΟΜΑΔΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΜΕ ΒΑΣΙΚΟ ΠΤΥΧΙΟ

Ακολουθεί καταγραφή και παρουσίαση αποτελεσμάτων που προέκυψαν κατά την ανάλυση ποιοτικών δεδομένων που συγκεντρώθηκαν από την ομάδα νοσηλευτών οι οποίοι δεν έχουν συμμετάσχει σε κάποιο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών.

Το δείγμα των νοσηλευτών που δεν έχουν συμμετάσχει σε κάποιο μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών παρουσιάζει άνιση κατανομή ως προς το φύλο με αναλογία 3:2, γυναίκες: άντρες. Η μέση ηλικία του δείγματος είναι 31,5 ενώ η μέση ηλικία που αφορά τα

χρόνια υπηρεσίας του δείγματος είναι 6,8 έτη. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων του δείγματος προέρχονται από το εργασιακό χώρο του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Ηρακλείου.

Τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης δείχνουν ότι τα μέλη του δείγματος δεν γνώρισαν καμία επαγγελματική άνοδο-εξέλιξη στα χρόνια εργασίας ως νοσηλευτές. Το γεγονός αυτό οφείλεται όπως δηλώνουν οι ίδιοι κυρίως στην απουσία μεταπτυχιακού τίτλου στο βιογραφικό τους. Άλλοι προσωπικοί λόγοι στους οποίους φαίνεται και αποδίδουν οι νοσηλευτές την επαγγελματική στασιμότητα είναι η έλλειψη στόχου και πρωτοβουλίας, έλλειψη θέλησης και ενδιαφέροντος για εξέλιξη καθώς και αναβλητικότητα από μέρους τους. Σημαντικό ρόλο φαίνεται να διαδραματίζουν και τα υπηρεσιακά εμπόδια που αφήνουν τους νοσηλευτές δυσαρεστημένους με την πολιτική που ακολουθεί το νοσοκομείο το οποίο εργάζονται. Στα υπηρεσιακά εμπόδια αναφέρουν την έλλειψη διοικητικής υποστήριξης, την εσφαλμένη λειτουργία του συστήματος εκπαίδευσης και εργασίας των νοσηλευτών αλλά και την έλλειψη επαγγελματικής εμπειρίας (προϋπηρεσία). Αυτό που προκύπτει από την παρούσα μελέτη είναι ότι η επαγγελματική στασιμότητα οφείλεται αφενός στην έλλειψη μεταπτυχιακού τίτλου και αφετέρου στα υπηρεσιακά εμπόδια.

Όσον αφορά τους λόγους που εμπόδισαν τους νοσηλευτές να ακολουθήσουν μετέπειτα μεταπτυχιακές σπουδές, αυτοί είναι όπως προκύπτει από την μελέτη του συγκεκριμένου δείγματος κυρίως προσωπικοί λόγοι στους οποίους ανήκουν σύμφωνα με τα δεδομένα του δείγματος η έλλειψη αποφασιστικότητας, θέλησης, έλλειψη ενημέρωσης, έλλειψη απαραίτητου χρόνου για οικογενειακές υποχρεώσεις καθώς και έλλειψη οικονομικών υποδομών. Η πλειοψηφία του δείγματος που αποδίδουν το γεγονός το γεγονός σε προσωπικούς λόγους επικαλούνται την έλλειψη οικονομικών πόρων και τις οικογενειακές υποχρεώσεις. Ο ατομικός παράγοντας φαίνεται σύμφωνα με τους νοσηλευτές να παίζει τον πλέον καθοριστικό ρόλο στην απόφαση τους. Ωστόσο, υπάρχει και ένας μικρός αριθμός νοσηλευτών που αποδίδουν το γεγονός ότι δεν συνέχισαν με μεταπτυχιακές σπουδές στους φραγμούς του συστήματος: θεματολογία των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών, η έλλειψη σε αριθμό προγραμμάτων και η έλλειψη σε αριθμό προγραμμάτων καθώς και η γεωγραφική κατανομή τους. Παρόλο που οι προσωπικοί λόγοι εμφανίζονται ως το κυρίως εμπόδιο των νοσηλευτών να προχωρήσουν σε μεταπτυχιακές σπουδές(οικογενειακές υποχρεώσεις και οικονομικούς πόρους) η πλειοψηφία των νοσηλευτών δηλώνει ότι θα ήθελαν ή ότι σχεδιάζουν στο μέλλον να προβούν σε μεταπτυχιακές σπουδές.

Όσον αφορά την προσωπική ζωή των νοσηλευτών τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η επαγγελματική τους πορεία παίζει καθοριστικό ρόλο. Όλοι δηλώνουν ότι η προσωπική τους ζωή, σε οικογενειακό και φιλικό επίπεδο επηρεάζονται αρνητικά από την φύση του επαγγέλματος και από την μέχρι τώρα πορεία.

Σχετικά με το αν οι μεταπτυχιακές σπουδές μπορούν να επηρεάσουν την προσωπική εξέλιξη του νοσηλευτή οι γνώμες διίστανται, χωρίς να υπάρχει ξεκάθαρο αποτέλεσμα. Ένα μέρος του δείγματος θεωρεί ότι οι μεταπτυχιακές σπουδές προσφέρουν μόνο γνωστικά εφόδια, χωρίς να επεμβαίνουν στην διαμόρφωση της προσωπικότητας. Ένα άλλο μέρος του δείγματος πιστεύει ότι οι μεταπτυχιακές σπουδές εκτός τις γνώσεις συμβάλλουν θετικά στην προσωπική ανάπτυξη. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι η ομάδα που υποστηρίζει ότι οι μεταπτυχιακές σπουδές δεν επηρεάζουν την προσωπική ανάπτυξη πιθανόν να έχουν αυτή την τοποθέτηση λόγω της έλλειψης σχετικής εμπειρίας και της σωστής ενημέρωσης, με αποτέλεσμα να μην γνωρίζουν το ευρύ φάσμα που καλύπτουν τα οφέλη των μεταπτυχιακών σπουδών. Όλοι οι νοσηλευτές της παρούσας έρευνας θεωρούν τις μεταπτυχιακές σπουδές

ως ένα προσόν και ως ένα εφόδιο απαραίτητο για την επαγγελματική τους εξέλιξη και αλλαγή. Υποστηρίζουν ότι η κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου επιτυγχάνει την επαγγελματική άνοδο.

Επομένως, το αποτέλεσμα που προκύπτει είναι ότι υπάρχει μεγάλη συσχέτιση μεταξύ των μεταπτυχιακών σπουδών και της επαγγελματικής ανόδου και θέσης, όπως δηλώνουν τα μέλη του παρόντος δείγματος. Συμπερασματικά, θα μπορούσαν να κατέχουν μια καλύτερη επαγγελματική θέση αν είχαν στο βιογραφικό τους μεταπτυχιακό τίτλο.

11.4. ΣΥΓΚΡΙΣΗ-ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Αυτό που θα περίμενε κανείς από την σύγκριση μεταξύ νοσηλευτών που έχουν κάνει μεταπτυχιακές σπουδές και νοσηλευτών οι οποίοι δεν έχουν πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές, είναι να βρεθούν πολλές διαφορές αλλά είναι αξιοσημείωτο να αναφερθεί ότι παρόλο που οι δυο αυτές ομάδες διαφέρουν σε ένα σημαντικό κομμάτι αυτό της κατοχής και της μη κατοχής μεταπτυχιακού τίτλου εμφανίζουν πολλές ομοιότητες, οι οποίες θα αναφερθούν παρακάτω.

Συγκρίνοντας τις δυο ομάδες διακρίνουμε ότι οι νοσηλευτές που έχουν συμμετάσχει και ολοκληρώσει μεταπτυχιακές σπουδές, στην πλειοψηφία τους έχουν γνωρίσει επαγγελματική ανάπτυξη, σε αντίθεση με τους νοσηλευτές που δεν έχουν πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές οι οποίοι παραμένουν επαγγελματικά στάσιμοι. Το μόνο κοινό στοιχείο για τα δυο δείγματα στο σημείο αυτό είναι η δυσαρέσκεια των νοσηλευτών για την πολιτική που ακολουθείται στον νοσοκομειακό χώρο, η οποία δεν επιτρέπει ή επιβραδύνει την διαδικασία εξέλιξής τους.

Επίσης σε αυτό που φαίνεται να συμφωνούν και οι δυο ομάδες είναι το γεγονός ότι η επαγγελματική πορεία επηρεάζει κατά σημαντικό βαθμό την προσωπική τους ζωή σε οικογενειακό και φιλικό επίπεδο, καθώς η έλλειψη ελεύθερου χρόνου κυριαρχεί ως απάντηση και στις δυο ομάδες.

Άλλο ένα κοινό στοιχείο είναι η επίδραση των μεταπτυχιακών σπουδών στην προσωπική εξέλιξη. Οι δυο ομάδες συμφωνούν, ότι η εμπειρία των μεταπτυχιακών σπουδών παίζει σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση του χαρακτήρα και στην καλλιέργεια του πνεύματος. Παρά το γεγονός ότι η ομάδα των απλών πτυχιούχων νοσηλευτών δεν έχει βιώσει την εμπειρία, ενστερνίζονται την ιδέα ότι οι μεταπτυχιακές σπουδές συμβάλουν στην προσωπική ανάπτυξη ενός νοσηλευτή.

Τέλος, και οι δυο ομάδες συμφωνούν στο γεγονός ότι οι μεταπτυχιακές σπουδές συνδέονται στενά με την επαγγελματική άνοδο, προσδίδοντας ένα προβάδισμα στους κατόχους μεταπτυχιακού τίτλου.

Το γενικό συμπέρασμα που προκύπτει από την παρούσα μελέτη είναι ότι οι μεταπτυχιακές σπουδές παίζουν καθοριστικό ρόλο στην επαγγελματική και προσωπική ανάπτυξη των νοσηλευτών. Επιπλέον, προκύπτει ότι η επαγγελματική και προσωπική εξέλιξη παρουσιάζουν αμφίδρομοι σχέση με αποτέλεσμα να αλληλεπιδρούν.

11.5. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Το θέμα των μεταπτυχιακών σπουδών ,παρουσιάζει μεγάλο επιστημονικό βάθος καθώς δεν μπορεί να αμφισβητηθεί η σπουδαιότητα και ο μεγάλος βαθμός επίδρασής τους στην επαγγελματική και προσωπική ανάπτυξη των επαγγελματιών υγείας. Παρόλο αυτά φαίνεται να μην υπάρχει πληθώρα σχετικής βιβλιογραφίας. Η συνεχιζόμενη εκπαίδευση δεν αποτελεί μόνο σύγχρονη ανάγκη αλλά είναι το μέλλον της επιστήμης Υγείας. Με αφορμή τα

παραπάνω προτείνεται να γίνονται μελέτες όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο αλλά και σε διεθνή χαρακτήρα καλύπτοντας το ευρύ φάσμα των θεμάτων που σχετίζονται με τις μεταπτυχιακές σπουδές και αφορούν κυρίως τις ανάγκες, τις δυνατότητες, τις επιδράσεις αλλά και τρόπους διεύρυνσης των θεμάτων. Τέλος, μια συγκριτική μελέτη με ευρύτερη επέκταση όπου θα περιελάμβανε απόφοιτους διδακτορικού διπλώματος θα ήταν απαραίτητη για την εξέλιξη της νοσηλευτικής εκπαίδευσης και της νοσηλευτικής επιστήμης γενικότερα.

Κατά την ανασκόπηση των αποτελεσμάτων της παρούσας μελέτης, γίνονται αντιληπτά κάποια προβλήματα και ζητήματα τα οποία δυσχεραίνουν την προσπάθεια των νοσηλευτών να συμμετάσχουν σε μεταπτυχιακά προγράμματα. Τα προβλήματα αυτά αφορούν κυρίως την διοικητική υπηρεσία και το σύστημα οργάνωσης των μεταπτυχιακών προγραμμάτων και χρήζουν αντιμετώπισης.

Οι αρμόδιοι φορείς, κρατικές και διοικητικές υπηρεσίες θα πρέπει να παρέχουν κίνητρα όπως εκπαιδευτικές άδειες, οικονομικούς πόρους ώστε να παροτρύνει τους νοσηλευτές για συμμετοχή σε μεταπτυχιακές σπουδές και συνεχιζόμενη νοσηλευτική εκπαίδευση. Η διαδικασία της συνεχούς αξιολόγηση των προσόντων και των δεξιοτήτων των μεταπτυχιακών αποφοίτων και η κατάλληλη κατανομή του εργατικού δυναμικού, θα απέβλεπε στην σωστή αξιοποίηση του νοσηλευτικού προσωπικού. Επακόλουθο αυτού δεν είναι μόνο η ικανοποίηση των ατομικών συμφερόντων αλλά και βελτίωση των προσφερόμενων υπηρεσιών υγείας.

Τα ευρήματα της παρούσας μελέτης δείχνουν ότι η ενημέρωση των νοσηλευτών γύρω από αυτά τα θέματα των μεταπτυχιακών σπουδών και της συνεχιζόμενης νοσηλευτικής εκπαίδευσης είναι αρκετά φτωχή. Προτείνεται να γίνεται από την διοικητική υπηρεσία καλύτερη οργάνωση του τομέα της ενημέρωσης στα σχετικά θέματα. Ενημερωτικές ημερίδες στο χώρο εργασίας των νοσηλευτών, που θα πρόσφεραν τις απαραίτητες πληροφορίες και εναλλακτικές προτάσεις εκπαίδευσης.

Ένα μεγάλο ζήτημα που προκύπτει από την παρούσα μελέτη είναι η συγκέντρωση των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών στις κεντρικές αστικές περιοχές, γεγονός που καθιστά δύσκολη την πρόσβαση στους νοσηλευτές που εργάζονται σε επαρχιακές πόλεις και δεν έχουν την δυνατότητα μετακίνησης λόγω επαγγελματικών ή οικογενειακών υποχρεώσεων. Μία διαφορετική γεωγραφική κατανομή των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών στα πανεπιστημιακά ιδρύματα της χώρας εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις, θα διευκόλυνε την πρόσβαση των νοσηλευτών σε αυτό. Το μεγάλο μέσο πληροφόρησης της εποχής μας είναι το διαδίκτυο. Η δυνατότητα χρήσης του για την διεκπεραίωση των μεταπτυχιακών σπουδών θα βελτίωνε την προσβασιμότητα σε αυτά.

Οι παραπάνω προτάσεις προέκυψαν από τις ανάγκες και τα προβλήματα που πηγάζουν από τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. www.ypepth.gr Επίσημη ιστοσελίδα Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
2. www.ethnos.gr Έρευνα “Doing Business” της Διεθνούς Τράπεζας
3. Hayes Nicky «Εισαγωγή στην Ψυχολογία» τόμος Α' (1998)
4. Jarvis Peter “ Adult and continuing education” (1983)
5. Ευαγγελία Σαριδάκη: έρευνα με θέμα «Εισαγωγή στην εκπαίδευση των ενηλίκων» (2008)
6. www.greek-language.gr Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας
7. Πανουδάκη – Μπροκαλάκη Η. «Συνεχιζόμενη Νοσηλευτική Εκπαίδευση, Νοσηλευτική» τόμος 2^{ος}, κεφάλαιο 3^ο (1998)
8. Σουρτζή Π. «Δημόσια Υγεία και Νοσηλευτική» Πρόγραμμα Συνεχούς Εκπαίδευσης για νοσηλευτές, Νοσηλευτικό Δελτίο ΕΣΔΝΕ, (2001)
9. Jarvis Peter “Lifelong education and its relevance to nursing” (1987)
10. Staurovoulou Areti, Francis C Biley “The Influence of Postgraduate Studies on Nurses’ Professional and Personal Development” : Eropean Nurse 2(1)7-15 (1997)
11. McNama Carter PhD, Authenticity Consulting , “Continuous Learning in Nursing” (2003)
12. Apps JW. “Problems in Continuous Education” New York (1979)
13. <http://www.ntua.gr>: Εκπαίδευση και Έρευνα- Μεταπτυχιακές Σπουδές- Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
14. www.kapodistriako.uoa.gr: Καποδιστριακού Πανεπιστήμιο Αθηνών
15. Αποστόλη Σ. : έρευνα με θέμα «Τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών στα ελληνικά πανεπιστήμια σήμερα» . Μη δημοσιοποιημένη ερευνά του ΕΛΙΑΜΕΠ για την πανεπιστημιακή εκπαίδευση. (2006)
16. www.eap.gr: Προγράμματα Σπουδών που οδηγούν σε Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης
17. www.studysmart.gr : Tne Education Thinktank
18. www.ekep.gr: Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού
19. www.ypepth.gr: Εσωτερικός κανονισμός του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών (ΠΜΣ), Υπουργείο Παιδείας (2005)
20. Reitman A. “Carreer Moves: Take charge of your training carreer now!” (1996)
21. Murthy L.: “Total Image: Personal Development inside and out” (1999)
22. Harolld R. Wallace “Personal Deevlopment for Life and Work” (2002)
23. Field and Morse, Nursing research: “The application of Qualitative Approaches” Chapman and Hall, London, (1991)
24. Α. Σαχίνη- Καρδάση «Μεθοδολογία Έρευνας» Γ΄ έκδοση (1997)
25. Glasser BG. Theoretical sensitivity. California: Sociological Press (1978)

